De droomer

A. Thiry

bron
A. Thiry, *De droomer*. Maatschappij voor goede en goedkoope lectuur, Amsterdam 1923

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/thir001droo01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

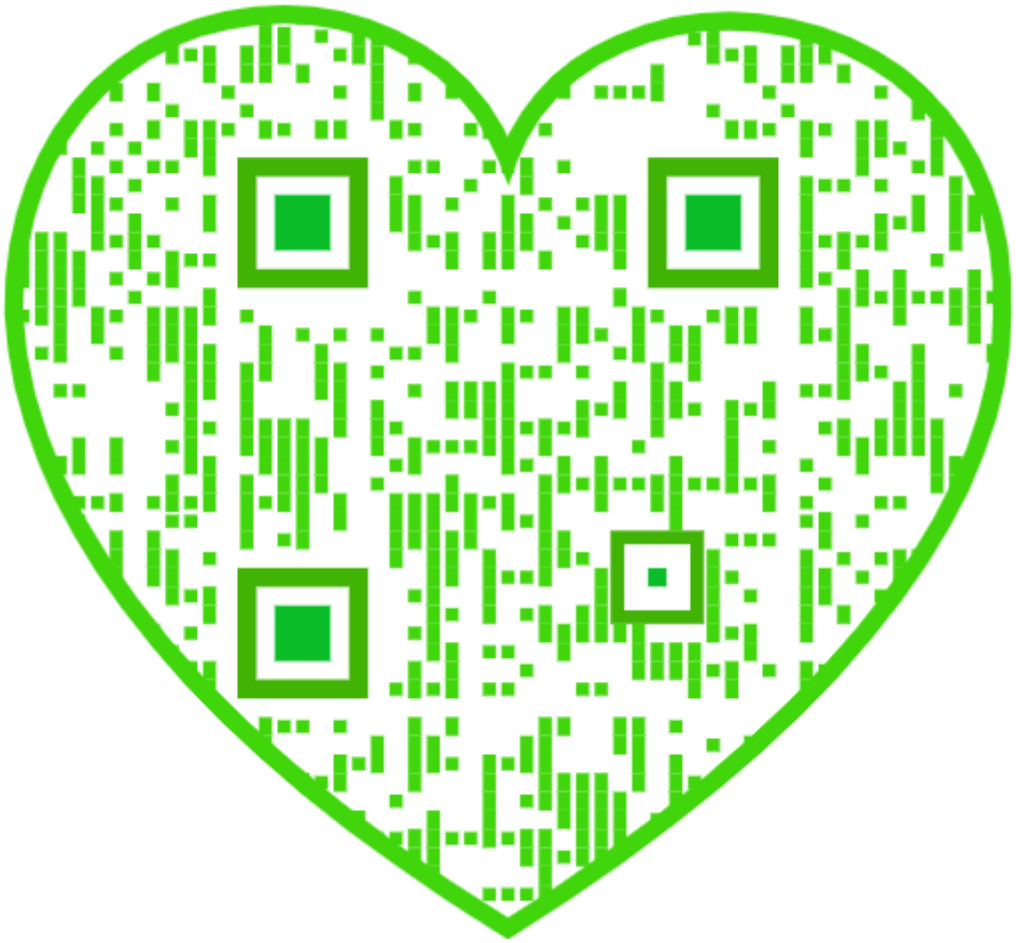

AAN MIJNE GOEDE VROUW DIT VERHAAL VAN ONS GEZAMENLIJK
VER-BEELDEN

Eerste Boek

Maneschijn

DIEN nacht droomde Michiel een drukkend-bangen droom...

Hij vond zichzelf plots in een verlaten, avondlijke kloostergang waarin, dik en grijs gestreend, een kille mistlucht hing die het verschiet verdook.

Van weerskanten in de afgepelde wanden zag hij een rond zwart celdeurken met midden erin, lijk een oog dat overentweer zocht, een loshangend judas-vensterken open-en-toe wiegend in den tocht. Er moesten zoo wel meer deurkens geweest zijnf een lange, dubbele rij, maar de mist-strenen verborgen ze.

Een trage, zware regen zijpelde er uit het brokkelig kruisgewelf, koud openpletsend op zijn kortgeschoren jongenskop en ook priemde er scherp en puntig een angstig piepen, als van opgejaagde vledermuizen, in zijn ooren, wat hem hoe langer hoe meer vergrauwelen deed.

Michiel wist niet wat peinzen en lijk een koud gewicht woog de schrik op zijn hert.

Een wijle bleef hij stil, rillend over zijn heele lichaam, doch voor het piepen dat scherper en feller snerpte, kon hij zich ten leste niet meer tegenhouden en schoot plots op den loop.

Lijk dingen waaraan geen einde komt, spookten

de laaggestuikte celdeurkens paarsgewijs uit den smoor, om er seffens weer in te verdwijnen, en af en toe, als om Michiel zijn angst op te jagen, vertoonden de schilferige, groenbeschimmelde wanden de ronde holte van een nis met de schim van een wit kerkbeeld erin, waar voor een opkrullende, ijseren kaarsdrager zijn verroeste pin lijk een enorm-langen, mageren vinger omhoog stak.

Michiel wierd zot van den schrik. Hij stormde lijk een dolle, met de armen omhoog en den mond wijd open, om er gauw uit te zijn.

Stilaan verdunde de mist en er zeefde van heel ver een groene klaarte door, lijk van maan achter wolken.

't Verschiet week weldra heelemaal open en daar straalde toen in de diepte, t' ende van de natblinkende, spitsbogige gang het goudgroene, glanzende licht van zon op boomen.

Als Michiel dat sag viel er een steen van zijn hart en er kwam een buitengewone vlugheid in zijn beenen. Hij vloog vooruit.

Daar was de open dag! Hij hoorde reeds gezang van vogelen, op zijn tong proefde hij de opwekkende frischheid van de binnenstroomende lucht en zijn bloed sprong op in zijn lijf.

Maar met pijnlijke verbazing bemerkte hij plots dat de gang smaller en lager ineenliep: de deurkens krompen zienderoogen, hij moest weldra zijn kop intrekken voor het immer zakkende kruisgewelf,

en eer hij zich fijn bepeinzen kon sloten de sluitende bogen op zijn schouders en drukten hem op de knieën. Hij werd lijk ingemetseld.

Een zware angst viel op Michiel. Zijn hart stond stil, 't koud zweet brak uit en hij voelde zijn lichaam verstijven tot ijs.

Wat ging er nu met hem gebeuren?...

En dwars door 't gewelf zag hij daar ineens, als getooverd, al zijn schoolkameraden in een engen kring over hem gebogen. De jongens van den notaris, die van den koster alle vijf, Jefken van den koperslager, allemaal waren ze er. Ze spotten en lachten zooals ze altijd deden, trokken schele grimassen, staken de tong uit en deden ‘slip-sliep’ met de wijsvingers, terwijl ze tergend zongen: ‘de Flauwe zit er in! de Flauwe kan er ni uit!’

Michiel wou recht staan en vluchten. Maar daar was het gewelf. Hij wou roepen: ‘moeder! moeder!!’ maar zijn keel was lijk toegevezen, hij kreeg er geen snik meer door. Hij meende te stikken.

Toen was Michiel ontzet wakker geschoten.

Zie, hij lag nog in zijn bed en over hem ging open zijn kamerken, gevuld met klaren maneschijn en helder lijk in het eerst van den dag...

't Verraste hem zoo deugdelijk dat hij er onwillens recht van wipte. Hij blies twee, drie lange keeren, en draaide zijn groote, blij-verbaasde oogen langzaam rond als kon hij het nog niet goed gelooven.

Zijn ziel verkeerde. Aangename, zoete gevoelens stonden een voor een op en hieven zijn mageren kop omhoog naar de bloeiende zomermaan, die 't bovenste ruitvierkant met heur melkgeel, scheeflachend gezicht vulde.

Heur licht gleed helder en ijl naar binnen en ze wafelde de vele ruitjes van het hooge venster in een breede baan schuin over het wit-geschuurde plankier en zoo over het bed een eindeken den muur op tot aan den voet van het zwarte crucifix.

Hoe fijn en teer was dit licht, als de silver en asem van Ons-Heer waaruit zieltjes gemaakt worden! En hoe onwerkelijk stonden de dingen daar in zijn ijlen weerschijn!

Michiel dierf er zich bijkans niet voor verroeren en 't was met een zachten schroom dat hij er zijn oogen naar toe liet gaan.

Op de kast tusschen vazen met goud-papieren bloemtuilen in, scheen het Kindeken Jezns van Praag te zweven op zijn breed-uitstaand, geelzijden manteltje, en zijn bolwangig, wassen gezichtje glimlachte lijk levend onder de silveren kroon waarin steenen blonken. De twee ronde stoelen tegen den muur en ook de mahoniehouten kast stonden zoo licht op hun dunne gebogen pooten dat het leek of ze telkens naar hem toe gingen komen, en wit en diep, als een oog van den nacht, keek het ovale spiegeltje van boven de waschtafel naar hem.

't Duurde een heelen tijd alvorens Michiel er aan

gewoon geraakte. Zijn gelaat ging verwonderd overentweer van de dingen naar het maangezicht en dan weer naar den lichtbalk die wit en ijl over hem hing.

God! dat licht! dat licht! Dat had hij nog nooit gezien!

Als hij zijn asem binnen haalde zag hij het permentelijk naar hem toevloeien, hij hoorde het zingen en suizen in de holte van zijn mond, voelde het in zijn lichaam vergaan als een koelen dronk en 't maakte hem locht en ruim lijk een drijvende vogel.

Onwillens vielen zijn oogen op zijn handen. Als dingen die een eigen leven hadden lagen ze daar lang en bleek op de witte sprei met een draadje blauwen schaduw aan den eenen kant. Het trof Michiel ze zoo te zien en hij hield zijn asem in.

Langsaam hief hij ze omhoog tot op de hoogte van zijn oogen en roeide er dan voorzichtig mee overentweer door den maneschijn; het licht er om heen deinde open en toe als een dunne damp. Hij deed de vingeren open, keerde en wond ze naar alle richtingen, stak ze samen lijk een kelk omhoog en liet ze dan weer slap hangen lijk een gebroken meeuwenwiek; daarna boog en rok hij ze uiteen, liet ze door elkaar loopen, rapper en dan weer trager, en 't waren lijk zachte, gewillige witte beestjes die hem hier kwamen vermaken met hun sierlijke kunsten en boeiende dans-bewegingen.

Michiel beleefde er een vreemd en prikkelend

genot aan, en er kwam een lach op zijn gezicht. Hij wist van geen uitscheiden.

Maar plots was er iets dat zijn oog opzij trok. Hij keerde er verrast den kop naar toe en zag toen op de manenschijnspie onder het zwarte kruisken, het spel der scherp geteekende springende schaduwen.

Een aangenaam gedacht deed hem seffens rechtveeren. Hij wierp de dekens open, wipte op zijn knieën en stroopte ijverig de mouwen van zijn nachthemd tot onder de oksels omhoog. Vóór de knikkende schaduw van zijn kortharigen jongenskop op den witten muur, liet hij de gesmijdig in-en-uit elkaar wringende handen en de lange, dunne armen allerlei schoone, donker-blauwe figuurtjes leggen als daar waren een bijtende hondenkop met pinkend oog, een krabbend konijntje dat zijn lange ooren plezierig bewoog, een statige, groetende zwaan en menschen-profiels allerhande met bolof spits-neuzen en kinnen van alle vormen en models, die de tong uitstaken of buitenmate rap de knep roerden!

't Maakte Michiel kriebelig van blijdschap. Hij wiegde overentweer van 't genot en lachte kleine, scherpe lachjes tegen de schaduwen. Maar de holle, metaalachtige stap van den nachtwaker en de klop van zijn stok beneden onder het venster, trok met een schok zijn aandacht naar buiten.

Pekzwart klom de trapgevel van het huis aan den overkant tegen de bleeke, besternde lucht omhoog en bezijds daarvan zag hij zilver-betinteld de

boomengroepen in de tuinen, de daken en de torentjes glimmen, helder rijzend boven de ebben-hout-zwarte schaduwen. Zijn handen daalden uit hun spel, hij liet zich voorzichtig uit het bed glijden en duwde zijn voorhoofd tegen een ruitje waarin de maan regenboogkleurige schijnselen tooverde.

De stap op straat stierf weg achter een hoek, van ievers heel ver kwam er nog het doffe gedokker van een vrachtwagen, een hond blafte, maar toen werd het stil en kon hij ongestoord zijn oogen over de glimmende daken en boomen den weg laten verkennen, tot waar, in den blauwen bocht der Begijnenvest met zijn hooge olmen, het vriendelijke Begijnhoftorentje zijn spits omhoog stak.

Michiel dacht er aan hoe goed en veilig het zijn moest in al die verlaten straten, waar niets en niemand was dan glimlachende maneschijn en hier en daar, in een donker hoeksken, het rood pimpelend oog van een lantaarnken vóór een Lievevrouwen-kast.

Kon hij daar nu eens in rondloopen en er zijn lits uitslaan, ongezien van de menschen, de paters en de jongens die hem uitlachten! God! ook eens te mogen dansen en springen precies lijk al de anderen, te fluiten en al de echo's wakker te roepen: zijn eigen uit te leven! Ei! hoe prikkelend er aan te denken alleen! Hij zag het zóó al gebeuren!...

Van al de schoone beelden die zijn verlangen groeien deden, kon hij op 't laatste niet meer stil

blijven staan. Zijn hoofd werd warm en zijn hart begon te kloppen. Hij wiegde met de armen en wipte op de teenen, binst zijn oogen, tusschen de schaduwende dakenkarteling, de bochtende straten volgden, waardoor hij in zijn verbeelding rennende was.

Ach! dat zal hij wel nooit beleven!...

Was hij maar liever in bed gebleven om voort te slapen, zooals al de andere nachten!...

En met wat zotte onmogelijke gedachten hield hij zich toch altijd bezig!...

Beschaamd voor de maan die hem bekeek sloeg hij de oogen neer en rolde zijn mouwen af. Hij zuchtte van medelijden met zijn eigen en slikte de natte krop door die klom in zijn keel.

't Was belachelijk wat hij dacht.

Hoe zou hij op straat geraken? En waren er dan geen nachtwakers of menschen die naar zijn lawijd zouden komen kijken?...

Michiel draaide zich om en teende reeds terug naar zijn bed, als daar plots een aangenaam gedacht hem weerom staan hield: ‘In den tuin gaan, daar zou niemand hem zien en hij had er niets te vreezen!’ 't Verraste hem zoo, dat hij er een kleinen schok van kreeg en onwillens den adem inhield.

Maar als Vader hem eens daarop betrapte? Of als Pharaïlde, zijn zusterken, wakker werd, of Filomeen, de meid? En ze peinsden dat er een dief in den tuin was, en riepen er den nachtwaker bij, en de geburen?...

Even vergriezelde Michiel en hij poogde het gedacht te verdringen. ‘'t Komt van den duivel,’ zei hij.

Doch als hij dan al het licht om hem heen voelde en daarbuiten den open, schoonen nacht zag met zijn maan en zijn sterren, rees sterker het steeds onderdrukte verlangen naar spel en vrij beweeg. Zijn hart snakte ernaar lijk een vischken naar water en de heimelijkheid van den nacht maakte het eens zoo verlokkelijk.

Als hij heel voorzichtig was en stil, zou niemand het weten, en ach! hij droomde er toch al zoo lang van ievers heelemaal alleen te zijn en te doen wat hij wilde!

Michiel probeerde eerst nog tegen te stribbelen en bleef treuzelend vóór het bed staan, met de oogen op de donkere bloemen van de bruine karpet.

Had hij een leven lijk de andere jongens, hij zou er nog niet kunnen aan denken! Maar nu, hoe triestig en streng waren zijn dagen niet,... en voor eenen keer, God! voor eenen enkelen keer maar... 't was de maan die lokte, en al dat witte licht...

Met een kloppend hart trok Michiel zijn kleeren aan, doopte diep de vingeren in het koperen wijwatervaatje naast de deur en met het hoofd gebogen naar het Kindeken Jezus op de kast, sloeg hij rillend een kruisken om den goeden afloop van den nachtelijken gang.

‘'t Is maar voor eenen keer!’ zei hij, terwijl

zijn gedachten vergoelijkend wezen naar zijn droevig, grijs bestaan.

Langzaam deed hij de kamerdeur open, trad geruischloos buiten en trok ze achter zich toe.

De donkerte van het traphuis hield hem even tegen als met een hand, en 't duurde een beetje voor hij, in den weerschijn van de ovale lichtklad, die ginder in den palier door het rond vensterken op den witten muur blonk, vagelijk de andere kamerdeuren verkende en de donkere baan van den looper over den eiken vloer.

Michiel stak het hoofd vooruit en luisterde gespannen.

Het huis sliep en er was geen gerucht.

Hij klemde de onderste lip tusschen de tanden, stak de open handen opzij als om zich in evenwicht te houden en met een grooten uitwijkenden bocht voor Vader zijn kamerdeur, schoof hij op de teenen naar beneden.

Een trap die kraakte deed hem, als onder een slag, even ineenkrimpen, maar hij veerde seffens weer recht en, de handen geplakt tegen den kouden, glad-geschilderden muur, daalde hij verder tot voor de glazen tuindeur, waarachter de maanverlichten tuin zijn grasplein en zijn paden open hield.

Michiel bleef een beetje staan om asem te halen en binstdien, met een scheeven kop luisterde hij scherp of er iemand ontwaakte.

Neen, er was niets en niemand te hooren dan

alleen het wilde bonzen van zijn hart, en daar, in de blauw-schemerige huisgang den scherpen, ijzeren tiktak der kasthorlogie die met heur rond, porceleinen gezicht deftig naar de zwartomlijste schilderij aan den overkant keek.

Michiel leefde op. Hij lonkte een laatsten keer naar de donkere trap en tastte toen met beide handen voorzichtig naar den sleutel op de deur.

Opeens begon het op den Sint-Gommarustoren te rammelen. Omdat het zoo dichtbij was, werd het huis gevuld met een groot, verward getingel en gezoem van klokkenklanken. De ruiten rinkelden en de steenen gonsden ervan.

Michiel profiteerde van 't lawaai om haastig de tuindeur open te doen. Ze piepte lang en scherp, maar het was niets, dat verloor zich in het neerklangende geklepel.

Hij schoof rap naar buiten en gedoken in de smalle schaduw die de tuinmuur t'halvent van het pad lei, sloop hij in eenen trek naar achter in den hof alwaar de eenzame kastanjelaar een ronde, blauwe lommerte spreidde op het grasplein dat blonk van den dauw.

Hijgend en lachend tegelijk liet Michiel zich vallen op de lage bank die rond zijn stam getimmerd was.

Drie maan-rondekens tastten door een bladerholleken naar zijn handen die op de knieën lagen, en hij trok ze er schuw voor terug. Hij schoof wat op zij en drukte zijn smalle schouders achter

den stam tot hij heelemaal veilig in de schaduw was. Daarna eerst hief hij voorzichtig het gezicht omhoog en zocht met ronde, verbaasde oogen van waar die maanpijlen kwamen.

Het licht doorzeefde zilveren den groenen berg boven zijn hoofd, liet hier en daar een afhangenden bladrug blinken en omtrilde witter dan wit de bloemenkaarsen die door de spleten zichtbaar waren. Michiel kon er zijn oogen niet van aftrekken. De fijne stemming van daarstraks doorgeurde weer zijn gemoed en maakte hem zoo licht en ijl alsof zijn ziel een doorlicht blaarken was, dat dáár, aan dat omhoogkrullend taksken, zijn teer-geaderde vingeren openvouwde tegen de maanschijf.

Weldra viel de rammel stil. De groote klok liet twaalf slagen door de lucht open zinderen, de torenwachter zijn traag getoet naar de vier windstreken vloeien en toen ritselde van alle kanten over de slapende kleine stad de stilte weer toe lijk een dun, ijl-trillend water. Ergens huilde er een hond en in de verre bosschen hieven de echo's het langgerokken torengetoet nog eens flauwtjes op.

Hoe schoon en heilig lag de tuin daar nu in het stille witte licht! Hij leek wel eens zoo groot en wijd onder de kristallen koepeling van den nacht.

Michiel stond getroffen recht en trad tot aan den rand van de schaduw.

De boomen, maan-overgoten, rezen hoog tegen de bleeke lucht. Het wisselend spel der blauwgroene lommer-plekken die ze rond hun voet

legden en dat der fijn-bedoomde, blanke grasperken met aan den draai der wegelingen een zwart torentje van palmenhout of een laurierboschken, gaf een diepte aan den tuin, lijk van een park.

Daar, in den bocht van het pad dat naar Vader zijn borstelfabriek leidde, lag het vijvertje weerspiegelend de sterren, en boven de boomkruinen die t' allenkant het gezicht afsneden kwam er ginds, een gevelpunt met een rond vensterken in, nieuwsgierig kijken.

Michiel herkende dat alles bijna niet meer. 't Lag daar opgetrokken in het witte licht lijk in een schoonen droom. Alle ding had een zachter, inniger aanschijn en zelfs de hooge Sint-Gommarustoren, slank stijgend uit zijn drummers en pinakels, stond daar zilverbeplakt als iets onwerkelijks en liet door de spitsbogen van zijn klokkenhuis de sterren zien.

Michiel draaide verwonderd zijn gelaat naar alle kanten. 't Was of alle ding alhier hem iets vertrouwelijks te zeggen had, wat recht naar 't hart ging. Hij voelde zich meteen zoo ver van alles wat geweest was of nog komen moest, alsof hij een andere geworden was en dat maakte hem speelsch en welgezind lijk een jong vogelken.

Hij stond daar nog een poos te wippen, schoof ongedurig de voeten door het natte gras overentweer, en begon toen zoo maar, van pure blijheid rond den kastanjelaar te rennen, zwaaiend met de armen en schuddend den kop lijk een speelsch

hondeken. Alle angst of achterdocht was uit zijn hart gesmolten. Hij werd uitbundig buitenmate en weldra was de ronde lommerte onder den boom te eng voor zijn zottigheden.

Hij sprong, los van zijn zwenkende schaduw, van den eenen boom naar den anderen, sloop lijk een zoekend beestje door de riekende kruidnagelboschkens die ritselden, touterde zijn armen moe aan een lagen takknoest van een ouden appelaar, buitelde door het gras en probeerde op zijn handen te loopen. Hij werd almaardoor geweldiger, verzon honderd andere spelen om het gelukkig gevoel van vrijheid dat hem dronken maakte, te kunnen vieren, tot hij zich moe en hijgend in 't koele gras liet nedervallen, de armen wijd open en 't gezicht naar de sterren.

‘'t Is niets,’ zei Michiel tegen de maan, die hem door de bovenste takken van een geurenden meidoorn kwam bekijken.

En als om er de maan van te overtuigen, sprong hij seffens weer recht en draafde in eenen asem de draaiende wegskens af, precies alsof men hem op de hielen zat.

‘Ze krijgen mij niet!’ lachte hij.

Nu was hij terug in de lommerte onder den kastanjelaar en keerde zich om naar zijn achtervolgers.

En daar kwamen ze, waarachtig!

Michiel zag ze, den eenen na den anderen, van verschillende kanten toegeloopen komen, met hun

korte schaduw rapbeenend over het zilveren, bedoomde gras. Ze vielen hijgend neer, duwden de vuist in de lenden en waren veel, veel moeër dan hij.

Michiel lachte gelukkig, klakte met de tong en wreef van welgezindheid in de handen, dat zijn lange vingeren ervan kraakten.

Ze waren met drie, de jongens.

‘Tegen u kunnen wij niet op’, zeiden ze. ‘Dat 's geen loopen meer, dat 's vliegen’.

Hun stemmen waren ijl. Hij zag hun oogen blinken en 't wit van hun tanden in den open mond.

Michiel gaf hun seffens de schoone, ongewone namen die hij kende uit het vertelselboek dat hij op zijn werkkamertje boven de keuken, heimelijk tusschen oude, geel-geworden muziekboeken verborgen hield: Arnold, Koenraad en Erik.

‘Laat ons dan wat anders spelen,’ zei hij.

‘Ja, Michiel,’ zegden ze.

‘Ik heet niet Michiel,’ antwoordde hij, ‘ik heet Otto!’

‘Ja, Otto,’ zegden ze. Ze kropen fluks recht en klapten verheugd in de handen.

Nu had Michiel vrienden, God! en die zouden met hem niet spotten, lijk de jongens op school!

Met rappe hand telde hij af en Koenraad was er aan.

Eerst zouden ze ‘katteken’ spelen. 't Werd een jacht lijk van losgelaten honden. Ze zwenkten en draafden door de paden, sprongen met open

armen over de bloembedden en de beziestruiken, draaiden rond het witte vijvertje waarin het maangezicht verzonken lag of ze verscholen zich achter het pleisteren Dianabeeld dat bij het fabriekspoortje op een klimopovergroeid voetstuk blankte.

De lucht was vol van hun gelach en als Michiel omhoog keek lachte de maan mee. Hij hoorde hun ophitsende stemmen weerklinken, alhier, aldaar, maar hem kregen ze nooit.

Hij wist op 't laatste niet meer wie er aan was en vluchtte voor iedereen. Plots zag hij niemand meer en in een tuinhoek, waar een kleine broeikas de lichten van den nacht weerspiegelde, bleef hij staan.

Van achter uit den hof kwamen hun stemmen.

‘Otto! Otto! kom eens!’

Hij liep er naar toe en vond hen onder den kastanjelaar, blazend en hijgend, met het bovenlijf zitten knikken en ze veegden met hun zakdoeken het zweet van hun gezicht en uit hun hals.

‘Laat ons wat rusten, Otto,’ zei Koenraad, ‘wij zijn zoo moe!’

‘Ik ben bijlange nog niet moe,’ antwoordde hij. ‘Laat ons dan wat anders spelen. Piepenborg!’

‘Dat 's beter,’ lachten ze alle drie en stonden dadelijk recht. Michiel moest weerom aftellen. Ze volgden gespannen de slaande hand. Als hij naar Erik sloeg lichtte er telkens een manelek zijn hand uit de donkerte en daarvoor hield hij ze los en schoon, lijk een priester, die de zegening slaat.

Nu was Arnold er aan.

Seffens liepen ze allen weg en verdwenen in de stilte van den tuin.

Terwijl Michiel zich voorovergebogen van schaduw tot schaduw voortbewoog om niet gezien te worden, hoorde hij Arnold achter de boschagen traagzaam tellen: tien, twintig, dertig enz. tot honderd, metend den tijd dien ze hadden om zich te verbergen.

Plots schoot er een fijn gedacht door zijn hoofd en zonder zich te bedenken klom hij in de breedbladerige, donkere kruin van een jongen moerbezieboom. De takken zuchtten onder zijn tastende voeten.

't Mocht wel niet volgens de regels van 't spel, maar och! ze zouden het niet kwalijk nemen. 't Was zoo prikkelend ze allemaal te kunnen verschalken.

Hij hoorde Arnold vragend roepen: ‘Gedaan?’ en van twee kanten kwam met een fijne zinnekensstem het antwoord: ‘ja-a-t!’ Michiel antwoordde niets uit vrees zich te verraden. Hij haalde voorzichtig zijn speeksel naar binnen en speurde met oogen, smal van listige verwachting, door de spleten in 't loof naar beneden. Hem zouden ze niet vinden!

Trage voeten kwamen dichter en verwijderden zich toen weer. Nu eens naderden ze zuchtend van achter het blinkend laurierboschken daar, verdwenen ineens, en dan was 't weer van een heel anderen kant dat ze hun zoeken en speuren voort-

zetten. Een enkelen keer zag hij een korte schaduw tusschen twee boomen zwenken.

't Gedacht dat ze hem niet zouden vinden kriebelde hem van plezier. Hij moest zich inhouden om niet beginnen te lachen en te fluiten.

Plots klonk daar de stem van Arnold die riep: ‘Koenraad, 'k zie u!’ en seffens daarop volgde het rappe getrippel van twee paar voeten om 't eerst onder den kastanjeboom te zijn.

Arnold was er 't eerst en hij telde luid: een, twee, drie!

't Duurde niet lang of ook Erik was ontdekt en dan zou men naar hem komen zoeken.

Ja, daar kwam er een. Dat was Arnold. Hij sloop gebogen naderbij, gereed om terug te vluchten, stak de handen uit als om iets van hem af te houden en draaide zijn kop onderzoekend naar alle kanten.

Michiel zijn hart stond stil.

Hij liep onder den moerbezieboom door, speurde achter de Diana en daarna achter de twee palmenhouten kegels die bij het ovale vijvertje stonden...

Als een steen liet Michiel zich uit den boom vallen en rap als de wind vloog hij naar den kastanjelaar.

‘'k Ben vóór! 'k Ben vóór!’ juichte hij, danste en zwaaide uitgelaten met de armen. Was dat een vreugde!

‘Gij speelt valsch, Otto!’ zei Arnold. ‘Gij hebt in een boom gezeten. Boven en onder grond dat telt niet. Zoo speel ik ni-meer.’

‘Hebt gij dat gedaan?’ vroegen de twee anderen en ze staken hun wijsvinger naar hem uit. ‘Dan spelen wij ook ni-meer.’

Michiel stond daar verpaft en zijn ontroering viel. Hij wist niet wat te zeggen.

Kunnen ze dan niets verdragen van mij? jammerde hij innerlijk. Hij werd kwaad en wenschte dat het allemaal echt was om ze uit den tuin te kunnen jagen!

Maar zie! daar verdwenen ze van in zijn oogen en hij stond alleen onder den donkeren kastanjelaar in den witten maannacht.

Hij voelde zich plots zoo eenzaam, dat hij wel had kunnen weenen.

Wilden ze maar terug komen, hij zou het nooit meer doen. Waarom had hij dat nu weer gedaan?

Hij zette zich mismoedig op de bank en liet het hoofd zinnend op de borst vallen.

Ach! waarom was hij zooals hij was? Waarom was hij niet anders zooals al de anderen waren? En Michiel, was dat een naam?...

Waarom was Vader altijd zoo streng en was hem niets toegelaten? En dan de paters op school, en de jongens die hem altijd uitlachten en de menschen op straat die hem zoo vreemd bekeken?...

Hij voelde zijn hart week worden, er kwam een krop in zijn keel en hij moest zich geweld aandoen om de tranen binnen zijn oogen te houden.

Leefde Moeder-zaliger nog maar! Nu was er niemand aan wien hij zijn nood kon klagen.

Een klein windeken viel uit de zilveren boomen die zachtjes klepperden, liep over het natte grasplein en kwam heel koel over Michiel zijn handen en zijn warm gezicht. Dat wekte hem.

Hij stond recht, draaide den rug naar den tuin waar hij nu niet meer bij behoorde en slenterde langs een klimmend wegsken naar achter.

Aangeleund in den hoek tusschen twee muren, op een kleine hoogte bewassen met dichte seringenboschkens, lag daar eenzaam en verlaten een paviljoentje. Op ruw-houten pilaren stak het een chineesch strooien dak omhoog met een houten kelk in de spits, en de wilde-wijngaard die het overwoekerde liet zijn lange ranken lijk een groen gordijn over zijn donkere verlatenheid hangen.

Michiel trad de drie treden van het baksteenen trapken op en lei zich met zijn droeve gedachten over het lage, klimop-overspreide muurken dat den hof afsloot van een bochtend binnen-vlietje.

De maan streek guldene plooien op het kabbelende waterken dat tusschen uitgeknaagde muren aanspoelde, spon zilverdraad in de smoorstrenen die over de tuinboomen aan den overkant zweefden, liet een glazen pan van een lagen bijbouw blinken en ze spiegelde heur wit gezicht in de vensters der verre achtergevelen.

Ach! woonde hij maar ievers in een der tuinen hierover, bij andere menschen, in andere kamers waar er dan iemand was die van hem hield en met wien hij vertrouwelijk kon zijn!

Al was het dan maar in het verlaten achterhuisje daar, dat aan den rand van het vlietje achter zijn wildgeschoten tuintje, zoo vriendelijk zijn ouden, vooroverhangenden puntgevel met de toeë beluiken, lijk een wit, droomend gezicht, naar de maan opende.

Het lag er zoo eenzaam en gelukkig! Het tuintje zakte zacht-hellend in het water, een druivelaar festoende zijn scherp-uitgebekt loof over het ronde deurgat en het vensterken, en over de regenwaterton in den hoek hing een breede hagedoorn zoet te geuren.

Het ontroerde Michiel te denken dat het daar zou kunnen zijn. Er zou een vrouw wonen met een meisje van zijn jaren, dat zijn vriendinnetje zou zijn. Hij zag ze zóó voor zijn oogen staan en de goedheid van dat nieuwe leven verteederde zijn hert.

Hij lag hier zoo gemakkelijk geleund in den klimop van het muurken, het water onder zijn gezicht weefde zijn zachte nachtmuziek en de geur van den hagedoorn vloeide om zijn hoofd lijk een bedwelming.

Het eene beeld wenkte een ander naderbij en zie! het vlietje wordt voor Michiel een groote vijver met beboschte eilandjes er in:

Roode en groene beuken, heldere, ronde linden en treurwilgen staan in het gras langs de boorden en spiegelen hun kleuren in het blauwe water waarop zwanen drijven. Uit de richting van een

wit buitengoed met zuilen, komt een bootje naar hem toe.

Hij weet wie daar aankomt en zijn hart begint te kloppen.

Daar staat ze vóór hem op het trapken.

Hij is niet verlegen en beschaamd meer, en hij gaat dadelijk naar haar toe.

Ach! zooveel heeft hij reeds van haar gedroomd! Hij is er fier en blij om en 't geluk zindert in zijn hoofd.

Ze heeft het kort, blauw fluweelen kleedje aan en haar slanke hals met de fijne pezen bezijds het halsputteken rijst uit een kanten kraag die teere ranken en bloemen over haar ronde schoudertjes wasemt. Haar voetjes in de bruine, lage schoenen wippen op en neer als voor een dans en met de vingeren draait ze aan de tippen der twee lange haarvlechten die over haar schouders op de borst hangen. Ze houdt het lange, bleeke gezichtje opzij, een glimlach krult haar mondje open en heur oogen lachen naar zijn oogen.

God! wat een geluk!

Hoe is haar naam ook weer? Flora of Estella?...

Michiel verkiest Estella. Hij weet dat het ‘sterreken’ beteekent en dat trekt zijn hart omhoog.

Er straalt zooveel geluk in Michiel als maneschijn in den hemel. Hij is er licht van als een pluimken en hij gelooft dat hij maar te willen heeft om te kunnen vliegen. Maar zij is nu hier en daarom doet hij het niet.

Zelfbewust gaat hij naar haar toe, buigt diep en gracielijk lijk de herder op de vergulde klok in de zaal doet, en groet haar.

‘Dag, Estella,’ zegt hij.

‘Kent gij mij dan?’ vraagt ze en ze doet verheugd haar groote oogen open. De maan wekt er diepe, glanzende schijnselen in.

‘Ja, ik ken u,’ antwoordt hij gelukkig en zijn hart springt ervan op.

‘Ik ben van over het water naar u gekomen,’ zegt ze met nadruk. ‘Ik heb u hooren roepen.’

‘Ja, ik heb u geroepen,’ zegt hij.

Hij neemt haar bij de hand en brengt haar in het paviljoentje. Ze zetten zich naast elkaar op de witte tuinbank die er staat en hij kan haar lang en innig bekijken, terwijl hij haar handje in zijn handen neemt en het daar voelt kloppen warm en zacht. Zijn ziel drijft in zaligheid.

‘Laat me u bezien, Estella,’ zegt hij en zijn oogen gaan van haar gezichtje niet af.

Hij weet dat ze op denzelfden dag, op hetzelfde uur geboren is als hij. Haar moeder is ook dood, van voor zij haar éérste communie deed. Maar haar vader is zoo zacht en goed voor haar lijk zon, en ze heeft een groot park en een grooten vijver met zwarnen op en witte waterlelies en ze mag al doen wat ze wil, loopen en springen en dansen. Ze is vrijer dan een vogel in de lucht.

En zij is nu naar hem gekomen! Ach! hoe goed dat ze is!...

Michiel voelt zich opnieuw geheven op een wolk van geluk.

De tuinen en de huizen om hem zijn weggevaagd en daar gaat de wereld open, wijd en schoon, met zijn beemden vol blommekens, zijn bosschen, velden, rotsen, grotten, beken en vijvers, vol van vogelen en vlinders, schaapkens, reeën en herten, tamme leeuwen en witte paarden, precies lijk op de schilderij van Jezus' doopsel in de Sint-Pieterskapel waar hij 's morgens naar de mis gaat, een echt paradijs.

En daar zijn geen menschen. Hij is er alleen met Estella en leidt haar aan de hand overal rond en laat haar alles zien. Ach, er is zooveel! Daar heeft hij dagen voor noodig!...

Ze wandelt mee en glimlacht naar al wat hij vertelt. En hij plukt appelsienen voor haar en appelen en kersen, draagt haar over de beekskens en ze spelen met de schaapkens en de herten en de tamme leeuwen. En als het avond wordt gaan ze in een wit marmeren kasteel dat op zijn torentjes vaantjes laat wapperen...

Zal dat niet schoon zijn?...

Ze kijkt in zijn oogen en lacht, als voelt ze alles wat er in zijn ziel gebeurt en in zijn verbeelding open gaat.

‘Ja! daar gaan we naar toe!’ juicht ze ineens en klapt heur handjes boven heur hoofd saam.

Michiel rilt van geluk.

‘Nu moet ik terug!’ zegt Estella. ‘Morgen kom ik weer, Otto!’

Hij leidt haar tot in het bootje en dan vaart ze weg. Hij zou haar willen terugroeien, maar hoe zou hij dan weer over den vijver geraken? Hij blijft haar nakijken tot ze ginder de trappen opklimt en verdwijnt tusschen de witte zuilen van het verre kasteel.

Nu is ze reeds lang weg en toch heeft hij steeds het gevoelen alsof ze hier nog bij hem is. Onwillens draait hij het hoofd om en zoekt naar haar oogen...

Een zwarte, langgerokken wolkbank die voor het zakkende maangezicht dreef en al het licht uit de nachtelijke wereld vaagde, deed Michiel verschieten. Hij schrok recht en keek verwilderd rond.

Licht en schaduw vloeiden in elkaar tot een blauwe doezeligheid en in den bleeken hemel waren nog weinig sterren. Het gras blonk van den dauw en uit de dun-ommiste boomen vielen naaldfijn en frisch de eerste trekken uit ontwakende vogelen-kelen.

Michiel hoorde hanen kraaien en van heel ver een trein die floot.

En daar, van achter de bleeke gevelen en de karteling der daken kwam de eerste grijze klaarte van den dag naar de wereld kijken...

't Rammelde juist en hij profiteerde ervan om haastig naar binnen te teenen. In eenen asem sprong hij door de neerregenende klokkenklanken

den tuin door, de trap op en zijn kamerken binnen. In zijn haast vergat hij de tuindeur op slot te draaien.

Als hij reeds in bed lag dacht hij er eerst aan. Hij geloofde zelf dat hij ze maar tegen-aan getrokken had.

Maar daar sloeg de klok drie uur en alles werd weer stil.

Nu durfde hij naar beneden niet meer gaan... Vader zou het hooren...

De moeheid duwde zijn hoofd in het kussen, zijn gedachten vervaagden en hij sliep in.

Angst

WEL twintig keeren reeds had Michiel de deurklink in handen gehad, gedreven om nu eindelijk toch naar beneden te gaan. Maar iederen keer zonk hem den moed in de schoenen en liet hij zich opnieuw met een wanhopigen zucht op het stoelken naast zijn bed vallen.

Het feit dat hij de tuindeur had vergeten op slot te draaien, was binst den slaap gegroeid tot een echte verschrikking en zat nu lijk een groote spin op zijn hert.

Telkens hij de klink wou omhoog draaien, trok ze de pooten saam en er ging als een verlamming door zijn lichaam.

Hij zag hoe Filomeen het ding ontdekt had en 't met veel beslag aan Vader ging vertellen. En dan kwam Vader zijn streng gezicht voor zijn oogen staan en hij huiverde van angst om alles wat over hem nu ging neer komen. Ze wisten dat hij het was. Wie zou het anders kunnen geweest zijn?...

‘Ach Godl’ kloeg hij half-luid, ‘en 'k moet toch eens naar beneden gaan!’

Michiel sloeg zuchtend en blazend den kop overentweer als om de duizeligheid die in zijn hoofd tintelde af te schudden, en hij moest zijn eigen geweld aan doen om zich sterk te houden.

Hulpeloos sloeg hij de oogen op naar al de dingen om hem heen als wou hij er steun van vragen. Dan probeerde hij te bidden en keek met smeekenden blik naar het goud-ommantelde Kindeken Jesus zijn gezichtje om den schrik van zijn hart weg te nemen. Maar de wanhoop ging niet over. De duiseligheid deed zijn kop draaien lijk een top en hij liep naar het waschtafeltje om den natten handdoek op zijn voorhoofd te leggen.

Buiten was 't een schoone zomerdag met zon op den witten trapgevel aan den overkant der smalle straat en in den blauwen hemel hingen zwaluwen in menigvuldigheid te zwieren. De kleine stad lag daar wit en rood met zijn vredige morgen-geruchten. Een kruideniersbel rinkelde, er was geklang van een koperslager en een jongen liep fluitend onder het venster voorbij. Maar voor Michiel kwam het precies als uit een andere wereld.

Hij hoorde het kwartier vóór acht rammelen en seffens daarop het klokske van de Sint-Pieterskapel dat tampte voor de mis.

Nu werd het hoog tijd. Als hij nu dadelijk niet naar beneden ging zon Vader hem zeker komen halen en dan werd het nog erger.

Hij lei den handdoek van zijn kop en met een spijtig gevoelen keek hij naar dien wolk van sproeten op zijn voorhoofd, naar den smallen neus en zijn schuinstaande, onrustige oogen waarin de schrik te pakken lag.

Ach! waarom was hij toch niet anders? Als hij

anders was dan zou dat allemaal met hem niet gebeuren! Hij voelde het zoo goed.

Een doffe stap ergens in een kamer of op een trap, deed hem schrikken. Hij sloeg een kruisken en sprong naar de deur om te luisteren. 't Was Vader. 't Kon niet anders. Hij werd het wachten moe en kwam zeIf naar boven.

Michiel zijn hart begon te kloppen lijk een klok, en hij kreeg bijna geen asem meer door zijn keel. Zijn ooren deden zeer en in zijn nek trokken de pezen pijnlijk saam alsof hij er een klop gekregen had. Wat moest hij doen.

Hij zon ontkennen, zeggen dat hij van niets wist; Filomeen zal 't vergeten zijn; wat kan hij beneden gaan doen, 's nachts?

Zie! nu zou het deurken opengaan en hij trok met een schok al zijn krachten saam om te weerstaan dezen keer.

Maar ineens was de stap weer weg en niets meer te hooren.

Michiel had er bijkans spijt van dat het niet gebeurd was.

Wachten kon hij nu niet meer. Hij rekende uit dat er nog juist genoeg tijd was om koffie te drinken en dan op een draf naar het kapelleken te loopen, waarvan het klokje aldoor tampen bleef.

Toen ging hij.

Doch op den palier kwam de verlamming weer over hem en 't scheelde weinig of hij was ontzet terug naar zijn kamerken gevlucht.

Even bleef hij staan, neep de oogen toe en beet kordaat den schrik af.

Hij rook den koelen waterreuk der verschgeschuurde steenen in de gang, hoorde het klare lied van Filomeen heur kanarievogel in de keuken, 't geslef van voeten over de zand-bestrooide plaveien, de pomp die piepte en 't geklir van borden en messen; 't beeld van alle morgenden.

Het stemde zoo rustig dat er bij Michiel twijfel opkwam.

‘Zouden ze 't soms niet weten?’ zei hij en van verwondering deed hij de oogen open en op zijn mond kwam er een listige lach. Vol verwachting teende hij verder.

Filomeen kwam uit de keuken en speette heur smal bovenlijf in een rooden, groengewafelden doek, gereed om Pharaïlde naar school te doen. Ze draaide heur klein, wassen gezicht naar hem en zei: ‘Spoed u maar, jongen! 't Is al bij den achten en ge moet nog eten.’ Daarop slefte ze de gang in waar Pharaïlde vóór het kapstokspiegeltje den elastiek van heur witten zomerhoed over heur bleek gezicht trok. Ze gingen buiten en de deur sloeg met een bons dicht achter de twee.

Nu moest Michiel in de eetkamer gaan, waar Vader zat...

Hij slikte zijn speeksel door, haalde diep asem en lijk voortgedreven door een macht binnen in hem, stond hij voor Vader die bij de open vensterdeur in zijn groenen Voltaire-zetel het morgenblad te lezen zat.

Michiel dierf naar den tuin niet kijken.

‘Goeien morgen, Vader!’ zei hij toonloos en wachtte. Nu ging het komen! Vader lei traagzaam zijn blad op den hoek van zijn dunne knieën, draaide zijn grijzen puntbaard naar Michiel en keek hem met zijn smalle, grijze oogen doordringend aan. Dan gaf hij hem het gebruikelijke morgenkruisken.

‘Ge komt zoo laat, Michiel?’ vroeg hij en trok ondervragend zijn linkeroog, wijd open, terwijl hij langzaam het gezicht omhoog hief. Met den duim wees hij over de gedekte morgentafel naar de herderinneklok die op het zwart-marmeren schouwblad heur glimmend verguldsel omhoog krolde.

Michiel zijn hert was geen boon groot meer. Hij was lijk van kouden steen en hij had in den grond willen zinken. Hij voelde het, Vader wist het.

‘'k Weet niet, Vader,’ stotterde hij.

‘Hoe, ge wist niet?’ hernam Vader traagzaam en wachtte even. ‘Doe dan maar eerst de deur toe,’ zei hij terwijl hij zijn blad opraapte.

't Sneed lijk een mes door Michiel en 't zweet brak hem uit. Hij keerde zich om, ging de deur toe doen en zette zich zuchtend aan tafel.

‘Ze weten het! Ze weten het!’ zei hij aldoor tegen zijn eigen en 't was of er iederen keer een hamer binnen in hem neerbonsde.

‘Doe dan maar eerst de deur toe’, had Vader gezegd. Dat zei meer dan genoeg. Wacht maar wat, het zou wel los komen!...

‘Ze weten het!’ zei de tiktak van de horlogie hem na en de vogelen buiten in den zonbeschenen tuin lachten het spottend uit.

't Wond hem zoo op dat hij met moeite nog een beet naar binnen kon krijgen. Als de krant kraakte kromp hij ervoor ineen als een hond voor den stok. Hij liet dieper en dieper het hoofd hangen en keek starlings naar de koude koffie in zijn kop of naar het doorweekte boterhammeken dat hij bevend naar den mond bracht. Maar Vader zei niets.

‘'t Zal voor dezen noen weggelegd zijn!’ besloot Michiel.

Hij nam zijn getijdeboek uit de kastschuif, zei een bevenden goeden dag en ging traagzaam naar buiten, in 't gedacht steeds nog teruggeroepen te worden. Maar er kwam niets.

Toen Michiel op straat was begon het acht uur te rammelen. Hij schoot nevens den witten, blinden tuinmuur weg, den hoek om en recht naar de kleine, romaansche Sint-Pieters-kapel waar elken morgen de mis voor de jongens van de patersschool gelezen werd.

Van buiten hoorde hij al orgelspel en latijnsch gezang van jongensstemmen en als hij het hoofd door de gebeeldhouwde eiken deur stak, zat ginder in het schemerig koorken reeds de groengekasuifelde priester op de rood-betapeete trappen voor 't autaer, waar geel kaarslicht een onduidelijke schilderij liet zien en 't verguldsel van draaizuiltjes en bazuin-engeltjes deed glimmeren.

De jongens zaten reeds allemaal netjes geknield op hun stoelen, den neus in het dikke getijdeboek.

Het blauw-bebrilde gezicht van een pater keek kwaad naar Michiel om en zijn dikke, roode vinger wees een leegen stoel aan, daar bij den pilaar.

Michiel schoof schuw tusschen de rijen, maakte een groot kruis en deed seffens zijn boek open.

Maar voor hij een halve bladzijde gelezen had, was hij met zijn gedachten opnieuw thuis.

Had hij de deur maar op slot gedraaid!... En wat stond hem dezen noen niet te wachten? 't Was immers maar uitgesteld. Vader had het hem laten voelen!...

Hij werd moe van 't eeuwige dubben.

De muziek, het belgerinkel, de wierook die in het fijne licht der helder-gekleurde glasraamkens lijk een gebroken regenboog openging, maakten hem zoetlui en deden hem onwillens droomen.

Heel eventjes, lijk een klein windeken dat opstaat uit den grond en zich dadelijk weer neervlijt, moest hij aan den schoonen nacht terugpeinzen, en aan Estella!

‘Als ze het eens niet wisten!’ zuchtte hij en liet de deugd van die mogelijkheid koesterend over zijn hert komen.

Maar hij verdrong het.

‘'t Is maar uitgesteld,’ herhaalde hij dan. ‘Wacht maar tot dezen noen. Vader heeft het gelaten om mijn mis niet te storen. Ge zult het Zien!...’

Wie weet, stond hij hem al niet af te wachten om hem na de kerk uit den rang binnen te roepen. Alles is mogelijk bij Vader!...

Waarom was hij toch naar beneden gegaan. Was het te herbeginnen!...

Maar hij zou ontkennen dezen keer. Niets zou hij zeggen!...

Binst hij alzoo overentweer getrokken werd en honderd angsten smaakte, geraakte de mis gedaan met belgerinkel en daverend orgelspel.

In rang, en bewaakt door twee paters die hun dikke, bebrilde gezichten speurend over de gonzende jongens keerden en draaiden, ging de weg nu naar school.

Michiel liep daar lijk dronken en hij struikelde alle vijf voeten.

De jongens rond hem gichelden gedempt en spotten.

‘Wat voor een lijkbiddersgezicht hebde vandaag opgezet, Flauwe?’ vroeg er een stem.

‘Zwijg, 't is zijn beste, dat voor den kermis,’ schertste een andere.

‘Hij is zat,’ siste een kleine dikzak wiens rood, vollemaangezicht open ging in een zotten lach.

‘Ja, zat van den haver dien hem van zijn vaâr heeft gekregen. Hebde weer pek-en-haken gekregen, Flauwe? omdat uw werk niet goed geschreven was?’ vroeg een lijze preekstem.

Allemaal lachten ze hem uit.

Michiel keek kwaad rond en bleef even staan.

Maar vol en bezig als hij was met al zijn miserie, liet hij seffens het hoofd vallen en liep verder, de oogen naar de gele-en-bruine straatkeien die onder zijn voeten lijk een water voorbij schoven.

De rang draaide nu den hoek om van de smalle straat waar Michiel woonde. En daar, t' einde van den witten tuinmuur, waarover groene takken kwamen zien, stak het huis zijn witten krulgevel omhoog met het borstbeeld van een gemijterden bisschop bovenop. Naast de ronde, zwart-eiken deur met haar loofwerk waren de vensters van de zaal en Vader stond daar nu misschien, gereed om hem binnen te roepen.

Michiel voelde dat hij ging wegduizelen als hij zich niet sterk hield. Hij kneep de handen krampachtig saam op den rug en keek strak naar de afgetrapte hielen van den jongen vóór hem.

Hij luisterde gespannen.

't Geroezemoes der stemmen en 't verwarde geschuifel der voeten over de keien smolt weg in een groote stilte en zijn oor was nog maar alleen open voor het tikken van Vader zijn vinger op het glas.

Nu was hij den tuinmuur voorbij; daar schemerde het benagelde keldergat in zijn neergeslagen oogen, en ook de vierkanten, ijzeren staanders van de leuning aan de blauw-steenen deurtrap. Nu ging hij het moeten hooren...

Michiel vertraagde onwillens den stap, haalde diep asem tot er niets meer bij kon.

Neen... er kwam niets...

Hij verschoot ervan.

Zou hij 't soms niet gehoord hebben? En voorbijgegaan zijn?...

God! Een pijnlijke schok voer door zijn lijf en seffens keerde hij den kop naar de vensters, om zich te overtuigen...

Maar daar was niets te zien dan het groen en geel van den aaronskelk op het staandertje, tusschen het lange wit der tullen gordijnen.

‘Zouden ze 't dan toch niet weten?’ juichte het plots in hem en hij pierde nog eens zeer aandachtig of er niets bewoog achter de kleine, vierkante ruitjes.

Doch het kwaadvertrokken brilgezicht van den pater achter hem en de lange vinger die vooruit wees, deden hem rap voor zich zien.

‘Als ze 't eens niet wisten!’ herhaalde hij ringaaneen en er kwam daarmee licht en ruimte in zijn borst.

‘Maar de tuindeur? Dat moet Filomeen toch gezien hebben? En Vader weet het dan ook!’ redeneerde hij terug.

Nu was hij reeds voorbij de fabriekspoort. De rang golfde de brug over en verdween onder het latijnsche opschrift, geschilderd boven de ronde poort van de platte, witte kloosterschool met de lage vierkante vensterkens.

Eerst binnen de gekalkte muren van de klas voelde Michiel zich veilig en de zoete stemming

die een wijle in de kapel over zijn gemoed was komen liggen, daalde andermaal neer.

Het was catechismusles.

Het toonlooze, doffe gezang der jongens die, vóór het vuilgele gestoelte waarin breed en zwart de pater ineengedoken zat, om de beurt hun les gingen afdreunen, de witte stilte der muren en die van het hooge, matte venster waarop een zonnespie gloorde met de schaduw van een mager boomtaksken, stemden Michiel lui en droomerig. Hij was zooals gewoonlijk bij de eersten om zijn les op te zeggen en hij kon zich nadien ongestoord aan zijn mijmeringen overgeven.

‘Als ze 't nu eens niet wisten!’ zinderde het in hem en hij dacht terug aan al het schoone plezier van den maannacht.

Hij voelde zich rood worden van geluk om de fijne zoetigheid die door zijn lichaam waarde. Hij lei zijn hand op het voorhoofd om even de oogen te kunnen toedoen en er nog dieper van te genieten.

Maar lang duurde dat niet of uit een donker hoeksken van zijn ziel dook het gedacht aan de tuindeur toch weer op.

‘Ach, God! die deur! Waarom had hij ze niet terug op slot gedaan!’

En lijk een platte steen in 't water glijdt, zoo gleed hij weer weg in den twijfel en de mistroostigheid. Alle warmte, alle bloed werd meteen uit zijn hart genepen, de schrik kwam over hem en opnieuw

was hij machteloos tegenover den vloed van beelden die door zijn kop spookten.

Hij zag zich zelf voor zijn Vader staan, aan wien hij in een vlaag van hulpelooze onmacht alles had bekend. Als geschilderd rijst Vader zijn gezicht voor hem, met de vertoornde, stekende oogen. Hard lijk zweepgeklets striemt zijn stem rond zijn hoofd en hij voelt de rillende kilte van de hand die in zijn hals valt en hem schudt.

En dan de straffen en het alle dagen herhaalde verwijt bij de minste onoplettendheid; en de Donderdag-achternoenen in het naakte zolderkamerken op water en brood gezet; en hier op school de strenge gezichten der paters aan wie alles is uitgelegd met het verzoek hem nog beter in 't oog te houden!

Ach! van er aan te denken alleen, griezelt zijn hart pijnlijk ineen.

En dat alles door die deur!...

Waarom was hij zoo haastig geweest?... 't Mocht toch nooit goed gaan met hem. Voor hem was er niets weggelegd!...

Michiel dacht met bitterheid aan zijn eentonig, triestig leven thuis en hier op school, streng afgemeten en grijs van eeuwige verveling, zonder ooit vijf minuutjes spel erin, zonder een tipken vrijheid, met niets dan wat verstolen droomen als hij moegekeken in de boeken, door 't venster van zijn werkkamerken, de wolken volgde die over de vogelende tuinen en het spel der andere kinderen, wegdreven.

En nu had hij iets, God! iets wat niemand anders had of kende!...

Als Filomeen nu eens meende dat zij zelf de deur had laten openstaan gisterenavond en daarom van niets gebaarde?...

En opdat dit zoo zou mogen zijn, en als 't anders was dat het dan ongedaan zou gemaakt worden, begon hij in zijn uitersten nood te bidden, vaderonzen en weesgegroeten en de litanie van al de heiligen. Hij riep zich Ons-Heer aan het kruis voor oogen, en Onze-Lieve-Vrouw en zijn patroon Sinte-Michiel, en hij beloofde hun een zee van gebeden en vele goede werken.

Michiel bad ononderbroken en koppig, en hij bleef bidden gedurende de leesles die daarop volgde, gedurende den speeltijd, eenzaam in een hoek tegen een venster geleund, en gedurende de reken les daarna.

Soms, als hij even ophield, omdat zijn hoofd er doezig en lui van werd, voelde hij zijn hert nog wel overentweer getrokken, maar toch was er daaronder iets nieuws aan 't groeien, iets lijk een wassend licht. Dat had hij er in gebeden.

Zijn gedachten gingen nog wel van de eene mogelijkheid naar de andere, hij peinsde erover na hoe hij zich straks gedragen moest als hij te huis zou zijn, maar heelemaal daarbinnen, in de diepte waar hij met zijn gepeinzen niet aan kon, leefde het andere zoo echt reeds, dat ondanks zijn vrees en zijn twijfel soms een vluchtigen lach op zijn mond legde...

En dan bad hij weer voort...

Michiel begon naar den noen te verlangen. Terluiks volgde hij de zonnespie wier punt dieper en dieper over het venster neerschoof met de beweeglijke schaduw van takken van den lijsterbes op de koer, waarrond musschen fladderden. Weldra zouden de middagklokken luiden.

‘Dan zal ik het voorgoed weten!’ zei Michiel en hij huiverde lichtjes...

Langs de fabriek om, die verlaten was op dit uur, ging hij naar huis.

Zoo stil lijk het nu in huis was had hij het er nooit geweten. Het trof hem. Terwijl hij aan 't fonteintje naast de keukendeur zijn handen stond te wasschen, probeerde hij binnensmonds een kerklieken te hommelen om zijn angst te verbergen. Maar Filomeen die onverwachts met de bierkaraf uit den kelder kwam deed hem schrikken.

Nu moest hij zich sterk houden en niets laten zien. Hij haalde diep asem, klemde de lippen op elkaar en bekeek haar vlak in 't gezicht, om goed te laten blijken dat er niets was.

Ze zei ‘dag Michiel,’ trok de kelderdeur toe en slefte haastig over den blauw-en-witten vloer naar de eetkamer.

‘Ze zal niets gezegd hebben!’ juichte het in hem en gauw wendde hij het gelaat naar zijn beschuimde handen. Zonder dat hij 't kon bedwingen schoot er ineens een groot plezier open in zijn hoofd, lijk water door een sluis. Hij had

kunnen springen en roepen en honderd zotte kuren uitsteken, maar hij hield het manhaftig tegen en met een lang kerkgezicht als van een Heiligen Aloysius schoof hij de kamer binnen.

Vader zat met krommen rug over een boeksken gebogen dat naast zijn bord lag en waarin hij met een klein potloodje schreef. Hij keek niet eens op. Pharaïlde was ook al op haar plaats, plat en recht tegen den hoogen gebeeldhouwden rug van den eiken stoel en haar geel, stijf haarkepertje krulde lijk een pruikstaartje in haar nek. Heur smalle handen schikten heiligenprentjes in een kartonnen doos en haar witbewimperde oogen stonden bewonderend stil op de kleuren van kasuifels en pauselijk ornaat.

Michiel zei gedempt een goeden dag en stelde zich recht achter zijn stoel. Ja, hij zag het nu, Vader wist er niets van...

‘Lees Michiel,’ zei Vader. En in de stilte die daarop inviel bad hij rechtstaande het gebed vóór het eten. Vader boog het hoofd over de saamgevouwen handen en Pharaïlde ook.

‘Ze weten niets! niets!’ jubelde het almaardoor in hem en dat groeide tot muziek.

Hij hoorde het in den zotten klap der spreeuwen buiten in den zonovergoten tuin, de tiktak der klok op de schouw zong het mee, 't geklep van een ver kloosterkloksken en ergens een jongen die floot, alles sprak er plots van.

Michiel kon van dit groot geluk bijkans niet

eten. 't Was of een nieuwe wereld open ging voor hem, een wereld naar zijn hart...

Hij werd rood en dan weer wit en had maar één groot verlangen: om zoo gauw mogelijk alleen te zijn op zijn werkkamerken en zich ongestoord over te geven aan't geluk dat zong in zijn hoofd.

Muziek

DIEN namiddag zaten er honderd vogeltjes in Michiel zijn hoofd te zingen. De lach ging van zijn mond niet af, er was een gloeiende blos op zijn kaken en zijn oogen pinkten warm van het nieuwe geluk.

De jongens op school kwamen nieuwsgierig en lachend naar zijn gezicht zien.

‘Ziet de Flauwe toch eens aan!’ zegden ze tegen elkaar. ‘Hij bloost! Hij lacht!’

‘Is 't feest geweest bij ulie?’ vroeg Jefken van den koperslager en hij wenkte met een krommen wijsvinger voor den mond. ‘Heeft het zóó gesmaakt?’

‘Of moogt ge soms thuis blijven? en moete nimeer naar school komen?’ vroeg de kleine dikke. ‘Wel, wel! Wat geluk dat zoo'ne jonge heeft!’

Elkeen had iets te zeggen, 't eene was nog zotter dan 't andere, en ze stonden daar allemaal onder den lijsterbes rond hem te gichelen en te spotten, in afwachting van de bel.

Michiel vond het plesant en lachte mee, tot groote verwondering der jongens.

In de warme stilte der klas begonnen de vogeltjes weerom te zingen. Als Michiel achter zijn handen de oogen toedeed en zijn aandacht wegtrok van

het latijn dat de dikke pater op het bord schreef, groeide het tot een veelstemmig lied. 't Kwam hem soms voor dat er ergens muzikanten zaten met cithers, violen en klarinetten, een heel hoogzaal van muziek. Hij had er kunnen naar luisteren en blijven luisteren. 't Was lijk iets dat hem opnam en wegvoerde ver van hier, alwaar men niet meer denken moest en zich maar had over te geven om een hemel van zoete gevoelens over zijn hart te laten neerregenen. Maar dan was daar ineens weer de vette stem van den pater, die zich omdraaide en aan 't uitleggen ging.

Ach! was de school nu maar voorbij! Hij snakte ernaar om alleen te zijn!...

En als om een stootje te geven aan den tijd die daar buiten, in halve-kwartierkens gekapt, uit den Sint-Gommarustoren neerrammelde, telde hij in een opwelling van groot verlangen tot drie-honderd en zei dan met een blijden zucht: ‘weeral vijf minuten verder!’ om dan weer van den schoonen nacht te droomen, van zijn geluk en de muziek te laten opleven.

Met een fijn en blij gevoelen kriebelend om zijn hart, liep Michiel na den vierurenboterham de trap op naar zijn werkkamerken. Hij lei de boeken haastig neer op een stoel en duwde met geweld van beide zijn handen het grijze deurken dicht, alsof het nooit meer zou mogen opengaan. Den kop vooruit aan den langen hals, den mond saamge-

trokken tot een tootje en wijd-open de oogen bleef hij aan de deurspleet een beetje luisterend of vader niet volgde, zooals hij wel eens deed om naar het schoolwerk te komen zien. Maar er leefde gelukkig niets anders in het traphuis dan de lijze stap der kasthorlogie in de gang, en die kwam niet naar hem.

Dan lei hij properkens de schrijfboeken open op het zwarte tafelken, en haalde het ouderwetsche, tinnen schrijfgerei van het eiken hoekschapraaiken waarop een plaasteren Sint-Antonius stond met het Kindeken Jezus op eenen arm en in den anderen een gewijd palmtaksken.

Wie had durven peinzen dat het nog zoo kon afloopen! Dat zulk geluk voor hem was weggelegd! En Vader die niets wist en Filomeen niet, niemand wist er wat van!

Michiel wreef uitgelaten in zijn handen, lachte met gedempte schokjes en wandelde op de teenen overentweer van de deur naar het vensterken. Het kriebelde hem overal, in den rug en in de lenden, rond zijn ooren en in zijn haar, en hij kon zich maar niet stilhouden. Hij werd er als zat van.

En als hij dan nadien op zijn biezen stoel gezeten was, liet hij zich halverwege van den zit glijden, smeet de beenen in de lucht en zwaaide met de armen dat de spanen van het stoelken ervan kraakten.

Op 't laatst zat hij daar te hijgen van vermoeienis en zakte tegen den ladder-rug van den stoel ineen.

Zijn uitbundigheid legde zich en gedachteloos gingen zijn oogen naar de teer-dooraderde wijngaardbladeren en de wildgeschoten kurkentrekkers die fijn uitgesneden met hun groen-en-blauwe kleuren het klein-geruit vensterken van buiten omlijstten. Michiel werd er stil van en een glimlach maakte zijn oogen smal.

Een stap beneden deed hem schrikken.

Hij nam de pen in de hand en trok haastig zijn werk bij. Dat moest nu eerst uit de voeten, kost wat kost. Anders zou het straks nog scheef kunnen afloopen als Vader kwam zien, en dat moest vandaag vermeden worden. 't Was danig moeilijk voor Michiel zijn gedachten op het latijnsche thema saam te trekken.

De lijze stem van zijn zuster beneden in de keuken trok hem er al dadelijk van af.

‘Gaan we nu, Filomeen?’ vroeg ze slepend.

‘Seffens, seffens, Pharaïlde!’ antwoordde de meid.

Daarop was er geschuifel van voeten over de zandbestrooide plaveien, geknars van een schapraaislot, de keukendeur die toeviel en daarna de bons van de voordeur. Zooals alle Maandagen trokken ze samen naar 't Begijnhof de zuster van Filomeen bezoeken die er begijntje-portieresse was.

Michiel was er blij om dat ze weg waren. Hij lei de pen neer en ging andermaal aan de deur staan luisteren of hij Vader niet hoorde. Daar was

niets dan een enkelen keer de stap van iemand die op straat voorbij de voordeur passeerde en daarbuiten, over de zonbeschenen tuinen, kwam onafgebroken het geronk en geklop der borstelfabriek.

Zou Vader soms al terug naar de fabriek zijn?

Hij sloop naar het venster en loerde van op zij tusschen twee druivenblaren den tuin in.

Ginder aan 't kruispunt van twee paden zag hij hem. Hij stond er met de handen in de zakken van zijn langen, grijslinnen kiel en zijn hoofd met het ronde, zwarte kantoormutsje op, draaide onderzoekend naar den top der kegelvormige pereboomkens terwijl hij kleine wolkskens uit zijn duitsche pijp trok. De rook wentelde blauwig over de groen-en-bruine groente-bedden en bleef aan de takken der scheefhangende appelaars hangen.

Zou hij nu naar de fabriek gaan, of eerst nog boven komen? vroeg Michiel zich af.

Hij waagde het niet daar lang naar te wachten en zette zich algauw terug aan het werk.

‘Dat eerst uit de voeten!’ zei hij terwijl hij Zenuwachtig al zijn werkkracht samentrok op het thema.

Af en toe rok hij nog eens zijn mageren hals om te zien waar Vader was. Nu eens kwam de rook van achter de seringenstruiken omhoog, dan was er niets meer te vinden, om daarna de smalle grijze gestalte in de voren tusschen de groentebedden te ontdekken, gebogen over het jonge groen dat uit de aarde kwam kijken. Eens zag hij hem voor-

zichtig een peeken uittrekken, bekeek het en duwde het dan opnieuw profijtig in den grond.

Michiel werd bang dat hij daar seffens achter hem zou komen staan. Hij boog zich dieper over het papier, liet de pen loopen, binst zijn oor gespannen bleef of de welbekende, platte stap in de gang niet nader kwam.

Als hij wat later nog eens opkeek, zag hij hem juist verdwijnen achter het ronde, zwarte deurken dat ginder naar de fabriek leidde. Een laatste rookwolkje dreef nog blauwig over het poortje, steeg omhoog en vervloeide in het vlinderende groen van de linde, die haar breede kruin over het muurken open wolkte.

‘Hij komt niet!’ lachte Michiel en met een zucht van verlichting lei hij den pennestok neer.

Meteen waren de vogeltjes weer aan 't schuifelen in zijn hoofd. Hij stak den wijsvinger omhoog en zijn gezicht werd rood.

‘Hoor!’ zei hij, ‘daar zijn ze weer!’ en hij pinkte blijzaam alsof er daar iemand voor hem zat met wien hij sprak.

Hij luisterde aandachtig, haalde er den draad van het vooisken uit en begon binnensmonds mee te zingen.

Hij zong het latijnsche thema af, op langgerokken noten lijk een zang uit de kerk, en na het thema kwamen er een paar vraagstukken aan de beurt die zingend en fluitend werden opgelost. 't Werk was gedaan en hij wist het bijkans niet, zóó licht was het afgeloopen.

De schrijfboeken vlogen toe, de pen werd afgedroogd en met zijn Gewijde Geschiedenis in de hand, waaruit hij een les van buiten te leeren had, zette hij zich voor het open-getrokken vensterken om ook de historie van den heiligen Man Job zingend in zijn hoofd te werken.

Maar de aangename, zerpe reuk van al het jonge groen daarbuiten, het rustige beweeg en de vriendeijke geruchten van den komenden avond, lokten weldra zijn zinnen van het boek naar den hemel en de boomen.

Zijn oogen wandelden met een paar gele vlinders over het grasplein en de bloemperken, fladderden over de appelaars en vielen met hen aan den anderen kant van den witten muur in den buurtuin waar 't heldere geluid van kinderstemmen overentweer liep.

Zie! in den tuin van Notaris Robijns hangen de twee jongens in den touter. Ze staan met de gezichten naar elkaar en duwen met de volle kracht van hun lichaam op het voetplankje. 't Is voor Michiel of hij meetoutert.

‘Hooger nog, Jan!’ zegt Michiel, ‘tot boven de boomen!’

Hij duwt mee, voelt de lucht rond zijn hoofd suizen en hij zingt een breed gerhytmeerd lied. Zijn stoel kraakt ervan.

En waarachtig, kijk! Ze vliegen boven de appelaars uit en laten dan een grooten schreeuw. Daarna laten ze zich uittouteren en zetten zich neer op het

voetplankje. Het wordt een zacht, aangenaam zweven en het liedje legt zich neer lijk een fezelend windeken in het gras.

Maar ineens zien ze Michiel en wijzen met de hand naar hem. Ze doen ‘slip-sliep’ en jagen tegen hem hun grooten, zwarten scheper op, die luid begint te blaffen.

Hij trekt zich verward terug, zijn hart klopt en er is iets in hem dat pijn doet.

Het liedje valt stil en als het daarna weer opstaat is het lijk een zachte klacht...

Ginder, over het vlietje, schieten jongens met den boog naar een kleine wip die op zijn kruis, bij wijze van gaaien, houten bollen draagt met hanepluimen in. De pijlen strepen zwart van tusschen het geboomte tegen de water-groene lucht omhoog, zwenken en vallen rap lijk steenen naar beneden. Elke pijl is lijk een kort vooisken dat vinnig en scherp naar omhoog schiet en stillekens daalt.

Een pijl schiet de pluimen uit een gaai haren rug. De pluimen draaien waggelend naar beneden en van onder de boomen komt er een groot gelach. Het liedje in Michiel zijn hoofd loopt met twee, drie hooge toontjes springend verder en lacht uitgelaten mee...

Maar daar, in dat kleine tuintje, waar zonnebloemen tegen den witten muur hun groen met goud laten stralen en te midden van 't graspleintje een dikke bos mastouchen zijn blije, vranke kleuren

rond een staak den hemel inwindt, dansen meisjes en kleine jongetjes den rondedans ‘kieroeme’.

Michiel neemt twee handjes vast en danst mee.

De zang klinkt fijn en zilveren:

Kieroeme, kieroeme,
Julja kiert es oem.
Dan hee't die Julja omgekierd,
Dad hee' ze van Mama gelierd.
Kieroeme, kieroeme,
Julja kiert es oem.

Julja keert zich om en danst met den rug naar binnen. Haar rood rokje en haar blond haar wippen gracielijk mee.

Michiel zijn liedje windt zich om het simpele vooisken lijk de mastouchebloemen rond een groenen rank. Het volgt de groote lijn doch sprinkelt er honderd kleurige toontjes boven en onder en de zang wordt een klein vuurwerk van klank.

Maar de avond komt stilaan.

Het onderste der huizen, de blauwe regenwatervaten, het gras en de witte tuinmuurkens zijn reeds in de schemering. De kinderen worden naar binnen geroepen en uit de kaven stijgen goud-doorzoeld de zuiltjes rook van de avondvuren de groene lucht in. Er is geen licht en geen schaduw meer onder de boomen. Alles wordt van een eendere, wazig blauwe tint. Alleen de bovenste bloemen van den kastanjelaar, de top van de linde, en de witte

gevelen over het vlietje dragen nog wat goudgeel licht.

Het wordt stil. De pauw in den tuin van den Notaris schreeuwt eenige keeren en rond den Sint-Gommarustoren die lijk een groote gele kaars in de late zon rijst, hangen er wat kraaien zwart te krassen.

Michiel denkt aan den nacht die komen gaat en het liedje wordt zacht.

En als zijn oog op het oude achterhuisje blijft staan, dat ginder, opzij van den kastanjelaar zijn gevelvensterken laat blinken lijk een gouden pateen, moet hij onwillens aan Estella denken.

Van klimmende deugd doet hij de oogen toe.

Hij ziet haar weer, in het fluweelen kleedje. Haar teer gezichtje hangt schuin voorover terwijl ze hem aankijkt...

Opeens valt nu het ronken en kloppen stil in de fabriek. Uit het zwart ijzeren pijpje dat opzij van het roode dak opsteekt sist een fontein van witten rook de lucht in, die lijk een schoone, pruimgele veer over het dak buigt en traagzaam over de schemerende tuinen wegdrijft. Daarop laten de klokjes hun avond-stem galmen, biddend het Angelus.

Michiel verschiet en loert angstig naar het zwarte poortje of Vader nu niet komt.

Ai mij! hij heeft rats vergeten zijn vioolles te spelen dezen achternoen. Rap duwt hij het vensterken toe, neemt de viool van den haak aan den muur en strijkt er op los, gewonnen verloren.

De zang springt en huppelt zenuwachtig naar omhoog, blijft trillend zweven op hooge naaldfijne toontjes en valt dan weer langs al de trappen naar beneden.

Tusschendoor smijt hij het groote, geel-verschoten oefeningboek open dat in den hoek op den zwarten muzieklessenaar ligt.

Al spelend wandelt hij tot aan het vensterken en lonkt den tuin in. Er is niets. Het poortje is nog toe. Een rosse vogel loopt op hooge pooten over den weg en verdwijnt achter het klimopbewassen voetstuk van het Dianabeeld.

Daarna teent Michiel tot aan het deurtje, laat zijn spel bijna uitsterven en luistert binstdien. Onder hem piept de moor, en er is ook Filomeen heur kanarievogeltje dat fijntjes zingt. Anders is er niets.

Michiel zijn onrust drijft over en hij glimlacht opnieuw.

In de verblauwende tuinen roert er niets meer. Het kamerken vult zich met schemering en het wijngaardloof ritselt donker. In den water-groenen hemel doet een ster heur oog open.

Terwijl Michiel den hals der viool op de knie legt en de snaren stemt, gaan zijn oogen opnieuw naar het oude huisje en hij droomt van Estella.

Hij vaart met de viool onder den arm over den grooten vijver waarop zwanen liggen te droomen. De avonddampen draaien lijk witte sluiers uit het water en drijven tot voor de roode en groene beuken

die donkerte verzamelen onder hun breede kruinen. Ginder ziet hij het kasteel en ook het terras dat van tusschen groote steenen vazen zijn witte trappen tot in het groene water laat dalen.

Daar wacht Estella naar hem. Geruischloos glijdt het bootje tot waar zij staat.

Zij lacht als ze hem ziet en komt luchtig de trappen afgesprongen.

'Komt ge spelen?' vraagt ze. 'Dat is goed.'

'Ja, Estella,' zegt hij, 'ik ben gekomen met mijn viool. Ik zal voor u spelen!'

Er is niemand, niemand bij hen. Alleen de nevelstrenen wentelen uit het water en laten de zwanen door, die geruischloos rond het bootje drijven. In den hemel ontwaken de sterren. Zij luisteren ook.

Michiel legt de viool op de schouder, vlijt er teer, als was het een levend wezentje, zijn wang op neer, luikt de oogen en luistert even naar het lied in hem. Dat legt hij op de snaren.

De strijkstok aait en streelt in lichte, sierlijke bogen. Zijn lange, witte vingeren glijden en trillen over de snaren en de viool zingt en zingt.

Wat hij in woorden niet zeggen kan, wat hij nooit zal kunnen zeggen voor haar, spreekt zijn hart nu uit...

De zang wint in fijnheid en wordt zoo blank en innig dat hij zelf er ijl en koud van wordt.

'Nu kan ik niet meer, Estella!' zegt hij en het laatste toontje zindert weg over het water dat de sterren weerspiegelt...

De strijkstok ligt roerloos op de snaren.

Michiel doet traagzaam de oogen open.

Haar gezichtje glimlacht en aan heur lange, zijïge wimpers hangen er tranen. Ze neemt ontroerd zijn hoofd tusschen heur handen en legt een kus op zijn voorhoofd. Michiel huivert van geluk...

De schaduw

DAGEN achtereen was het stikheet De hemel was één vuur. Over de witte gevelen en rond den gelen Sint-Gommarustoren hing de hitte te denderen en te kronkelen lijk op een stoof. Niemand waagde zich overdag in de heet geblakerde straten, de beluiken bleven toe, de stores omlaag en over de kleine stad woog een stilte als van lood.

Eerst in den blauwen avond gingen deuren en vensters open en dan kwamen de menschen en de honden naar buiten om te profiteeren van de verkwikkende koelte die uit den perlemoeren hemel neerstreek en nevelstrenen wekte op de graspleinen en vóór de boomen. In de tuinen, onder de linden langs de kaaien en op het water van de Nethe leefde tot laat in den nacht een zacht en vroolijk rumoer.

Met den kop in de vensterspleet stond Michiel daar elken avond bedroefd naar te luisteren. Hij waagde het niet meer naar beneden te gaan want hij vreesde elk geruchtje, erger nog dan het een ding met oogen was dat hem zou komen bespieden in zijn heimelijke doening.

Op de kamer van Vader werd het nooit meer stil, elk oogenblikje was er gestommel. En geen

minuut ging voorbij of daarbuiten uit de holte van de straat klonk het geluid van stappen, stemmen gingen op en af, nu hier en dan weer verder spetterde er gelach van vrouwen, of ergens steeg luidruchtig 't geklimper van een piano. Nooit werd het meer stil.

Michiel wilde toch zoo gaarne naar beneden gaan, maar de angst hield hem steeds tegen.

Na al die schoone nachten van spel in de veilige donkerte van den hof, voelde hij zich opnieuw Zoo eenzaam en hulpeloos verlaten, alsof hem dat nu voorgoed ontnomen was. Dan dacht hij aan Estella, hoe ze hem wachtend was misschien, en dat maakte hem nog eens zoo bedroefd.

Twee keeren reeds had Michiel geduldig gewacht tot de geruchten zouden uitgestorven zijn en de groote stilte heerschend.

Was het maar voor een half-uurken, zijn hart Zou tevreden geweest zijn!

De uren en de kwartierkens rammelden hun vooiskens over hem heen, de torenwachter toette op zijn horen, de sterren draaiden en de geluiden legden zich neer. Maar tegen dat hij zich blijzaam gereed maakte om naar beneden te muizen, zag zijn oog met bittere spijt de eerste morgenklaarte blauwig den trapgevel verhelderen aan den overkant der straat, en zijn oor werd het tsjilpend ontwaken der vogelen gewaar.

Mistroostig had hij dan telkens de handen laten

vallen en was met natte, pimpelende oogen in zijn bed gestapt...

* * *

Doch dien avond nu waren er bijkans geene geruchten.

Michiel zijn hart leefde er van op en vervuld van blijzame verwachting zette hij zich vóór het venster.

Het was beklemmend zwoel en duf op zijn kamerken, een echte broeikaswarmte, en langs den gevel walmde de hitte naar boven.

Maar dat was niets voor Michiel.

De breede, diepe stilte, die weer over de kleine stad hing, kwam over zijn ziel gelijk een streeling van fluweel. Hij deed verheugd zijn oogen toe en lachte bij 't gedacht dat hij weerom naar beneden zou kunnen gaan.

Op Vader zijn kamer was niets te hooren; precies alsof er niemand lag. Buiten roerde er ook bijkans niets, dan heel ver 't gestamp van een trein en in den toren het blazen van een uil. De straat lag verlaten in 't bruine, uitgedoezelde licht van den bruglantaarn, en achter de huizen en de blinde muurkens zonken de tuinen stil en donker lijk kerkhoven. Zelfs van op de Nethe kwam er niet het minste geplas meer tot hierover.

‘Ik ga! Ik ga!’ zei hij maar ringaaneen terwijl hij geruischloos op de teenen in het kamerken

overentweer liep, en van welgezindheid in zijn handen wreef, wachtend naar het uur.

Maar toen het gekomen was lei hij toch nog een keer onderzoekend het oor aan het sleutelgat en luisterde gespannen. Neen, er was niets, niets. In het traphuis hing de goede, welbekende stilte opnieuw vertrouwelijk te suizen en zij zou hem weer opnemen, met zijn onstilbaar verlangen naar spel en beweeg.

Voorzichtig ging hij de trap af en sloop den tuin in.

Niets roerde er, geen steek, geen zucht. De donkere boomen stonden groot en roerloos, als ééne massa gekapt uit zwarten steen. Hier en daar keek een bleek gevelpunt erover heen, en hoog en wijd welfde de bewaasde, witte zomerhemel zijn uitgewaterde sterren erover. Het gras en de struiken zweetten en gaven een vochtige warmte doortrokken van scherpe grondroken.

Dat vreemde, doodsche uitzicht trof Michiel en hij week eerst bedremmeld eenige stappen achteruit.

Maar toen hij stilaan, uit zware duisternis den wijkenden bocht der paden verkende, de boomen van elkander onderscheidde, de ronding der zoden ontdekte met een palmenhouten torentje of een openhangende schoof pluimgras en ginder, lijk een vage, bleeke schim de Diana, kwam het vertrouwen algauw terug.

Uitgelaten sprong hij verder den tuin in. Hij

buitelde door het gras, draaide rond de laurierboschkens, kroop in den gladden moerbezieboom en klakte met de tong om er wat klank bij te hebben.

Doch lang duurde het niet of buiten zijn verwachting stond hij in het zweet. Hij knoopte zijn hemd open en ging zitten uitblazen op de treden van het paviljoentje. Het wilde wijngaardloof gaf een zerpen citroen-reuk.

De warmte drukte ongewoon en kittelde tranen in Michiel zijn oogen. Hoe hij zich lei of keerde het hijgen ging maar niet over en zijn gezicht bleef gloeiend alsof er een warme hand op lag.

Het begon te rammelen. De klokkenklanken vielen kort en dof lijk steenen naar beneden en ook het gerokken getoet van den wachter kwam lui en hol uit den toren gegleden, als viel het door een water.

't Deed vreemd aan 't hart in deze broeiïge stilte en Michiel hief bang het hoofd omhoog.

Iemand in een naburigen tuin, die lang en luid geeuwde, deed hem plots schrikken, maar dan vloeide alles weer toe en kwam er niets meer tot hem dan daar, uit de donkere diepte achter het muurken, het kinderlijk gefrazel van het waterdraadje dat tusschen de steenen van het halfuitgedroogde vlietje zijn weg zocht.

Michiel was blij iets gevonden te hebben om naar te luisteren. 't Was lijk een oud, bekend vertelsel en 't stelde zijn hart gerust. Hij stak er zijn kop naar uit alsom er nog meer van te hooren,

zag toen het oude gevelken uit de donkerte naar voren komen en hij dacht aan Estella...

Zie! daar is weer de spiegelgladde vijver met zijn beboschte eilandjes en zijn roerelooze zwanen, die de sterren van den nacht bebroeden. En ginder, in 't verschiet, blank en tegen den donkeren berg hooggekruinde parkboomen de zuilen van het kasteeltje.

Michiel voelt het, nu gaat ze komen. Hij glimlacht verlegen en knoopt zijn hemd dicht...

Als hij de oogen opslaat, staat ze voor hem.

'Ik heb zoovele dagen naar u gewacht, Otto!' spreekt ze weemoedig. 'Waarom komt ge nooit meer spelen?'

Die vraag heeft hij verwacht. Hij kan er niets op antwoorden, laat den kop vallen en kijkt naar zijn handen die hij opheft. Zijn hart wordt pijnlijk beroerd.

Hij moet aan zooveel dingen tegelijk denken: aan Vader die zoo streng en sterk is, aan al de ongewone geruchten die den tuin onveilig maakten erger nog dan over dag, maar vooral aan zijn angst om betrapt te worden... Michiel vergriezelt erbij.

Hij krijgt een grooten lust haar alles te vertellen, van zijn beloken leven en van zijn verdriet. Doch wat zal ze van hem dan denken?...

Neen, dat mag ze niet weten.

Ze is naast hem komen zitten. Hij riekt den viooltjesreuk die uit heur fluweelen kleedje opslaat, lijk streelende vingeren gaat heur adem over zijn

voorhoofd en hij hoort het zijig geruisch van heur haar als ze 't gezichtje naar hem keert.

‘Waarom, Otto?’ vraagt ze opnieuw.

Michiel blijft zwijgen. Hij voelt het, hij had den moed moeten hebben toch te komen, ondanks alles. Hoe schoon zou dat geweest zijn en sterk van hem. Maar ach! hij heeft niet eens den moed zich zelf te rechtvaardigen!...

Doch zij dringt niet aan.

‘Kom, laat ons spelen!’ zegt ze plots. Ze wipt met het bovenlijf, klapt in de handen, zwiert de voetjes speelsch omhoog en schudt heur haar naar achter.

Michiel zijn hert leeft op en hij voelt zich een andere worden.

Er valt een windeken uit de lucht en de eene boom na den anderen begint te klepperen en te ruischen.

‘Kom, laat ons spelen!’ herhaalt ze. Ze trekt Michiel recht, laat een kreetje en springt het heuveltje af.

‘Pak mij, Otto! Pak mij!’ roept ze luid en zwenkt dan achter het seringenboschken den grijsblauwen tuin in.

Hij loopt heur achterna. Het windeken is frisch en aangenaam en hij is opgewekt uitermate. Hij springt, zwaait met de armen en lacht een helderen lach.

Zie, daar draait ze achter het vijvertje en schiet het wegelingsken in dat naar de fabriek leidt. Dan

verdwijnt ze achter de Diana en staat ineens ginder te midden van het grasplein.

‘Pak mij, Otto!’ roept ze plagend en klapt de handjes boven heur hoofd saam. Hij zal haar wel krijgen!...

Maar al met eens slaat hem een rukwind lijk een laken in het gezicht en al de boomen en de struiken beginnen plots te ratelen en te huilen. De tuin is vol donker beweeg en het vijvertje is zwart van de rimpels...

Michiel bleef ontnuchterd staan en keek verschrikt rond. De natte wasems waren uit de lucht gevaagd en daar fonkelden helder-groot en dreigend desterren. De wind rammelde over de daken, stemmen riepen naar elkaar, vensters sloegen kletterend toe en ievers brak er een ruit, wat een luid gerinkel gaf van glas boven het geloei uit.

Michiel wou gauw naar binnen loopen. Een weerlicht en dan nog een, van alle kanten flitsten ze los, nagelden hem angstig aan een boomstam en lieten hem zijn bevende handen zien.

Het purper-groene schijnsel veegde telkens lijk een rappe, enorme arm van vuur over den hemel. De gevelen sprongen wit van schrik met blinkende vensters uit de duisternis, het vijvertje werd lijk een put van vuur, de boomen sloegen draaiende schaduwen en ginder rees telkens hoog en geweldig de Sint-Gommarustoren, scherp lijk van zwart ijzer, ertegen op.

Michiel wou naar binnen, kost wat kost. Doch

de weerlichten hielden hem iederen keer tegen. Daar zag hij de deur, maar 't was wel of ze aan 't andere eind van de wereld lag. Zou hij daar ooit binnen geraken?...

Van ver rolde de donder nader. De sterren waren weg en tusschen de weerlichten in was het donker lijk een graf.

Ineens zag hij dat het venster van Filomeen heur kamer vol geel kaarslicht schoot, waartegen heur schaduw zenuwachtig bewoog.

Nu werd het te laat... Zijn adem bleef steken in zijn keel, zijn hart kromp saam dat het pijn deed en hij voelde zijn hoofd draaien alsof hij flauw ging vallen.

Aan den gang van het kaarslicht die 't eene venster na 't andere opensloeg, zag hij Filomeen naar beneden komen. Hij wist dat ze nu Vader en Pharaïlde en ook hem ging opkloppen, om zooals naar gewoonte wanneer er een onweer aangeloeid kwam, samen in de eetkamer te gaan bidden voor de Spaansche Lievevrouw op de kast.

God! wat moest hij nu gaan doen?

De eerste druppels striemden neer, groot en vingerdik en klopten hard op de blaren, die ervan bogen. Kletterend stoof de vlaag naderbij en seffens goot het water. De daken, de boomen en de grond ratelden er machtig van. Bliksems haakten t'allenkanten purper door de blinkende regenlucht. De dondersteenen kraakten door de wolken en de aarde schudde van 't lawijd.

Van onder den moerbezieboom stond Michiel er wanhopig naar te kijken. Hij was een poos van binnen lijk van steen, versteven. Door het regen-gordijn zag hij in de bruine eetkamer het licht van twee gewijde kaarsen pinken. Filomeen, gehuld in heur sjaal liep er druk overentweer en ook de dunne gestalte van zijn zuster in heur nachtkleed met het witte mutsken op kwam binnen. Een weinig daarna kleurde daar ook het groene kamerkleed van Vader en zijn witte slaapmuts.

Plots, lijk iets dat stil gelegen heeft om meer kracht te verzamelen, kolkte de wanhoop op in hem.

Als hij nu niet dadelijk ging zouden ze hem gaan zoeken. En rillend liep hij door den regen, die hem nat sloeg tot op zijn hemd.

Hij zou haastig naar boven loopen, een andere jas aantrekken en dan naar de eetkamer gaan. Dan zouden ze nog niets zien!

Hij deed de tuindeur open, draaide ze voorzichtig terug toe en wou juist naar boven vluchten als de eetkamer openging en een spie kaarslicht hem uit de donkerte haalde. Hij sprong op zij, maar daar kwam Vaders gestalte reeds haastig naar hem toe, pakte hem bij den arm en trok hem naar binnen.

Michiel kromde den rug, liet den kop vallen en boog de knieën als verwachtte hij dat de wereld op hem ging nederkomen.

Nu was hij er aan! daar was niets meer aan te doen!

En om niet te moeten zien wat nu gebeuren ging kneep hij de oogen toe.

Vader liet zijn arm los en zuchtte kreunend. Dan kwam er een stilte. Hij voelde hoe ze van hun verbazing niet bekwamen. God! wat dachten ze niet allemaal van hem?...

Het geknetter der gewijde kaarsen en den regen, die lijk met beenen vingeren tegen de ruiten trommelde, maakte dat wachten nog drukkender. Het water zijpelde van zijn haren in zijn nek, en liep in ijskoude draadjes over zijn rug. Soms streek de bliksem als met een hand van vuur over zijn toeë oogschelen en dan ging er onwillekeurig een schok door zijn lijf.

Plots, scherp lijk een mes, kwam Vader zijn stem op hem toe: ‘Van waar komt gij, Michiel?’

Michiel had duimen en vingeren in de ooren willen stoppen om niets te moeten hooren, maar zijn handen waren lijk van lood en hij kreeg ze niet omhoog. Hij zweeg en antwoordde niets.

Hij voelde het gezicht van Vader dichter komen en hij hoorde het reutelen van zijn ingehouden toorn.

‘Van waar komt ge, Michiel? Zie naar mij, jongen, en spreek!’

Een wijle bleef Michiel koppig staan zonder te verroeren. ‘'k Zeg niets,’ peinsde hij.

Maar als hij dan aan Vader zijn vlagen van woede dacht, kreeg hij een groote vrees en willoos gehoorzaamde hij.

Hij hief langzaam het hoofd op, sperde de oogen wijd-open en keek starlings naar de rimpels in het

hooge, perkamenten voorhoofd gegroefd, om al het andere niet te moeten zien. Maar hij zag het toch: het toornig-vertrokken gezicht van Vader en zijn scherpe oogen recht in de zijne gepriemd. Onwillens trok hij er het hoofd voor achteruit.

‘Vanwaar komt gij?’

‘Uit den hof, Vader!’ antwoordde Michiel dof.

‘En wat zijt gij daar gaan doen... en dat in den nacht?’

‘'k Weet het niet, Vader!’ zei hij en begon toen ineens te weenen.

Vader zuchtte andermaal, en schudde achterdochtig het hoofd heenentweer terwijl hij zijn puntbaard met de hand omklemde.

't Was voor Michiel of alles in hem zakte plots ineen. Zijn hoofd duizelde, zijn knieën knikten en hij moest groote moeite doen om te blijven staan.

Ach! wat dachten ze nu toch al niet van hem! Het slechtste het eerste! En als hij het vertellen zou, ze zouden hem uitlachen en niet gelooven!... Waarom was hij daarmee toch begonnen?...

‘'k Zal 't nooit meer doen, Vader!’ snikte hij. Hij liet zich op de knieën vallen, sloeg luid de handen voor het weenend gezicht en schudde klagend het hoofd overentweer.

Toen begon ook zijn zusterken te huilen.

‘Zwijg, Pharaïlde,’ zei vader zacht. En zich tot hem richtend gebood hij: ‘Kom mee bidden, Michiel!’

Michiel zag zijn magere gele hand met de twee trouwringen aan, gebiedend naar de oostersche karpet wijzen, waarop zijn zuster reeds geknield zat. Hij slikte den krop door, kroop op de knieën tot daar, strengelde krampachtig de vingeren in elkaar en met een natte stem, rillend van de nasnikken, beantwoordde hij mee de vaderonzen en de weesgegroeten die vader voorlas. Hij dierf de oogen niet opslaan en keek starlings naar de haak-teekening van de karpet.

Buiten zakte stilaan het onweer met zijn donder en geflits af naar andere streken. Als 't gebed ten einde was, ging men terug naar boven. Filomeen deed een kaars in brand voor hem.

‘Morgen spreken we daar eens nader over!’ zei Vader en reikte hem ten afscheid met loshangende trillende vingertoppen wat wijwater voor een kruisken.

Michiel draaide zich naar Filomeen en dan naar zijn zuster en wenschte hun in zijn verwarring ‘goeien nacht.’ Gebogenshoofd trad hij zijn kamerken binnen.

In een rilling dacht hij nog eens aan maneschijn op boomen, aan het oude huisje, aan Estella en hun spel.

Maar dadelijk kwam de schaduw van een groote wolk, grijs en koud er over heen gevallen. Er scheurde iets in zijn hart en meteen voelde hij zich lijk zinken in een diepen, diepen put, waar hij wel nooit meer zou uitgeraken...

Tweede boek

Het oude huisje

NA de troosteloosheid van den Zondag met zijn kerkelijke diensten die geen einde kennen en de eentonige bezoeken van pastoors of eenzame, oude heeren is het altijd aangenaam voor Michiel zich 's maandagsmorgens weerom alleen te voelen in de beloken stilte van het kleine laaggezolderde kantoor bij het vertrouwde werk van alle dagen...

Zooeven, na inzage der ingekomen brieven, was Vader weggegaan. Door het ronde groen van de geraniums op den vensterrichel zag Michiel zijn gebogen gestalte traagzaam de koer overwandelen en verdwijnen in het blauwe poortje der fabriek die ginder binnen heur gekalkte muren lag te ronken en te snorren.

Te weten dat hij den heelen morgen alleen zou gelaten worden wekte reeds een losse zoete stemming en daarbij kwam dan nog het zonnige voorjaarsweer dat den jongen dag omhing met een blanke blijdschap om dadelijk zijn ziel naar buiten te laten.

Hoe kleurig en frisch waren de daken en de bottende boomen opgetrokken in de zilveren lentezon, en de vaste, gele wolkjes die er het spel hunner perlemoeren schaduwen over heen sleepten!

Michiel lei zijn pen neer, schoof het boek opzij

en kinderlijk verheugd liet hij zijn oogen van het eene ding naar het andere wandelen. 't Leek hem allemaal zoo jong en heerlijk alsof hij het voor den eersten keer zag!

Hij volgde het vinnige spel van een vechtende klad musschen op de bleeke kasseitjes vóór het venster, aanschouwde vol behagen de warme kleuren van het oude, bemoste pannenafdak waaronder twee zagers aan 't werk waren over een boomstam, keek droomend naar de witte wolkjes die ginder uit het machinepijpje der fabriek sprongen en malkander op het pluimenwindeken naliepen, en luisterde dan naar het plezant latijn van den spreeuwenzwerm in den top van den geel-bebotten lindeboom.

'Wat hebben ze veel te vertellen vandaag!' peinsde hij en zijn ooren bleven luisterend naar hun dispuut.

Totdat ze, al met een keer, alover het spitse schaliëndak der fabriek wegsnorden. Michiel moest erom lachen. Achter den witten muur die de koer scheidt van den hof krulden de appelaars en de perelaars hun knoestige, bespikkelde takken naar de zon en door het open, purperglanzig hout van den kastanjeboom ontdekte zijn oog het helderroode dak en den witten geveltop van het achterhuisje aan den overkant van het vlietje.

'Zoo, zijt gij daar ook?' zei Michiel en ingenomen rok hij het hoofd om er wat meer van tezien, ter wille van de vele ontroerende herinneringen die opstonden.

Maar vóór hij verder tegen zijn eigen iets zeggen kon, viel hem plots door het web van openvorkende takken, op het huisje het onduidelijke beweeg van twee venten in het oog. Nieuwsgierig klom hij op den stoel die tusschen deur en venster stond en stak zijn hoofd bijkans tot tegen de zoldering om beter over den tuinmuur te kunnen kijken. Hij zag daar eerst een metser, het bovenlijf ten halve uit een gat in het dak, die een groote lap nieuwe pannen lei, en dan op een ladder tegen den gevel een ouden witter die traag zijn kwast op en neer trok. ‘Wat gaan ze daar doen?’ vroeg Michiel verbaasd zich af.

Jaar en dag, zoo ver hij het zich herinnerde, stond het daar, puur lijk iets dat uit de wereld verbannen was, verwaarloosd en verlaten te droomen, tusschen de dubbele rij bruine, bemoste tuinmuren die het bochtende vlietje insluiten. Nooit had hij in het wildgeschoten tuintje noch achter de bespinnewebde vensters een levende ziel gezien, tenzij een keer in het voorjaar een ouden hovenier die den druivelaar kwam snoeien en dan in den herfst een grijze dame met een pompadouren sjaal aan die met heur meid de rijpe druiventrossels kwam afsnijden. Anders zag hij er niets dan alleen wat zwarte kraaien op de kave, vechtende musschen in den meidoorn en in de lange, doorgeurde zomeravonden als hij over het tuinmuurken lag te droomen, 't gezicht van de maan die zich spiegelde in het vierkanten gevelvensterken.

't Stemde Michiel weemoedig te moeten denken dat er menschen zouden komen wonen, dat er een werkhuis zou van gemaakt worden of een magazijn, met geluid van stemmen of spiedende gezichten, die hem in zijn eenzaamheid onder het paviljoentje zouden verontrusten. Nooit meer zou hij er nog de viool kunnen laten zingen, noch er zitten droomen in den avond na het lof. Waarom kwam dat juist nu, als de dagen weer opengingen en de lente zijn beloften door de luchten wuifde.

Langzaam daalde de witter al wittend het ladderken af en er was weldra niets meer te zien dan de ladder die verschoven werd. Ook de metser trok zijn hoofd uit het steeds nauwer wordende gat, stopte het van binnen toe en waar hij gestaan had vlekte een helder-roode klad pannen.

Wat zou er toch met het huizeken gaan gebeuren?

Het maakte Michiel onrustig. Een wijle stond hij er nutteloos naar te kijken, dan klom hij van den stoel, trok met een zucht het boek bij en boog zijn gezicht over de cijfers.

Doch lang hield hij het werk niet vol. Het regelmatige fluiten van den stoom uit het zwarte machinepijpje, het eendere, rustige ruischen der heenentweer vallende zaag, de zon die door zijn geel kantoorkieltje heur warmte op zijn armen lei en het glimmen van het tinnen inktgerei voor zijn oogen, wiegden hem in een zoet-luien half-slaap. Zijn pen en zijn gedachten vielen onwillens stil, en opnieuw sloeg hij de oogen op naar de verre, witte gevelspie...

Het huisje had er steeds zoo vriendelijk gelegen, half-verborgen achter het groen der tuinen en ver van al de huisgevels met hun deftig begordijnde vensters waarin speurende meidengezichten, die Michiel beschaamd en schuchter maakten. Menigmaal had hij gedroomd daar te kunnen wonen, weg van bij zijn vader en de pastoors en de geburen die hij niet meer zou kennen, bij een vrouw die dan zijn moeder zou zijn en hem verstond...

Ach! zoo dikwijls waren zijn verlangende gepeinzen naar het simpele huisje gegaan, en telkens had het zijn eenzaamheid met zacht-kleurige, innig-ontroerende droomen verheugd!

Onwillens dacht Michiel dan aan zijn jongensjaren, aan den tijd toen hij 's nachts in den tuin de spelen kwam zoeken die vader en de paters van de school hem overdag onthielden...

In zijn hart is het weerom een zomersche maannacht. Voor zijn verbeelding staat de groote, zilverbetintelde tuin zwevend boven de breede, donkerblauwe schaduwen van zijn boomen waarin hij ongezien kan springen en buitelen en loopen. En als hij, moe, over het vlietje de frischte van het water zoekt, wacht hem daar het huisje, dat, gewillig als een deel van zijn eigen, de vormen van zijn droomend verlangen aanneemt. Hij ziet den grooten, wijden vijver van het witte kasteeltje en Estella die in heur bootje nader komt.

Zacht aaien die lang vervlogen beelden over zijn hart en het geeft een innig en zoet genot dat

hem zuchten doet en een lach op zijn mond legt...

Maar dan rijst daar ook die laatste nacht en de storm, toen vader hem betrapte bij het nachtelijk spel...

't Is nu al vijf, zes jaren geleden en toch windt het hem nog op alsof het pas van gisteren was. Hoe dom en onnoozel was hij toen geweest. Waarom was hij zoolang onder den boom blijven staan, en niet eerder naar boven gevlucht om andere kleeren, binst vader met zijn zuster en Filomeen reeds bij de gewijde keersen aan het bidden waren? 't Was zoo gemakkelijk geweest en nooit was vader er iets van te weten gekomen!... Was het eens te herbeginnen!

Lijk moe van de keerende ontroeringen door die verre herinneringen in zijn ziel gewekt, liet Michiel een grooten zucht en sloeg zijn oogen opnieuw naar het huisje...

Wat gingen ze er toch mee doen?...

Als daar nu eens iemand kwam wonen, waarmee hij vriend kon worden?... Hoe aangenaam zou het zijn, 's noens onder den eenen alover het water samen een woordje te kunnen wisselen, te weten dat hij niet beschaamd hoefde te zijn om er in de blauwe schemering, na het lof, een uurtje te komen droomen of er gedempt de viool te laten spreken, zooals hij dat soms deed!... Ei! hoe schoon!...

Michiel zijn hart werd er zoo door gepakt alsof het zeker zoo iets worden zou. Blijzaam begon

hij een liedje te neuriën, en binst zijn oogen met de gele, malsche wolken door den hemel meegingen bouwde hij vol behagen die beelden uit tot levende schilderijen.

Doch de welbekende, traag-slepende stap van Vader, klimmend in geluid over de kasseitjes, deed hem verschrikt naar de pen grijpen. In een weerlicht hing zijn hoofd diep gebogen en was zijn hand ijverig glijdend over de lange cijferreeksen in het dikke boek.

Was het dan al zoo laat?...

Als vader nu maar niet zien kwam! angstigde het plots door zijn kop en gereed ter were tastten zijn gedachten al naar een uitvluchtsel.

Michiel zijn hart begon hevig te kloppen, hij voelde zich rood worden en half-luid prevelden zijn lippen de cijfers.

Daar ging de deur open en over zijn schouder werd hij het lange, gele gezicht van vader gewaar dat zich onderzoekend naar zijn werk boog.

‘Nog niet verder dan dat?’ viel het traagzaam neuzelend neer. ‘Waaraan hebt ge uwen tijd nu weer verdroomd? En dat op een Maandagmorgen? Zal er dan altijd iemand nevens u moeten staan, Michiel?’

Gelukkig rammelde het twaalf uur en de machine floot. Seffens daarop viel 't geronk der borstelfabriek stil en over de koer stroomde haastig geklepper van holleblokken en rumoer van mannenstemmen de laag-ronde fabriekspoort uit, die vlak naast het

kantoor heur blauwe deuren open hield op de smalle straat.

Met een diepen, hollen zucht keerde vader zich af van Michiel, en plaatste zich, de handen op den rug, vóór het vensterken waarachter het werkvolk haastig voorbij draafde.

'Wanneer gade gij toch eens alleen leeren werken?' grommelde hij tusschen de tanden en dan kwam er een lange stilte tusschen hun beiden.

Michiel lichtte even het hangende hoofd op om asem te halen en lonkte daarbij verstolen naar vader. Hij zag hoe de smalle, afhangende schouders van ingehouden ergernis zenuwachtig op en neer schokten en hoe de gele, geraamtige handen zich wrongen en draaiden op den rug als hielden ze iets omgrepen. Het maakte hem bang.

Zijn heele leven had Michiel die vreemde, beangstigende gebaren gezien. lederen keer als zijn hart poogde te ontsnappen uit dit grijze, eentonige bestaan waren zij met hun verschrikking op hem gevallen en hadden alle verheuging gestikt.

Wanneer zou dat toch eens ophouden? Kon hij van hier maar weg, naar andere menschen, om nooit meer terug te keeren en dat nooit meer te moeten zien!...

Hij dacht zich een uitkomst in het oude huisje, bij de menschen die daar zouden komen wonen en rapper gleed de hand over de reeksen cijfers...

Het werkvolk geraakte nu buiten en de poort werd met een doffen bons achter hen toegetrokken.

‘Toe, schei er uit. Op 't laatste knipken zoudt gij alles willen afdoen en dan verbrodt gij het natuurlijk. Kom nu maar mee!’ beveelde vader binst hij het kantoor verliet.

Michiel sloeg het boek toe en volgde onderdanig. Langs het zwarte tuindeurken naast het afdak, stapte hij zwijgzaam achter vader door de bochtende hofwegskens naar huis toe en terwijl zochten zijn oogen het witte puntgevelken waarop de zon lag.

* * *

Van in het paviljoentje zat Michiel naar het oude huisje te kijken en zijn oogen verheugden zich aan al die helderheid en frissche kleuren, die midden in het bruin en purper der bottende tuinen, waren lijk een eerste lach van de komende lente.

Zoolang het werk duurde was er een kwellende onrust in hem geweest. Al dat geklop en gehamer van ijverig werkvolk, dat heeldere dagen uit de open vensters weerklonk, hadden de vrees gewekt dat aan het huisje iets zou miskomen.

's Noens na het eten, en 's avonds na het werk, in plaats van in de broeikas zijn planten en bloemen te verzorgen, of boven wat weemoedige muziek uit zijn viool te streelen zooals hij dan gewoonlijk deed, hing zijn hoofd hier over het muurken om

te zien wat er uitgericht wierd. Hij had er de metselaars en timmerlie aan den arbeid gevolgd, daarna den schilder en den hovenier, en het had een danige verlichting gegeven te merken dat het een huisje bleef voor de woonst van menschen en er geen werkhuis of magazijn van gemaakt werd.

Vijf dagen had het slameuren geduurd en het deed Michiel deugd aan het hert het weerom vredig en stil te weten, één met den vrede en de stilte van het middaguur waarin niets weerklonk dan wat vogelenzang en van achter de hofboomen een slepend kerkheken van Filomeen bij den afwasch aan het open keukenvenster.

Hoe schoon helderde het daar, wit en rood in de zilveren zon die van schuin boven den gelen Sint-Gommarustoren heur witte, warme lichtarmen over het purperblozend geboomte en de omsluitende punt- en trapgevelen open sloeg. Het warmtonige, geelachtige witsel, het frissche groen van 't deurken en de beluiken, de gewasschen, spiegelende ruitjes en de gesnoeide armen van den pezigen druivelaar maakten er iets jong en blij van, lijk voor een eerste-communiefeest of voor een bruiloft. Onder den bepinten hagedoorn kleurde donkergroen het regenwatervat met vinnig-zwarte banden en het ronde gras-om-zoomd bloemenbed te midden van het opgereven tuintje droeg een boschken jonge rozenstokken. De grond langs het water was met paaltjes vastgeklopt en zuiver gelegd met russchen, en het vlietje dat rap van tusschen de

oud-bruine, bemoste muurkens kwam aangespoeld, wimpelde en reepelde met klaar gebabbel al die kleuren gulzig door elkaar, als blijde iets helders gevonden te hebben voor het spel zijner golfjes.

Michiel werd welgezind lijk hij sinds lang niet meer geweest was en een glimlach hield zijn mond open.

Hij zette zich schuin op de bank die de pilaren van het paviljoentje in een kring verbond, lei de armen op de leuning en steunde het hoofd gemakkelijk in de handen.

En wie zou daar nu komen wonen? Voor wie waren die kleuren, de balsem van den hagedoorn, de rozen en de druiven die er nu gingen bloeien?

Als het eens een jong meisje was, iemand licht en blij lijk het gevelken zelf, die met heur aangenaam gezicht en vroolijke gebaren een beetje vrij leven bracht hier in zijn nabijheid...

Heere! als dat eens waar mocht zijn!...

Michiel kreeg er een kloppend hert van en zijn oogen groeiden open als zag hij dat daar aan den overkant van het vlietje verschijnen...

Maar was daar plots geen geluid in het huisje?

Hij hief het hoofd op en draaide het oor naar de deur om beter te hooren. Waarachtig, een klink klepte, stemmen gingen holklinkend op en af, voeten schuifelden over de plaveien en daar, achter de groene kleine ruitjes waarin het vlokkige geel van een wolk te spiegelen hing, kwam een onduidelijk gezicht naar buiten kijken.

Zou hij iets te weten krijgen?

Onwillekeurig, uit zijn gewone vrees voor menschen, deed hij een gebaar om op te staan; maar dan vermande hij zich en sloeg zijn oogen neer naar de kleuren in het stroomende water.

Hij wachtte niet lang of er was een metalen geluid van weggeschoven grendels, de half-deuren zakten de een na de ander open en uit de blauwe schaduw trad de ronde, kleine gestalte van een pastoor gevolgd van een ouden metser op groene sokken en met kalk-plekken op zijn bruin gezicht. Michiel verschoot en voelde het rood over zijn voorhoofd springen als hij het voldane gelaat van den onderpastoor van het Begijnhof verkende.

Wat kwam die hier doen?...

Verward stond hij recht, knikte beschaamd tegen den priester die met een kort gebaar zijn tikken-haan afnam en hij trok zich gauw terug van onder het paviljoentje.

‘Wat komt die hier zoeken?’ vroeg hij zich gespannen af binst hij het zakkende wegsken tusschen de seringenstruiken afliep. De nieuwsgierigheid klom in hem en als hij zich ongezien wist, bleef hij staan en luisterde om toch iets te weten.

‘Dat's eerste klas, Jan! Beter kan het al niet!’ zei de vette, flauw-zoete preekstem van den pastoor.

‘Ni-waar, mijnheer Pastoor?’ kwam er gemaaktvriendelijk achterna.

‘Geloof mij, Jan, 'k zou er wel geerne zelf

willen komen wonen. 't Valt echtig mee. Zij zal hier goed zitten stil en rustig, zonder geburen, beter nog dan op het Begijnhof. Ja, wat moesten wij er mee doen, nu dat er geen plaats meer is op het Hof. Hier zal er toch ook geen gevaar zijn.'

'Bijlange ni, Mijnheer Pastoor!'

Dan was er een wijle wat stilte. Daarna zei de pastoor nog een woord over den druivelaar en de druiven die hij zou dragen, en toen werd de deur op hun stemmen gegrendeld.

't Leek Michiel of er plots iets uit zijn hert wegvloeide.

'Zou dat nu voor een begijnhof-vrouwken zijn?' vroeg hij zich ontgoocheld af en draaide zijn onthutst gezicht naar het gevelken. Zou dat nu de uitkomst zijn...

Een poos stond Michiel er nutteloos over na te peinzen. Een gevoelen van verlatenheid drukte zijn gedachten naar beneden en gebogenshoofds wandelde hij onder de zwarte boomen den tuin door en zoo naar het kantoor waar hij zich, veel vóór den tijd, aan het werk zette...

* * *

Dien noen, na 't eten, binst hij in het vroeger werkkamertje boven de keuken, zijn eigen gelukkig poogde te maken met wat weemoedig vioolgespeel, zag Michiel ineens een blauw rookzuiltje ginder uit de kave bezijds den kastanjeboom omhoogkrullen.

Was het huizeken dan bewoond?...

De strijkstok viel met een snik stil en nieuwsgierig duwde hij zijn gezicht tegen het venster.

Waarachtig, door het kale hout zag hij gordijnen achter de vierkanten raampjes blanken en de ronding der open half-deur, waarnaast een vogelenkevietje hing, vertoonde soms het vaag beweeg van een schaduw.

Michiel voelde een triestige stemming over zijn hart komen.

Daarmee was hij voorgoed verdreven van het eenigste plekje van den tuin waar hij zich 's zomers ongezien vermeien kon, en nooit meer zou hij onder het paviljoentje de goedheid kennen der eenzaamheid.

Hij moest aldoor aan dat verlies peinzen, want de droom van een stille vriendschap met den nieuwen gebuur was, sedert hij er den onderpastoor van 't Begijnhof gehoord had, verzwonden en niet meer weergekeerd.

Hij liet de viool van onder de kin zinken en met hangende armen tuurde hij naar het witte gevelken.

Hij meende zich om te draaien en terug naar beneden te gaan, maar zie! de groene half-deur ging open en uit de schaduw kwam een jong meisje naar buiten in de zon.

Michiel kreeg er een schok van door 't hert en blijzaam verrast bleef hij staan.

Ze droeg een licht-grijs kleed van simpel ouwerwetsch model waarover een witte borstdoek

spande en op den breeden plooi-rok helderde een klein rond schortje. Ze bracht dadelijk de hand plat boven de oogen om wille van de vinnige zon en wendde heur blond hoofd naar de boomen, de huizen en den Sint-Gommarustoren waarrond eenige kraaien lui te touteren hingen. Daarna wandelde ze, de armen op den rug, lichtvoetig om de rozenstokken, daalde het scheptrapken af tot vlak bij het water om seffens daarna met even-opgelichten rok naar boven te springen waar heur opgeheven, roze gelaat tegen het wippende vogeltje in de kevie te spreken begon.

Michiel zijn hart begon te jagen. Hij kon zijn oogen bijna niet gelooven, over zijn ziel kwam er een blijdschap lijk hij nog nooit gekend had. Hij lei haastig de viool op het kastje vóór den witplaasteren Sint-Antonius, schoof het venster omhoog en zette zich op den stoel die er stond.

Hoe slank stond het meisje daar geprofileerd en hoe locht was heur gebaar als ze even daarna tusschen de tralies van het kevietje een klontje suiker vastmaakte, waarin het vogeltje seffens begon te pikken. 't Leek hem iets uit een droom en hij meende zich vaag te herinneren dat hij zooiets ergens nog gezien had. Waar was dat ook weer?...

Niet lang bleef ze daar of ze liep plots naar binnen en Michiel hoorde 't geblaf van een hond.

Achter een zwarten poedel die luid-blaffend opsprong en dien ze speelsch op zijn krullen

klopte bracht ze een witbebaarden, ouden man, steunend op een tastend stokje, het tuintje in. Ze leidde hem aan den arm rond het bloemenbed tot bij het vlietje, bleef met hem vóór den hagedoorn staan en haalde dan een zetelken naar buiten waarop hij zich voorzichtig neerliet. Michiel herkende hem: 't was de blinde uit het Sint-Jans-Godshuis, dien hij elken Zondag in de hoogmis zag.

‘Wat komt die daar doen?’ peinsde hij verwonderd.

Maar het meisje dat met den hond te spelen begon, deed hem al gauw den blinde vergeten en met een lach op het gezicht volgde hij heur vroolijk beweeg.

Ze haalde een tweede klontje uit heur schortzakje en stak de hand hoog boven heur hoofd. Ze liet den poedel springen dat zijn krullen ervan openwolden, liet hem op de voorste en dan op de achterste pooten loopen en wierp met een kinderlijk gebaar het beetje de lucht in dat hij dan bij den val met rappe, witte tanden snapte. Daarbij lachte ze luidop dat het helder tot hier doordrong, en ze streelde het beest over zijn zwarte vacht.

Michiel zijn hart werd opgewekt als een jong vogelken en zijn gemoed ging open van een schoon geluk.

Zie! hoe helder blankte het gevelken tegen het lievevrouwenblauw der lucht, hoe frisch en jong vlekten de zoden bestippeld van madelieven. En hoe blijzaam zongen de vogelen in de geel- en

purperuitgeslagen boomen en struiken die welfden over den malschen draai der palmbezoomde wegskens!

En hoe luchtig was haar lach, terwijl ze met lochte hand de losgeraakte haarkens uit heur blozend gezicht wegstreek!

Kon hij haar nu maar eens van dichter bij zien! Als hij achter in den tuin ging, het hout der seringen stond nog kaal en open, zou hij ongezien bij haar kunnen komen, heur stem hooren en de blijde woordjes die ze spreekt tot den blinde en den poedel.

Gejaagd ging hij naar beneden.

Maar ach! als hij op de trap was bleef hij aarzelend en beschroomd staan. Als ze hem eens ontdekte, wat moest ze daarvan denken?

Het gekuch van vader in de woonkamer deed hem plots het huis gewaar worden en haastig keerde hij terug naar boven.

‘'k Zal 't morgen doen!’ peinsde hij.

Michiel kwam terug voor 't venster, doch zie! het spel was nu uit. Naast den blinde zat het meisje stil op een stoel, de handen in den schoot en het hoofdje zedig gebogen. In de dunne schaduw van den hagedoorn zat een zuster-marol uit het Weezenhuis op 't Begijnhof, wier breedvleugelige huive bij elke beweging van het bleeke, bebrilde gezicht, wiekte lijk de vleugels van een meeuw. Haar mond ging traagzaam open en toe en al sprekend liet ze een wijsvinger, die nip uit de breede, zwaarplooiende mouw stak, op en afgaan.

‘Wie is dat meisje toch?’ vroeg Michiel zich af.

Hij zag het nonneken, hij dacht aan de woorden van den onderpastoor en meende wel te mogen gelooven dat het een weesmeisje zijn moest, die ontslagen uit het Marollen-gesticht, in dit afgezonderd huisje een nieuw leven begon.

De non stond weldra op, schudde heur grijsblauw kleed in de plooi en nam afscheid. Daarna haalde het meisje een borduurraam buiten en zette zich op een laag stoelken te werken met den hond naast haar. De blinde ontstak een steenen pijpje.

Michiel heeft ook niemand, niemand op de wereld. Kon hij af en toe eens met heur spreken en heur vriend worden. Hij zou haar bloemen dragen die hij zelf gekweekt heeft: geraniums, balsamienen of een van zijn aarons-kelken; hij zou voor haar zijn viool laten zingen en haar in 't seizoen laten meegenieten van al het fruit dat de tuin draagt. Hoe schoon zou dat zijn!...

En hoe zou ze heeten?

Amalia misschien.

Hij wist niet hoe het kwam dat die naam in zijn hoofd schoot, maar hij vond hem schoon en dierf naar geen anderen meer zoeken...

Plots rammelde het half-twee. Achter den tuinmuur steeg 't lawaai van binnenstroomend werkvolk en door het wegsken dat langs het vijvertje naar de fabriek bochtte, zag hij Vaders gebogen gestalte wegwandelen.

Was het nu ineens zoo laat?

Michiel schrok, trok zich verlegen even van het venster weg.

Voorbij het witte Dianabeeld bleef vader staan en draaide speurend zijn gezicht naar alle kanten als zocht hij iets. Daarna verdween hij in het deurken onder den linde.

Traagzaam, tegen goesting, deed hij het vensterken toe, keek nog eens naar het meisje en den blinde en dan daalde hij naar beneden.

Op het kantoor stonden zijn oogen al maar door naar het verre gevelpunt en in zijn verbeelding herleefde hij het voorbije uur.

Bloei

SEDERT Michiel het jonge weesmeisje dien middag gezien had wandelde heur gestalte bij dag en bij nacht door zijn verbeelding en honderd ontroerende droomen bewogen zijn hart...

Hoe vreemd waren de dingen rond hem geworden, onwezenlijk, lijk herinneringen uit een verren grijzen droom, die even weer opdoken: Vader en Filomeen, het huis en de fabriek en alles wat hij wist van de geburen, de kleine stad en van zijn zuster Pharaïlde die op kostschool was te Leuven.

Bijwijlen, als hij toevallig zichzelf bekeek, verbaasde het hem telkens meer wat hij geworden was. Hoe ver week alles af van hem, en met den dag verwijderde en vervreemde het zich nog steeds meer.

Zijn hart trok zich maar samen naar ééne werkelijkheid en dat was één groot verlangen naar haar. Hij wist niet hoe het kwam, maar zich daar aan overgeven 't maakte hem ijl en ruim en zoetgedachteloos lijk een traag-drijvende vogel, ginder in het diepst van den blauwen lentehemel die koepelde over de zingende tuinen, de daken en de torens.

Van 's morgens in de vroegte, als hij naast vader ter Groote-Kerk naar het zes-urenmisken ging, waarden zijn gepeinzen reeds naar den middag,

en op 't kantoor telde hij vol spannend ongeduld de uren af waarop hij naar boven zou kunnen teenen en haar weerom van verre zien.

Dat is het schoonste uur van den dag! Hij denkt aan niets anders meer!...

In de eetzaal slaapt vader in den groen-trijpen voltaire-zetel. De tuin en het huis zijn stil in de middagzon, als in slaap. Alleen wat vogelen-getjilp springt over de effen groentebedden en onder in de keuken hommelen gedempt de stemmen van Filomeen en den hovenier, en het kanarievogeltje dat zingt.

Michiel doet het venster geruischeloos open en zijn oogen gaan door de seringen-struiken het open deurken in dat een vagelijk beweeg vertoont.

Een gelukkige lach verheldert zijn gezicht en van verwachting gaat zijn hart een klop rapper.

Hij weet het, seffens zal zij wel buiten komen. Heur borduurraam staat reeds onder den meidoorn.

Hij neemt de viool van den muur, stemt ze zorgvuldig met het oor op de snaren en legt ze vol innigheid onder de kin. De strijkstok streelt en aait de snaren zoo licht als een pluimpje. Door de bottende boomen huppelt het weeke lied naar haar toe en brengt haar zijn groet.

Daar komt ze in het ronde deurken staan, licht en rank.

Hij heeft geen oogen genoeg en het lied zwelt en ontplooit zich tot een gejubel in de gele zonlucht. Even blijft ze staan en langzaam heft ze het

gelaat onderzoekend naar alle kanten omhoog.

Michiel weet zoo goed wat ze doen zal en toch ontroert het hem telkens dieper nog dan toen hij heur voor den eersten keer zag.

Als het vogeltje boven de deur zijn klontje suiker heeft, wandelt ze met de handen laag op den rug saamgevingerd, langs het vlietje en rond de rozenstokken, bukt zich over het bloemenbed onder het venster en wiedt wat onkruid. Af en toe heft ze het hoofd een wijle op als trof haar iets en soms staat haar gelaat recht naar hier gericht.

‘Zou ze mij zien?’ vraagt Michiel zich af...

Die mogelijkheid verwart hem en beschroomd trekt hij zich dan terug, om een beetje later opnieuw bij het venster te schuiven en breeder nog het lied te laten opendeinen...

Als de blinde komt, is 't er nu het uur voor. Maar vandaag komt hij niet. Dan zet zij zich aan het werk onder den hagedoorn. Hij legt een doorzichtige, perlemoeren schaduw om haar blond hoofd en op heur handen, die traagzaam over den gespannen tulle het haakje laten draaien.

Hoe goed is zij, en hoe schoon moet het wezen eens dicht, heel dicht bij haar te zijn en heur te zien, al was het maar van onder het paviljoentje...

Maar dan moet Michiel onwillens aan zijn eigen peinzen en al zijn geluk vloeit weg uit zijn hart, lijk zand van tusschen de vingeren.

Klaar lijk geschilderd ziet hij zijn eigen vóór haar staan: mager en bedeesd in het kale, gele

kantoorkieltje, met zijn lang, smal gezicht dat beschaamd voorover hangt en de witte, slappe handen waar hij geenen blijf mee weet en die zenuwachtig over den rug in en over elkaar grijpen.

Het maakt hem wanhopig. Ze zal bang worden van hem en hem uitlachen misschien?

Ach! als ze alles eens wist!...

Met een korten, klagenden toon breekt het lied af en de strijkstok hangt moedeloos naast hem. Hij gaat van het venster weg, legt de viool op het tafelken en van achter in de kamer blijft hij nog naar haar kijken.

Even ziet ze van heur werk op en weer staat haar gelaat naar hier gekeerd.

'Als ze mijn muziek nu gaarne hoort en ze wist dat het van mij komt zou ze het dan nog doen?' vraagt hij zich af en die mogelijkheid trekt zijn hart terug naar omhoog.

Kon er maar eens iets gebeuren dat hem bij haar zou brengen of dat hij iets kon doen voor heur! Want er zóó blootweg naar toe gaan, dat zal hij nooit kunnen; hij voelt het...

* * *

Den heelen achternoen op het kantoor denkt Michiel aan niets anders meer. Het cijferwerk valt zoo zwaar alsof hij een huis moet verzetten. Vader ziet het en wordt nijdig. Michiel begrijpt zijn eigen niet, want vaders gesakker en dreige-

menten gaan langs zijn ooren voorbij lijk de wind langs een huis. Het laat hem onverschillig vandaag.

‘En dat durft dan nog lachen!’ roept vader bevend uit, terwijl hij met een schok uit den zetel oprijst en het van toorn vertrokken gezicht over het groene laken van den lessenaar uitsteekt naar Michiel.

‘Ik lach niet, vader!’ antwoordt Michiel en 't komt hem voor alsof er tusschen vader en hem een vlakte ligt van mijlen en mijlen... Dezen avond zal hij weerom overuren moeten doen bij lamplicht, maar het laat hem onverschillig...

Een poos gaat de punt der pen over de cijferreeksen op het roodgelijnde papier en even houden zijn gedachten de klimmende getallen vast. Vader zet zich opnieuw neer, raapt met een zucht zijn pen op en dan staat de stilte weer op. Doch lang duurt Michiel zijn inspanning niet, geen tien minuten. Als hij aan een nieuwe bladzij begint en het boek dichter schuift, zit hij met zijn heele wezen weerom top in zijn droomen...

Het is nacht voor hem. Geen geluid leeft er in de kleine stad die vreemd en donker onder den zwarten hemel ligt. Het huis is stil lijk een graf en alleen de scherpen tik van de kasthorlogie in de gang klinkt hol tot boven en tikt tegen zijn kamerdeur. Vader slaapt en hij zelf is op het punt in te doezelen.

Maar plots valt uit den Sint-Gommarustoren

een langgerokken bevend hoorngetoet naar beneden en seffens daarop de brandklok die te stormen begint. Michiel springt zijn bed uit en met een angstig-kloppend hart rukt hij het venster open.

In de straat stijgt het rumoer van opengetrokken ramen en stemmen die naar elkaar roepen dat het brandt.

Ineens rijzen de gevelen aan den overkant der straat rood verlicht uit den nacht en in de open vensters vlekken koperkleurig menschengezichten. Overal schieten er wijzende armen naar buiten, gericht over den blinden muur die den tuin afsluit en er wordt geroepen: ‘Ginder is het. Achter in den hof bij Brandts!’

Michiel krijgt er lijk een slag van op den kop.

't Brandt bij haar! Hij vliegt naar beneden en den tuin door die daar rood-opengaat en waggelt van de verschietende, zwarte boomschaduwen. Ginder uit het dak wappert het krakende vuur met honderd walmende wimpels en dat slaat den nacht open. En onder dat vuur is zij!

Hij moet haar redden! Er staat een sterkte en een wil op in hem om bergen te verzetten.

In een weerlicht is hij het muurken over, waadt met groote sprongen het vlietje door dat rood lijk een vloed van vuur golft en spat, rukt de beluiken open en met zijn schouders stoot hij het vensterken in. Een rookwolk slaat hem in het gezicht en het regent gensters rond hem, op zijn hoofd en op zijn handen. Hij kan bijna niet asemen en zijn

oogen pikken pijnlijk. Maar hij wil het niet voelen, stormt de steile trap op, springt door de vlammen en dringt in heur kamerken, waar hij heur op den grond vindt vóór het witte begijnenbed, bezwijmd.

In zijn armen draagt hij heur naar beneden, terug het vlietje door en op het grasplein onder den kastanjeboom legt hij haar neer.

Vader en ook Filomeen komen angstig, met de handen boven het hoofd, aangeloopen. Als ze zien wat hij gedaan heeft slaan ze de handen in elkaar en van verwondering kunnen ze haast niets zeggen.

Samen nemen ze haar op en dragen heur voorzichtig naar het kamerken van Pharaïlde, waar men heur te bed legt en heur gezicht en de polsen wascht met water en azijn.

De kaarsen branden klaar en schoon op het grijze spiegelende marmer der kommode en verlichten fijn heur bleek gelaat en den blonden lossen haarwrong die over heur schouder ligt.

Michiel zet zich naast haar en wacht stil tot ze de oogen zal open doen. Vader gaat haastig terug naar beneden en Filomeen bidt om God te bedanken voor de redding.

Buiten golft een groot rumoer door den nacht. Stemmen roepen verward dooreen, de klok stormt lijk bezeten en de bel der pompiers nadert met het gedokker van de brandspuiten. Soms kaatst de trapgevel aan den overkant der straat het roode schijnsel van den brand op het gele vlak der neergelaten store.

Michiel zijn hart klopt om te bersten, van groot geluk...

Als ze de oogen opent verschiet ze en kijkt verbaasd rond, niet begrijpend.

Hij zegt heur alles.

Ze luistert met groote oogen en de handen op het hart.

Dan zwijgt hij. Tranen blinken aan heur wimpers en met een schoonen glimlach grijpt ze zijn hand om ze aan den mond te drukken...

't Is of de hemel opengaat voor Michiel en hij huivert van verrukking...

De meestergast die op 't kantoor binnenkomt doet Michiel met een verschrikten schok ontwaken. Hij trekt de beenen in, doopt rap de pen in den inkt en schiet aan het cijferen.

Zonder op te zien van den brief dien hij aan 't schrijven is, vraagt vader: ‘Hewel, Batist?’

‘Baas,’ zegt de man, ‘van welk haar moeten we nemen voor die commande kleerborstels uit Tongeren? Binnen een half-uur kunnen ze er al mee beginnen.’

‘'k Heb het toch gezegd daarstraks,’ antwoordt vader. ‘Van 't zwart, no. 4.’

‘Goed,’ zegt Batist en gaat weg. Door de open deur zwelt even het geronk der fabriek. Vader schrijft voort en de stilte welft zich weerom over den groenen lessenaar, de twee gebogen hoofden, de boeken en de handen.

‘Wat is Batist daar komen doen?’ vraagt Michiel zich twee minuten later af.

Maar hij vindt het niet, met den besten wil van de wereld niet... en dan geeft hij het op...

Gieten, gieten, gieten; dagen achtereen; een echte zondvloed... De daken, de straten en tuinen ratelen van het water...

Voor de deur van vader zijn slaapkamer staat Filomeen in den vroegen morgen te lamenteeren: ‘Menheer! Menheer! komt nu een keer zien! 't Huis staat onder, tot tegen het plafond! God-en-Heere!’

Vader in zijn groen kamerkleed en Michiel met haastig wat kleeren over zijn nachthemd staan op de trap waai van de roode looper doorweekt is en zien in de gang die hoog onder water staat. Vader kreunt en slaat ontzet de handen om het hoofd.

Het cijferblad der kasthorlogie steekt er boven uit en kijkt met een rond, verbaasd gezicht naar de half-verdronken, zwart-omlijste schilderij aan den overkant, waarop in een bleeken zonnebalk drie vliegende engelen het water schijnen te ontvluchten.

De dubbele, room-gele deuren van de eetkamer en de zaal zijn ingeduwd en twee drijvende stoelen kloppen bij de minste rimpeling met de pooten in het verguldsel der paneelen. De gele wandelstok van vader zwemt er tusschen strooipijltjes en papiertjes, een kerkboek drijft er en in 't licht der

glazen tuindeur een open sigarenbakje met doodsbeeldekens. Michiel denkt plots aan Amalia.

Hij springt het werkkamertje in, sleurt het venster open en ginder midden van de grijze, omgevelde watervlakte waarboven als eilandjes de zwarte boomkruinen uitsteken met kraaien in, ziet hij het oude huizeken. Een hoek, ervan is ingestort en door het brokkelige gat ziet hij, geen hand boven het klotsende water, een slaapkamer met een begijnen-bed en in den hoek een meisje dat zich ontzet tegen het deurken drukt. Dat is zij! Michiel zijn hart klopt in zijn bloed van schrik...

Hij wringt het hoekschapraaiken door het venster, laat er zich langs den druivelaar op neer en roeit met een stuk hout tusschen de boomkruinen naar haar toe. Dat is een zware toer. Het ding waggelt onder hem en zijn beenen hangen in het koude water.

Hij komt bij haar, ze zet zich op de kast en voorzichtig gaat de tocht terug. Ze klampt zich aan hem vast en klaagt angstig. De schotsche sjaal die ze omgeslagen heeft drijft loshangend achter hen aan en hij voelt heur handen boven op zijn schouders.

‘'t Is niets, Amalia!’ zegt hij geruststellend. ‘Seffens zijn we er!’ En hij werkt gespannen voort.

In het venster staan vader en achter hem Filomeen met angstige gezichten en steken de handen uit. Uit de andere gevelen kijken bleeke gezichten

naar zijn werk en op den toren zijn er mannen die naar hem wijzen. Michiel voelt zich fier en 't geluk van haar gered te hebben doet zijn borst zwellen.

Aan den druivelaar trekt hij hun vlot naderbij. Vader en Filomeen helpen het bevende meisje door het raam en hij volgt dan.

Als ze pas binnen zijn, stort het oude huizeken met een klagend gekraak ineen. De kraaien vliegen krassend uit de half-verdronken boomen, menschen gillen te allenkant en over het water breiden zich schuimende golfkringen verder en verder open...

Amalia krest ontzet als zij dat hoort en valt weenend aan zijn schouder...

Zijn naam die plots luid in zijn ooren klinkt, doet zijn hand van voor zijn oogen wegvallen en trekt zijn hoofd met een schok omhoog.

‘Zijt gij doof, Michiel?’ roept vader en hij kijkt hem doordringend aan, terwijl hij zijn bevende handen opheft.

‘Wat is er?’ stamelt Michiel verward.

Een poos is er een stilte. Vader laat de handen plots vallen, zijn gezicht ontspant zich en hij kijkt met groote, verwonderde oogen.

‘Wat is er vader?’ herneemt Michiel.

‘Gij ziet zoo bleek. Zijt gij dan ziek? En ge zegt er niets van?’ vraagt vader. ‘Ga naar huis Michiel. Kom terug als 't over is. Dat 's zoo geen werken...’

* * *

Onafgebroken werkte de Lente voort in de lucht, de struiken en de boomen. De botten barstten en het groen omhulde de takken en de twijgen. Weldra zouden de seringenboschkens die den tuin met een hooge haag afsloten er toptig mee omhangen zijn en ook de kastanjelaar zou op zijn vingerend loof zijn witte kaarsen opsteken.

Michiel zag het met spijt gebeuren. Elken noen, als hij boven kwam was het moeilijker haar te zien en de tijd was niet ver af meer, dat van het oude huisje niets meer zou te bespeuren zijn dan het hobbelig dak en tusschen twee takken van den kastanjelaar een stuk van het vierkanten gevelvensterken.

Had hij het gekunnen, hij zou den groenen vloed die hooger en hooger steeg terug den bruinen grond hebben ingedwongen. Maar daar was niets tegen te doen en zijn hart was er bedroefd om...

In de week na Paschen kwam een warme zon en een malsch, luw windeken het werk der aarde nog verhaasten. Na twee dagen zag hij van in het werkkamertje bijna niets meer van het huizeken: alleen wat wit van den gevel pinkte hier en daar door het ritselende seringenloof, naast den kastanjenboom kleurde helder den rooden rug van het dak en in het openstaande gevelvensterken liet een zonnebalk een witbegordijnd begijnenbed zien.

Hij zag haar niet meer, en toch kon hij het niet laten elken noen naar boven te gaan en er zijn

viool te laten zingen, in herinnering aan de voorbije dagen...

‘Kwam ze nu maar eens boven in dat vensterken,’ zuchtte Michiel. ‘Eens heel effekens maar!

Op zijn viool riep hij heur. Hij beeldde zich in, als hij het straf wenschte en zijn verlangen in schoone klanken over den groenen en witten tuin naar ginder zond, heur hert hem onbewust moest verstaan en zij zich wel in het vierkanten raampje zou laten zien.

Hij speelde en speelde. Zijn hart zuchtte van verlangen en zijn oogen stonden starlings in het verre kamerken.

Maar het rammelde kwart over een, dan 't halfkwartierken en daarna half-twee en ginder was niets dan zon op de rechte plooien der toegeschoven bedgordijnen en het gele hout van een stoelrug.

Morgen zou hij terug komen...

Doch morgen was lijk gisteren, overmorgen lijk vandaag en niemand liet zich zien.

Ach! waarom was hij toch zooals hij was? Waarom klopte dat hart zoo wild en waarom begon hij zoo te hijgen van als hij er nog maar aan peinsde naar het paviljoentje te gaan en heur eens even te zien van daar?

En toch kon hij het niet laten er meer en meer aan te denken. De paden van den hof lagen open, bochtend naar waar het gevelken schemerde achter den kastanjenboom en het paviljoentje zijn strooien dak met den houten kelk er op, verhief.

Wie zou er iets achter vermoeden als hij dien weg eens ging?

Vader sliep onder het glazen afdak, het hoofd met het zwarte solideeken op schuin gezonken op de borst, en de handen op de knieën. De hovenier zat in de keuken bij Filomeen, en int den hof van den notaris kwam er niet het minste geluid.

Hoeveel noenen waren er nu al voorbij gegaan, zonder dat hij haar zag. Ach! haar eens te mogen zien, eens heel even maar, dan ware zijn hart weer vol voor lang...

De noen daarbuiten is zoo stil en het verlangen zoo groot!

Ontroerd gaat Michiel naar beneden en slentert het middenpad in waarover het jonge loof fijngeaderde schaduwen legt.

Onderwegen verschrikt hem een vogel die onder de groene beziestruiken wegloopt of een vlieg brommend langs zijn gezicht, en hij blijft wel twintig keeren staan, aarzelend.

Ginder schemert een kant van het gevelken achter de seringenstruiken. Michiel draait het klimmende wegsken in en zonder dat hij het fijn weet staat hij onder het paviljoentje vol meidoorngeur, dat een klein gordijn van wilden-wijngaard van zijn dak laat hangen.

Daarover, rijst het gevelken, met de volle zon er op en den weerslag asemt het paviljoentje vol ijl en wit licht. De welige druivelaar en de blauwe beluiken temperen aangenaam die hevigheid en

in de schaduw van den hagedoorn hangt het kevietje met het piepende sijsken.

Michiel heeft het gevoelen alsof hij in een schoonen droom gaat.

De deur staat open en daar binnen leeft zacht 't geklir van vaatwerk, de horloge tikt en er gaat gedempt een liedje op dat binnensmonds geneuried wordt.

Hij doet er eenige stappen voor achteruit zoodat hij de rozenstokken niet meer ziet, de waterton noch het borduurraam. Het hofmuurken, met blinkenden klimop overhangen, verbergt het zicht ervan alsook de onderste helft der deur. Hij weet zich alzoo min gezien en dat laat hem gemakkelijker adem halen.

Voorts is het hier stil. Alleen het vlietje kabbelt en uit de groene schaduw van den kastanjelaar perelt er wat vogelenzang.

Plots roept een fijne vrouwenstem uit de kamer: ‘Pitje, Pitje!’ De merel die zoo juist in den hagedoorn neerviel en drie heldere waterbellen uit zijn bek liet rollen, verschiet ervan en snort tusschen de bruine muren over het waterken weg.

Het sijsje begint te piepen en wipt speelsch van het eene polderken naar 't andere.

Michiel zijn hart klopt luid en zijn handen gaan open op zijn rug.

‘Nu zal ze komen!’ peinst hij, houdt den adem in en doet nog een stap achteruit.

En ze komt. Uit de blauwe schaduw heldert heur zacht gezicht met de ronde kin en de smalle, lange oogen komen in de zon die veel goud op haar blond haar poedert en het rood der fijn gekrulde lippen ophaalt. Ze draait heur leest naar het sijsje, heft het gelaat ernaar omhoog en met heur witte handen maakt ze een stukje suiker tusschen de tralies van het kevietje vast.

‘Hier is uw klontje, Pitje!’ zegt ze. Met een glimlach op heur teer-blozig gezicht blijft ze er een wijle naar opzien.

Michiel voelt zich opgeheven. Er waait een zoetigheid door zijn hoofd, nog nooit gevoeld...

Even wandelt ze rond, zet zich neer dan bij het borduurraam en het muurken bedekt haar heelemaal.

Hij doet even de oogen toe om dat beeld goed vast te houden. Dan doet hij voorzichtig een paar stappen vooruit om heur opnieuw te zien.

Maar plots schokt hij stil. Heur gezicht staat verwonderd op het zijne gericht. Ze verschiet, heft een hand vóór den mond en laat een klein kreetje.

Doch seffens daarop wordt heur gelaat rustig, en de glimlach krult heur lippen omhoog. Ze bekijkt hem, alsof ze hem goed kent...

Als Michiel dat gewaar wordt, schiet het bloed naar zijn kop. Ze is niet bang van hem! 't Is of de grond onder zijn voeten wegzinkt. Een regen van geluk daalt neer over hem.

‘Amalia, Amalia...’ fluistert zijn hart en hij doet weer een stap nader.

Maar dan, alsof ze zich plots bewust wordt, staat ze beschaamd recht, laat het gezicht zinken, en blozend, met den zoom van heur schortje tusschen de vingeren, vlucht ze ineens naar binnen..

Even blijft Michiel daar nog staan, huiverend lijk voor een schoon wonder. Doch dan trekt hij zich terug, ijlt de bloesemenden tuin door, recht naar boven, waar hij in een warme opwelling van dankbaarheid, zijn viool laat zingen en jubelen haar ter eere...

Liefde

RILLEND van de sterren en frisch doorgeurd van loof- en bloemenroken omhing de eerste nacht van Meie de wereld met zijn lichten lach. Met het hoofd vol blijde droomen en een liedje in den mond, lag Michiel door zijn venster in den nacht te kijken.

Hij had Amalia dezen avond in het meilof bij de Witte Paters gezien en de hoop dat ze daar nu elken avond komen zal, vulde zijn ziel met zooveel vreugde dat hij er niet van slapen kon.

Fluweelig ineengedoezeld lag het slapende stedeken om hem, vertoonend tegen den wazigen rand der bestemde hemelstulp de donkerblauwe lijn van zijn torens, daken en boomenkoepels, waaruit slechts hier en ginds den arm van een verborgen straatlantaarn bleekskes een gevelpunt oplichtte.

Het trof Michiel aangenaam hoe weinig geruchten er waren: een poort die toeviel, een uitstervende stap in de verte en dan niets meer dan het rustige ruischen van den treurwilg daar over den bleeken tuinmuur, het sjirpen van den muurkrekel bij de poort aan den overkant en ginder onder de brug, waarvan de leuning glom in het schijnsel van een geel kapellantaarntje, de Nethe die lispelde.

Fijn was de nacht, één zoete muziek!...

Een verdwaald wolksken meidoornreuk door het windje langs den gevel uiteengereepeld deed Michiel verrast het hoofd omhoog heffen.

Hij snoof den geur gretig op, look lichtjes de oogen en kreeg toen al meteens het aangenaam gevoel alsof hij in het paviljoentje zat tegenover het oude huisje...

Zijn hart sprong er van op en hij beefde aangedaan alsof het werkelijkheid was...

Daar boven, in het laaggezolderde gevelkamerken waar hij het witbegordijnde bed staan wist, lag ze nu en sliep.

Dat beeld verteederde Michiel en hij peinsde eraan hoe goed het nu wezen moest in het tuintje, onder den geurenden hagedoorn waar zij overdag zit te werken, daar ongeweten en simpel als een kind van heur aanwezentheid te genieten.

Als hij er nu eens naar toe ging?...

Michiel draaide luisterend het hoofd naar binnen. Het huis sliep. Op vaders kamer was het stil en ook van bij Filomeen, die daarstraks nog luidop haar gebeden aan 't lezen was, kwam niet het minste gerucht meer. Niemand zou er iets van weten als hij het deed. Het huisje lag er eenzaam en ongezien, het vlietje was danig smal, en ondiep zijn bed van steenen en zand, en 't zou er toch zóó goed zijn in dezen schoonen nacht. 't Gedacht deed Michiel glimlachen en hij wandelde tot aan de deur.

Hij had de klink reeds in de hand toen er ineens het zachte, onduidelijke geruisch eener verwijderde

muziek voor het venster kwam hangen. Hij luisterde even, liet de klink los en stak terug het hoofd door het raam, zoekend van waar dit komen mocht. Doch dadelijk daarop, den verren zang overklinkend, steeg nu ergens bij het Belfort, het teere spel van violen gedragen op het getokkel eener luit, en een mannestem zong. Michiel, niet begrijpend wat het beduiden moest, luisterde gespannen. Het deed ontroerend aan in den geurende Meinacht...

Na een korte zang viel de eene muziek stil. Dan werd de andere weer hoorbaar, duidelijker dezen keer en van dichterbij. 't Leek van ginder te komen, waar het slanke Begijnhoftorentje, hoog boven den zwarten bochtenden dam der vesteboomen, zijn spits opstak.

Plots, uit de tegenovergestelde richting, viel de tweede dan weer in en zoo wandelden ze van hier naar ginder door de donkere stad. Soms zongen Ze beiden tegelijk en dan om beurte, en het windeken ontplooide het melodieus geruisch over de daken en de tuinen.

‘Wat mag dat toch beteekenen?’ vroeg Michiel zich herhaaldelijk af, totdat het al meteens in hem klaar werd: de Meizangers!

't Kon niet anders of zij waren het, die met hun kransen, hun muziek en hun liederen op ronde gingen om aan hun meisjes den Mei-groet aan te bieden!

Michiel kreeg er een jagend hert van.

Vorige jaren had hij ze soms ook gehoord, maar nu eerst voelde hij de schoone beteekenis van hun nachtelijken omgang. Was het daarvoor dat er vannacht zooveel sterren waren? En de stilte zoo ijl, als wachtend naar dit schoon gebeuren?

Opeens aan den hoek van de smalle straat, donker afgesloten door den Sint-Gommarustoren die er hoog en zwart tegen den sterrenhemel oprees, klonken er vele stappen.

Kwamen ze de straat in? En voor wie zou dat zijn?

Michiel leunde heel ver uit het venster en pierde naar den hoek. Op het dunne, rosse schijnsel van den hoeklantaarn, bewogen zich zwarte gestalten naderbij. Vóór den winkel van den kruidenier, die boven de deur bij wijze van schild een klein olifantje profileerde, hielden ze stil. Een hunner stond ladderken tegen den muur, een andere klom op zijn schouder en maakte een toegereikten krans vast boven de deur. Als 't gedaan was gingen de violen zoet aan 't ruischen, de luit ronkte er zoetzagerig onder overentweer, en een klare stem zong met veel gevoel een Meilied.

‘Dat is voor Anneken van den kruidenier!’ zei Michiel bewogen.

Maar 't gerucht van andere vensters die geopend werden om nieuwsgierige koppen naar buiten te laten, deden hem schuw het hoofd terug naar binnen trekken.

Hij dacht aan Amalia. Als hij heur eens den Mei

ging zingen op zijn viool. God! hoe schoon zou dat zijn!...

't Gedacht overweldigde hem en hij voelde zich plots lijk opgeheven. Nu hield de zang op. Beneden in de straat gingen de Meizangers voorbij met hun stil gelach en hun fluisterende stemmen en dan was er een wijle niets meer daarbuiten dan het gefezel van den wilg en 't geluid van een venster dat opnieuw gesloten werd.

Er kwam een vlugheid in Michiel en een groote haast om beneden te zijn. Lijk in een lichte roes, met de handen vooruit en ingehouden asem, schoof hij over den stillen looper de trap af, haalde op den tast zijn viool uit het donkere werkkamertje en daar stond hij in den koelen, blauwen tuin onder de bloesemende boomen die geurden.

Wat moest hij plukken voor haar? Hij wist daar zooveel: pioenen en tusschen de beziestruiken late paaschlelies, tulpen in de perkjes op het bleekbewaasde grasplein en dáár, naast de glazen tuindeur, witte seringen, brekend van geuren.

Ineens kreeg hij het schoone gedacht heur iets van de eigen gekweekte bloemen uit de broeikas als Mei te dragen. Hij liep er naar toe en haalde zijn twee schoonste balsamienen van het rek, planten dik in het loof en zwaar van de bloemen. Hij ging ermee onder het bleek-wazige gewelf der appelaars de draaiende paden door en zoo naar het paviljoentje.

Lijk een zacht gelaat bloeide het gevelken van

achter de seringenstruiken uit den nacht, en de kleine ruitjes van het kamervensterken weerspiegelden de sterren van den hemel.

Met eene hand werkte Michiel zich over het klimop-behangen muurken, waadde door het bleeke water van het vlietje en klom het houten scheptrapken op.

Een opgejaagde vogel die wegsnorde boven zijn hoofd, deed hem lichtjes schrikken, maar de witheid van het gevelken en de geur van den hagedoorn legden zich over die vrees en trokken zijn hart dadelijk weer omhoog.

Hoe licht en blank was alles hier, omhangen met een innigheid en een wijding als in een heiligdom!

Even stond hij daar, aangedaan tot in 't diepste van de ziel, zonder te durven roeren...

Vol eerbiedigen schroom stelde hij de balsamienen voor het deurken, hief het gelaat naar heur vensterken, lei de viool aan de wang en zoetjes, zoetjes, als was het iets dat uit het lispelende water of het ruischende windeken groeide, streelde de strijkstok zijn Mei-lied uit de rillende snaren...

Hij vraagt heur niet boos te zijn om de bloemen die hij heur brengt, en den Mei dien hij nu zingen komt. Ze kan niet gelooven hoe dankbaar hij is voor het schoone geluk waarmee ze zijn dagen heeft omhangen, en voor haar glimlach, dien zonnigen noen. Hij zingt heur van zijn liefde en zijn verlangen, van zijn eenzaam, beloken leven en van zijn doode

moeder. Diep woelt hij in zijn binnenste, haalt er al zijn verdoken leed uit op, zijn angsten en zijn treurnis om zijn hulpelooze verlatenheid...

Doch altijd, altijd heeft hij van iemand gedroomd die eens in zijn leven zou komen met licht en goedheid, wier koesterende handen zijn hart zouden opheffen. En nu is zij gekomen, gouden lijk een zonnestraal, en heur aanwezentheid heeft een leven gewekt schooner dan den Meie...

Daarvan zingt hij. 't Geeft zulk diepgaand genot alles eens uit het hart te mogen halen en open te vouwen aan de voeten van haar die hij lief heeft. Hij denkt er niet meer aan dat hij leelijk is en onbeholpen. De viool juicht en jubelt en draagt zijn ziel hooger en hooger, tot ze niet hooger meer kan en de groote, zalige stilte intreedt waar geene geluiden meer zijn...

Dan sterft de strijkstok uit op een hoogen, helderen toon.

Michiel krijgt een gevoelen alsof hij zacht en langzaam naar beneden zweeft. Zijn oogen worden weerom de sterren van den nacht gewaar en daartegen de witte, vooroverhangende punt van het gevelken die zich over hem schijnt neer te buigen.

Een lek van de dakgoot die plomp in de regenwaterton neerkomt en daar, de witte baan van een vallende ster, brengt onwillens zijn oogen naar beneden.

Met een schok, als ontwakend uit een droom, kijkt hij rond.

Staat hier iemand naast hem?

Maar er staat niets dan de hagedoorn, de balsamienen, de rozenstokken en het zwarte vierkant der toeë beluiken onder het festoen van den druivelaar. Over het vlietje ruischt donker de hof en ginder, achter de fabriek waar de Nethe loopt naast een olmen-beplante kaai, beginnen de Meizangers een nieuw lied.

Michiel wordt ineens de kleine stad gewaar en onwillekeurig wordt hij angstig.

Hij schikt de balsamienen dichter bij het deurken, kijkt nog eens naar het gevelvensterken en schuw om alles wat zich plots opdringt waadt hij terug het water door.

Als hij weerom op zijn kamer is vraagt hij zich voortdurend af wat Amalia met zijn bloemen doen zal? Even komt er een adem van angst over zijn harte: ‘Als ze die nu moest weigeren?’...

Michiel voelt zijn eigen koud worden.

‘Maar dat zal immers niet, dat kan niet!’ zegt hij in een opwelling van groot vertrouwen.

En met het hoofd vol droomen slaapt hij in...

* * *

Over de lente-tuinen met hun bloesemende boomen vol perelenden vogelenzang welfde de noen zijn zonnige stilte...

Met ingehouden adem en huiverend van een blijden angst draaide Michiel ten tweeden male

vandaag het blauw-overschaduwd wegsken in, dat door het ruischende seringenboschken naar het paviljoentje klom.

In den vroegen morgen, na de mis, was hij ook dezen weg opgegaan, verteerd door dezelfde onrust of Amalia zijn Mei aanvaard had. Maar hij was te vroeg gekomen toen: het huisje sliep nog, de beluiken hingen gesloten vóór het venster, en teerkleurig in den blauwen ochtendwasem stonden de twee balsamienen nog wachtend vóór het toeë deurken.

Wat zou dit uur hem thans brengen?

Vóór het groen-bemoste trapken van het paviljoentje bleef hij aarzelend staan en hief het vragende gezicht naar het witte gevelpunt dat hem alover het klimopoverspreid achtermuurken stil bekeek.

Als zijn Mei nu eens geweigerd was? spookte het opnieuw door zijn hoofd. De handen wringend van twijfel precies of het werkelijkheid was, wendde hij angstig het gelaat van het gevelken af.

Zuchtend dacht Michiel eraan dat het misschien beter ware terug te keeren. Maar de vertrouwelijke, goede geruchten die van over het vlietje naar hem toe kwamen, verdreven al gauw die zwarte gepeinzen. Hij hoorde het sijsje piepen, den rustigen tiktak der horlogie die uit de holle kamer naar buiten gewandeld kwam en even dan den lichten stap van voeten over de plaveien....

Een zachte stemming maakte zijn ziel licht,

hij hief opnieuw het hoofd naar het gevelken en met een hart dat klopte tot in zijn keel, klom hij langzaam de drie steenen treden op.

Hij rok het hoofd, en over den blinkenden klimop gleden zijn oogen vol verwachting naar het witte huizeken.

Samen met zijn gespannen, wit gelaat klom het open gevelvensterken in het zicht, nadien de weliggroene band van den druivelaar, de bloeiende hagedoorn waarin vogelen zongen, de boog der deur en het bovenste van het venster met het harten-paar der open beluiken.

En toen, dáár op den vensterrichel, in de volle zon die hun groen en rood ophief tot een kleurigen gloed, de twee balsamienen!...

Ze heeft zijn Mei aangenomen!...

Lijk vastgenageld blijft Michiel op het bovenste trapken staan. Hij wordt wit en dan weer rood en een lach opent zijn mond. Starlings staan zijn oogen op de bloemen, als kan hij het nog niet goed gelooven. 't Is of hij voor een wonder staat...

De vogelen die ineens uit den meidoorn wegsnorren en dan het geluid van een stap over de plaveien, zeggen hem dat Amalia naar buiten komt. Verward en verlegen om de ontroering die hem doet beven, schuift Michiel met een grooten stap het paviljoentje binnen. Achter een groene loofvlecht door den wilden wijngaard van het strooien dak neergelaten, verbergt hij zich met de gauwte.

Roerloos als een beeld, de onderste lip tusschen

de tanden geklemd, staat hij daar en kijkt door het loof dat zacht ritselt.

Uit de doorzichtige, blauwe schaduw die de hagedoorn over het ronde deurken hangt, kleurt heur zacht-blozend gezicht boven het kruis van den witten borstdoek. Ze glimlacht en houdt de oogen naar omlaag. Zonder naar het sijsje te kijken dat luid-piepend overentweer wipt in zijn kevietje, wandelt ze tot aan het venster en buigt haar blond hoofd over de balsamienen. Ze draait de planten traagzaam omendom, plukt hier en daar een verwelkt blaadje uit het doorschijnende, zon-doordrenkte loof en heft de roode bloemen een wijle tusschen de vingeren op.

Michiel ziet het, hij voelt het, ze weet van wie die bloemen komen! Ze neemt zijn liefde aan!...

Alles draait rond en duizeld rond hem. Hij moet zich aan een pilaar vasthouden om niet neer te stuiken van 't groote geluk dat hem beroert. Hij zou naar haar toe willen loopen, zich op de knieën laten vallen en zijn gelaat in heur handen verbergen!

Maar ze staat daar zoo stil en zoo schoon. De zon licht gouden in den krans van losse haarlokjes, en heft perzikrood den slanken hals en het schuinhangende gezicht met den teeren glimlach, uit den witten borstdoek die om haar ronde schouders spant. Zoo schoon kan hij haar niet droomen!...

Michiel jubelt en kijkt en kijkt...

Plots krijgt hij schrik dat hij in zijn klimmende ontroering onwillekeurig een gebaar zal doen of

een kreetje laten dat hem verraden kan. Hij zou haar doen verschieten en naar binnen vluchten. Dat wil hij niet, voor alles op de wereld niet.

Michiel wordt bang voor zijn eigen. Hij trekt zich geruchteloos achteruit, bukt zich om zich weg te steken en schuift het steenen trapken af. Op het grasplein, in de dichte schaduw van den kastanjelaar waaruit helder, frisch vogelenzang neerregent, blijft hij even staan. Daar overweldigt hem de ontroering.

‘Ze heeft den Mei aanvaard!’ zingt het op honderd wijzen in zijn ooren. De vogelen zingen het mee, en het ruischend windeken loopt er mee van boom tot boom die lijk rose en witte baldakijnen welven.

't Wordt hem ten laatste te machtig. En uitgelaten, in de handen wrijvend, met een rijken lach op het gelaat en gelukstranen in de oogen, begint hij plots rond den stam te dansstappen, terwijl hij halfluid het blijde liedje verklankt dat binnen in zijn ziel jubelt en zingt... Hij zal haar nog veel bloemen dragen! Elken nacht zal hij haar den Mei gaan zingen! God! 't Is de hemel die opengaat!... Wie had kunnen peinzen dat zoo iets nog voor hem was weggelegd!...

De rammel die luid en rap uit den Sint-Gommarustoren neersprenkelt, meldend het uur, en seffens daarop het scherpe geschuifel der fabriek, sleuren hem ruw uit zijn vreugde-roes bij de dingen van alle dagen.

Haastig, om vader te mijden en ook den hovenier, wiens rood-baaien slaaplijf en blauw schort van uit den moerbezieschaduw in de zon draait, loopt hij ineens langs een achterwegsken naar het kantoor.

Maar als hij van achter het Diana-beeld naar het zwarte fabriekspoortje wil, staat hij plots voor Vader.

Bedremmeld blijft Michiel staan, niet wetend wat doen om zijn opgewondenheid te verbergen.

Vader heft zijn geel, stroef gezicht naar hem op en bekijkt hem doordringend van onder zijn saamgetrokken, grijze wenkbrauwen.

Er komt een vreemde stilte over hun waarin de waterstroelende pomp van naast de keukendeur luid schreeuwt.

‘'t Is half-twee,’ stamelt Michiel ineens om iets te zeggen en daaarbij haalt hij zijn horlogie uit den vestzak en knikt er tegen.

‘Ja,’ zegt Vader, ‘'t is half-twee. Kom dan.’ En hij zucht en schrijdt hoofdschuddend het bochtend paadje door, waarover de zilverlinde laag te ritselen hangt.

‘Zou vader iets gezien hebben?’ vraagt Michiel zich af. ‘Maar dat kan niet! Dat mag niet!’ verzekert hij zich in een opwelling van verzet. En zijn ontroering plots verbergend achter een strak gemaakt gezicht stapt hij het ronde fabriekspoortje door.

* * *

Gedragen door de blijde zekerheid, precies lijk den vorigen nacht weerom het gevelvensterken open te vinden naar zijn spel, spoedde Michiel zich met de viool onder den arm door de stilte van den nachtelijken tuin naar het paviljoentje.

Samen met het liedje dat zijn mond neuriede, gleden en streelden zijn ongeduldige vingeren over de snaren, binst hij met den strijkstok kleine, blijde gebaren naar de sterren maakte die hem door het welvende web der appelaars volgden in zijn gang naar haar.

Zooeven had de elf-uren klok heur laatsten galm uitgebromd en lijk een ijl water vloeide de stilte door de spleten in de gevelenrij weer toe over de droomende lente-tuinen. Ievers heel ver hief een echo een laatste klokgerommel nog flauwtjes op en dan bewoog er niets meer dan hier en gindsch de ritselende zucht van een windeken en in de bleeke diepten tusschen de boomen wat witte, traag-wentelende wasems.

Maar zie! als Michiel onder den donker-koepelenden kastanjelaar naar het gevelken speurde, zag hij ter plaatse daarvan een wolkje blond lamplicht hangen.

Zou Amalia nog beneden zijn?

Aangenaam verrast haastte Michiel zich het donker wegsken tusschen de seringen door, klom geruchteloos het paviljoentje in en schoof het wilde-wingerd gordijn met eene hand uiteen om beter te zien. Onder den valen gevel-driehoek

teekende het open deurken een ronde opening van dun, geel licht en uit het hartenpaar der beloken blinden tastten schuin twee pijlkens licht.

Daarbinnen is zij!...

Michiel wordt er zoo door gepakt dat hij niet spelen durft.

In de blonde schemering die de laaggezolderde kamer vult, ziet hij den koperen horlogie-slinger, lijk een rond, opzij gekeerd oog tegen den achtermuur overentweer gaan. Daarnaast rijst donker de hooge schapraai en daarop, weerskanten van een onduidelijk heiligenbeeld met een klein, rood lichtje vóór, droomen zijn twee balsamienen.

Achter dat toeë venster, vanwaar het lamplicht over den tichelvloer openwaaiert, vermoed hij Amalia.

Michiel doet eenige stappen opzij, tot in den uitersten hoek van het paviljoentje en buigt zich ver over het muurken in de hoop iets van haar te kunnen zien. Maar hij ziet niets dan een deel van den zijmuur met twee ovale lijsten er tegen en het voorste stuk der uitspringende leuvensche stoof.

Met ingehouden adem trekt hij zich voorzichtig terug om den klimop niet te doen kraken.

‘Ze zal voorzeker nog aan 't werk zijn,’ peinst hij. ‘Een haastig werk misschien. Want morgen is het Vrijdag en dan wordt de kant binnengedragen.’

Het verteedert Michiel te moeten denken dat gij daar op 't laat van den dag, als iedereen en alles slaapt, nog arbeidt.

Ach! haar leven is bijlange niet schoon. Den godganschen dag zit ze over heur raam gebogen en alleen 's noenens, na het eten, pitst ze er vijf minuutjes uit voor heur sijsken en heur bloemen. En nooit is er iemand te zien dan af en toe den witbebaarden blinde met zijn stoksken en zijn poedel.

Michiel zijn hart wordt er week van. Hij wil haar troosten. En daarom brengt hij de viool onder de kin en speelt heur een beetje troost toe.

Zacht, als een stem van het seringenloover waardoor het ritselend windje loopt, ruischt over het kabbelende vlietje zijn lochte zang een kort eindeken den nacht in en blijft vóór het gevelken hangen.

Michiel speelt en speelt, en hij buigt zich met de viool over het muurken, om den zang dichter bij haar te brengen. 't Geeft hem een zoet en goed genot iets te kunnen doen voor haar!...

Maar ginder in den hoek der kamer waar een vierkant deurken schemert met een mantel aan een haak, ziet hij langzaam een schaduw recht staan en plots verneemt zijn oor het korte geschuifel van een stoel die verschoven wordt. Over den rooden vloer en recht op den schemerigen zijmuur, glijdt de schaduwbaan naderbij.

‘Ze komt de deur toe doen,’ peinst Michiel spijtig. De viool zwijgt en angstig kijkt hij toe.

Doch op de ronde, groene deur die schuin open hangt, houdt de schaduw stil en beweegt niet meer.

Michiel asemt even op. Maar 't gedacht dat ze toch de deur zal komen sluiten, maakt hem opnieuw angstig. Zoo dicht is hij thans bij heur! Als hij nu eens naar haar toe ging? Ze heeft immers zijn Mei aanvaard en veilig hangt de nacht om hem...

Hij bedenkt zich niet verder, laat zich van den klimop glijden en spelend waadt hij het waterken door.

Binst hij het scheptrapken opklimt, ziet hij op het deurken de schaduw ineenkrimpen en verdonkeren en daaruit groeit duidelijk een vrouwensilhouët.

Op een hoogen, fijnen toon sterft de strijkstok uit.

Het neergestreken windeken zucht in den hagedoorn en doet de blaren van den druivelaar zachtjes klepperen...

Als aangetrokken door die schaduw schrijdt Michiel het tuintje door. Zonder dat hij het weet staat hij op den dorpel, keert zijn hoofd de kamer in en dan ziet hij haar, slank geprofileerd tegen het gele schijnsel der porceleinen lamp die op een hoek der tafel staat en heur licht op het witte borduurraam legt.

Michiel zijn hart klopt om te bersten. Hij doet den mond open en wil iets zeggen.

Maar ineens doet ze verschrikt een stap achteruit,

laat een kreetje en pakt met de eene hand naar het tafelblad achter heur, terwijl ze de andere uitsteekt al om hem te weren. In de halve-klaarte ziet hij heur gezicht vertrekken en de oogen die angstig blinken.

Verpaft blijft Michiel staan. Viool en strijkstok hangen lam naast zijn lichaam neer. Het gevoelen alsof hij iets misdrijft jaagt het bloed in zijn gezicht en doet hem zenuwachtig met de oogen pinken.

‘Juffrouw Amalia!’ stamelt hij met een natte, smeekende stem. ‘Ge moet niet bang zijn...’

Een wijle komt er een stilte. Ze bekijkt hem vol verbazing. Heur gezicht ontspant zich en de werende hand zakt.

Michiel voelt haar blik en in eens denkt hij aan zijn eigen. God! hoe staat hij hier! Hijgend van angst, den jaskraag recht en het onderste der broek lekkend van het water! Nog nooit heeft hij zich Zoo verward en hulpeloos gevoeld. 't Is om in den grond weg te willen zinken. ‘Juffrouw Amalia!...’ stamelt hij opnieuw en slaat even de oogen naar haar op.

‘Ik heet niet Amalia,’ antwoord ze lijze. ‘Ik heet Agnes... En ik ben niet bang voor u...’ voegt ze er bij.

't Is of er een steen van zijn hart gewenteld wordt.

‘God! sedert ik u gezien heb...’ schiet het rap uit zijn mond. Maar meer krijgt hij niet gezegd. De aandoening snoert hem de keel toe en hij begint te zweeten van inspanning.

Hij zou haar willen spreken van zijn liefde en zijn groot, brandend verlangen, van den schoonen Mei-nacht, van zijn angst om de balsamienen en van het geluk dat ze dan over zijn hart heeft gehangen. Doch hij weet niet met wat beginnen en de woorden ontschieten hem...

'Heet gij niet Michiel?' vraagt ze.

'Ja,' antwoordt hij en knikt, plots ontnuchterd door die vraag. Heur oogen gaan naar de viool en ze glimlacht schuchter alsof ze iets te vragen heeft en niet goed durft.

'...Ik hoor dat zoo gaarne... Speel nog eens iets...' zegt ze in een zucht en verlegen raapt ze een tipken van haar wit schortje op.

'Spelen?' vraagt hij verbaasd en met een schok heft hij het hoofd op. Dadelijk komt er leven in hem. De viool ligt al onder de kin, de strijkstok buigt over de snaren en het kamerken wordt gevuld met een blijden, tweestemmigen zang. Een gelukkigen lach verheldert plots zijn wit gezicht, hij doet de oogen toe en met een edel gebaar, meegaande met heel het lichaam, laat hij de snaren vertellen wat hij in woorden niet zeggen kan.

Hij voelt zich gered en speelt en speelt...

Roerloos, schoon van innige aandacht, luistert Ze toe, met den blik op het boeiende spel zijner vingeren en ze vergaat in zoete, weemoedige droomen.

Elken noen bijkans, sedert ze uit het weeshuis der Marollekens op het Begijnhof ontslagen is,

heeft ze deze zelfde stem hooren opgaan van ergens achter den breeden kastanjenboom.

Hoe dikwijls heeft ze zich niet afgevraagd wie die schoone muziek maakte en waarom hij het deed?

't Bracht toch zoo'n aangename, roerende afwisseling in de eendere, stille onbewogenheid van heur dagen en hoe goed was het, er telkens naar zitten te luisteren onder den éénen...

Wie had toen kunnen peinzen dat al die muziek voor haar bestemd was?... Dat er iemand was die aan haar dacht?...

Het doet haar beven van geluk en brengt warme tranen in heur oogen. Ach! het leven is niet mild geweest voor haar. Nooit heeft ze de innigheid gekend van den huiselijken kring 's avonds rond de lamp bij vader of moeder. En in het weeshuis op het Begijnhof heeft geen levende ziel zich ooit om heur bekommerd, tenzij van heel ver de blinde grootvader en zijn poedel, die heur al eens een bezoek bracht en wiens naam ze vernoemen moest in heur avondgebed.

Maar nu is er iemand die heur bloemen brengt en schoone muziek...

Hoor! hoe hij speelt voor haar!

Ze weet niet hoe het komt, maar ze heeft een gevoelen alsof er een poort open gedaan wordt waaruit een wolk van licht en geuren heur tegenslaat. 't Is dat waar ze steeds naar verlangd heeft, maar nooit kon bepalen, en thans komt het neer over heur.

Onbewegelijk staat ze daar. Ze legt de handen op het hert en kijkt hem lang en gelukkig aan.

Nu daalt de zang langzaam naar beneden, sterft zoetjes uit en dan doet Michiel de oogen open.

‘Gij zijt wel goed,’ zegt ze, overloopend van dankbaarheid en bewondering. ‘En wat speelt gij toch schoon!’

‘'t Is zoo weinig, zoo weinig!’ antwoordt hij. ‘Wat zou ik voor u allemaal niet doen!’

Hij legt de viool neer op het biezen stoelken naast de deur, en hij nadert haar met uitgestoken handen...

Vol schoone overgaaf legt ze heur handen in de zijnen en daarop drukt hij zacht en schuchter de lippen...

Het is zoo stil in het huisje. De lamp is vol heilige aandacht. De balsamienen droomen teerkleurig weerskanten het roode lichtje op de kast en voor de open deur staat de witte geurende Meinacht met de wijding van zijn sterren...

De slag

ALS Michiel dien nacht naar Agnes wou gaan, verschoot hij er danig van, den sleutel niet op de glazen tuindeur te vinden.

‘Wat is dat nu?’ vroeg hij zijn eigen verwonderd af.

Een tweeden keer, als kon hij het nog niet goed gelooven, tastten zijn handen er opnieuw naar, maar vonden ter plaatse van het slot niets dan het killige luchtstraaltje dat door het open sleutelgat in de handpalmen kwam kittelen.

't Gedacht dat de deur soms niet op slot mocht gedaan zijn, deed hem naar de klink grijpen. Hij draaide en wrong tot hij niet verder meer kon, trok toen, doch de deur was wél op slot.

‘Filomeen kan misschien den sleutel laten vallen hebben, en niets gehoord,’ peinsde hij daarop.

Seffens boog hij zich en stak de armen in de duisternis die het onderste der deur een kort eindeken in de gang lei. Hij liet de vingeren grabbelen over de harige mat en daarna er om heen over den vloer die in de vale klaarte van den witten mist voor de deur, onduidelijk zijn blauw-en-witte steenen liet kleuren.

Daarbuiten, door den herfstmist die lijk een zee over de tuinen en de straten stond kwam het

lawijd van den rammel naar beneden geronkt. De gang in het traphuis zoemden van het klokgetingel en zooals altijd rinkelde de losse ruit in 't rond vensterken boven de voordeur er luid en zenuwachtig boven uit.

Michiel zijn handen zochten gejaagd maar vonden niets. Met een hollen zucht stond hij recht.

'Wat is dat nu! Wat is dat nu?' vroeg hij zich verbaasd af en bekeek de deur vol onrust.

Ginder, achter den tuin, wist hij Agnes thans wachtende naar hem. En hij zou niet bij haar kunnen?... Wat beteekende dat toch?...

Hij kreeg plots het gevoelen alsof er uit de grijze donkerte die de trap verborg iemand naar hem toe kwam. Hij sprong weg van voor het bleeke glas der deur en drukte zich plat in den hoek.

Doch hij was mis. Niets kwam er. Zijn angstig pierende oogen zagen alleen de gewone dingen schimmig in de doezelige donkerte van de gang: den ijzeren kapstok met mantels behangen lijk met slappe venten zonder koppen, het zwarte vlak der schilderij en aan den anderen kant de lange, magere kasthorlogie die elf-uren sloeg.

Michiel asemde ervan op. Doch seffens schoten zijn gepeinzen weer naar Agnes. Van ongeduldig verlangen om bij haar te zijn, begon hij in de gang onrustig overentweer te loopen, dubbend waar Filomeen den sleutel wel mocht gelegd hebben.

Plots schoot een aangenaam gedacht door zijn kop en verrast bleef hij staan. Als hij door de

eetzaal naar buiten muisde? De deurvensters piepten wel een beetje in hun hengsels en de grendels der blinden waren zwaar en verroest. Doch als hij het voorzichtig aanpakte zou hun gekrijsch verloren zinderen in het geronk van den rammel!

Waarom had hij daar niet eer aan gedacht?

Met een lach op den mond, en de oogen groot open terwille van de zware donkerte die hij verwachtte, greep Michiel rap de koperen klink der witte eetzaaldeur en duwde zachtjes.

Maar ook deze bleek op slot en stom bleef hij staan. Een bang vermoeden kwam in hem op.

Wisten ze iets?... Dat kón toch niet?... Hoe zouden ze iets weten?..... Doch daar mocht hij nu niet aan denken. Alleen aan haar en om bij haar te zijn!...

Dan langs de keuken geprobeerd. En als dat ook niet ging zou hij zich door het venster op het werkkamertje, langs den druivelaar naar beneden laten glijden. Maar rap moest het gaan. Want de rammel liep weldra af, hij hoorde het aan den stand van 't vooisken en dan kwam de stilte die hem verraden zou.

De keukendeur was ook op slot.

Dat moest iets in hebben, peinsde Michiel.

Een kluwen van verwarde gedachten aan allerlei mogelijkheden draaide door zijn hoofd en zijn hert werd beklemd als onder een zwaar gewicht.

Maar het beeld van Agnes en het brandend verlangen om bij haar te zijn, deden hem zijn eigen

seffens vergeten. In één jacht liep hij terug de trap op, het werkkamertje binnen. Dit was open.

'Ik kom! Ik kom!' riep zijn hart reeds.

Plots van op vaders kamer kwam er opmerkelijk luid, een groot gestommel het holle traphuis ingevallen.

Michiel zijn bloed versteef in zijn lijf en als vastgenageld bleef hij staan.

'Wat is dat toch? Wat is dat toch?' angstigde het in hem en hij luisterde in de hoop dat het gerucht over zou gaan.

Een stoel schreepte er over het plankier, voeten doffelden rond en kastschuiven raspten er open en toe.

Michiel volgde angstvallig die geruchten niet wetend wat doen. Zijn hart klopte tot in zijn keel, zijn oor en begonnen te tuiten en zonder dat hij het wilde vloog hij de tweede trap op en zijn slaapkamerken binnen waar hij zich met kleeren en al in het bed verstak.

Daarbuiten zoemde de rammel uit. De klok hommelde traagzaam elf slagen open, de torenwachter toette door de mist naar de vier windstreken en daarna werd alles weer stil. Ook het gerucht op vaders kamer duurde niet lang meer en dan heerschte daar weer het geheimzinnige suizen van de nachtelijke stilte waarin alleen van beneden de ijzeren tik der kasthorlogie...

In het verglijden der geluiden leefde Michiel zijn hart stilaan weer op en de pijnlijke tinteling

in zijn hoofd nam af. Maar 't was om dadelijk aan Agnes te peinzen.

Heur wit gezicht met de neergeslagen oogen en den moeden droeven glimlach stond plots weer voor hem en met wanhoop in de ziel herdacht hij hoe stil en teruggetrokken ze in den laatsten tijd geweest was als verteerd door zwaren kommer en verdriet.

Ach! nu zat ze ginder, wachtend naar hem, vol onrust en niet wetend wat te peinzen over zijn ongewoon wegblijven! Dat kon toch niet!

Meteen gleed Michiel weerom het bed uit. Hij wou nu seffens naar het werkkamertje sluipen en als 't kwartier rammelde zou hij er rap van profiteeren om zich door 't vensterken te werken en naar Agnes te loopen. Even luisterde hij achterdochtig of er niets meer te hooren was bij vader en opende toen voorzichtig de deur.

Maar wat verschoot hij vlak tegenover hem op den wit-blinkenden gang-muur een groot vierkant van geel kaarslicht te zien dat uit vader zijn kamer in een schuinen balk naar buiten viel en de donkerte weg sloeg. Verpaft 't en kon niet meer, keek Michiel naar dat licht en hij meende toen haastig de deur terug toe te doen.

‘Nu komt vader,’ dacht hij en rilde.

Doch hij vermande zich, beet den eersten schrik al gauw af en bleef angstvallig luisteren. Niets roerde er, geen steek, geen zucht...

De deur van het werkkamertje dat hij ginder

in den halvendonkeren op den palier grijs vlekken zag, wekte heviger nog het verlangen naar Agnes.

Waarom was hij daar niet gebleven en had hij zich laten afschrikken door dat onnoozel gestommel?... Dadelijk ging het misschien rammelen?... En nu moest hij door dat licht!...

Wat beteekende dit toch allemaal, dezen nacht? Om wanhopig te worden!... Met ingehouden asem, trok hij de deur achter zich toe en zette heel traag den voet op den rooden looper, die daar zijn donkere krullen naar de trap draaide.

Maar zoodra zijn gezicht van uit de schaduw in den lichtbalk kwam werd de angst hem weer te machtig en zijn groot-open oogen gingen naar binnen of hij toch vader niet zag.

Neen, hij zag hem niet... Doch hoe vreemd en geheimzinnig lag de kamer daar in de gele kerkklaarte der twee wassen kaarsen die bezijds den zilveren kruis-lievenheer op de zwart-marmeren schouw, uit antieke kandelaars hun groene stengels met de roerlooze vlammetulp erop, lieten bloeien.

In zijn gulden, ovale lijst glimlachte zoet het geschilderd portret van Pius IX en op het groenvilten tafelkleed van den gueridon te midden der kamer lagen zwarte getijde-boeken met gouden en roode snee. En dan de amber-kleurig doorlichte linnen bed-gordijnen in rechte plooien afhangend tusschen de gedraaide stijlen die den bed-hemel droegen! Het pakte Michiel. Hij wist

niet hoe het kwam, maar 't leek hem wel of daar een doode achter lag en hij huiverde onwillekeurig...

Plots, schor en van heel diep, raspte vader zijn hoest door de stilte en uit de gordijnen tastte zijn lange, gele hand naar het nachttafeltje waar een tafel-bel blonk en ook een glas met water.

Wat ging die hand doen?... Filomeen opbellen?... En dan?...

't Bloed zonk Michiel in de beenen. Versteven van schrik sprong hij vlug naar binnen en sloot haastig zijn deurken.

De bel rinkelde echter niet...

God! wat mocht dit alles toch beteekenen? De gesloten deuren, dat gestommel nadien en nu de vreemde doening met het licht van gewijde waskaarsen?...

Wisten ze iets?...

Gepijnigd en hijgend onder den last van honderd kwellende gedachten en beelden, die plots door zijn hoofd spookten, liet Michiel zich op een stoel neervallen...

Neen, hij voelde het, dezen nacht zou het niet gaan. Hij mocht nu bij Agnes niet komen. Alles was tegen hem...

Als zij nu maar niet te onrustig werd of te lang bleef wachten in den nacht!

Om heur angst te verkorten zou hij haar alles in een briefje uitleggen en dat morgen, vóór hij naar de mis ging, in 't geniep over het vlietje in heur tuintje werpen.

Hij deed zijn deur op slot, hing een doek aan de klink om het sleutelgat te bedekken en ontstak toen zijn kaars. Met een papier dat hij uit een oud schrijfboek scheurde, zette hij zich aan het tafeltje bij het venster.

Doch vóór het potlood iets geschreven had werd het verdriet hem plots te machtig. Hij kreeg een krop in de keel, zijn hoofd viel op zijn borst en tranen rolden op zijn witte handen...

Achter den muur schreepte weerom vaders hoest. Op de kast glimlachte het Kindeken Jezus van Praag zijn wassen lach achter het groene glas van zijn welvende stulp en daarbuiten in den herfstmist rammelde het twaalfuur...

* * *

Het hert beklemd van angstige verwachting, keerde Michiel dien morgen van de mis naar huis.

Wist vader iets? Wat was die nacht toch vreemd geweest?... Ach! hij kon er maar geen kop aan krijgen!

Een ding troostte hem; 't was dat Agnes nu wel zijn briefje gevonden had en gerust gesteld zou zijn.

Wie weet, wanneer zagen ze elkaar terug...

In de eetkamer was het danig stil. De stilte lag lijk een blanke schemer over de gedekte koffietafel te midden der donkere, bruine meubels en van buiten waar de mist als een witte nacht over de

gele boomen hing, kwam geen geluid dan het gewone geronk der fabriek.

Roerloos, met den gloed van 't open vuur op zijn zwart-en-grijs geruite broek, zat vader in den groenen zetel en las zijn gazet.

De stilte pakte Michiel. Hij zei rap ‘goeien morgen, vader’ en zette zich aan tafel, met een strak, ernstig gezicht.

‘Zal hij iets zeggen?’ herhaalde hij ringaaneen in zijn eigen.

Elk geruchtje, het knetteren van een kooltje in 't vuur, 't kraken van de gazet of het tikken van een rijzend wijngaardblad tegen de deur-vensters, deden hem schrikken: ‘Nu komt het! Nu komt het!’ Maar hij was iederen keer mis en traag liet de herderinnenklok zijn tiktak op de marmeren schouw verder vallen.

‘'t Zal niets zijn...’ zuchtte Michiel verlicht en hij zag met vreugde den uitgesneden uurwijzer, lijk een vreemde, spitse vinger over de fijngeteekende klokcijfers hooger en hooger klimmen tot het acht uur ging slaan wen ze samen naar het kantoor moesten.

Maar plots keerde vader zijn lang, geel gezicht van achter de koplappen van den zetel naar Michiel, trok de grijze wenkbrauwen in zijn voorhoofd en liet zijn heesche stem over de tafel hommelen:

‘Michiel, ge zult op reis moeten vandaag; naar Brussel; met nieuwe stalen van borstels. Daar zijn veel huizen te bezoeken. Hier is de lijst er van.

Maakt u nu gauw gereed voor den trein van half negen. Ziet dat ge vanavond met dien van zeven naar huis kunt komen. De valies staat gereed. Jefken zal ze mee naar de statie dragen.'

Wat was dat nu?... Hoorde hij goed?... Op reis, en dat zoo ineens?... Verbauwereerd stond Michiel op en lei zijn servet neer... Almeteens schoot er een schoon gedacht door zijn kop zoodat hij er een roode kleur van kreeg en zich bedwingen moest om niet te lachen: als hij zich haastte en met den trein van vijf uur afkwam, dan kon hij voor twee uurtjes naar Agnes!... 't Was vroeg donker, hij zou de laatste de statie verlaten en langs de vesten er naar toe gaan!...

'Ja, vader! Ja!' zei hij haastig, nam het briefje met de adressen der huizen op en liep naar boven.

God! wat geluk! Hij heeft zich weer voor niet bang gemaakt, en dezen avond zal hij bij haar zijn!... zooveel vroeger reeds dan hij het had durven denken! Vader weet niets en dezen nacht is hij misschien ziek geweest...

En een liedje neuriënd, en lachend tegen de zon die door den morgenmist guldde haastte hij zich door de stille straten der kleine stad naar de statie, zoodat Jefken moeite had om hem te volgen met de valies.

* * *

Begeleid van het aangename geritsel der krakende blaren onder zijn haastige voeten, liep Michiel onder

de donkere vestenboomen door den warmgeurigen herfstavond naar Agnes toe.

Zijn hert sprong op van groote blijdschap en hij ware wel aan 't zingen kunnen gaan, had hij zich niet moeten inhouden voor de vrijende paartjes die hem donker voorbij wandelden.

Zonder dat hij het zelf goed wist, stond hij 't einde van de lange, smalle gang vóór haar deurken.

Hij zette de valies neer en klopte zachtjes.

Nu ging ze komen. Dat zou een verrassing zijn! Reeds meende hij heur stap te hooren en hij stak de handen uit om de haren te grijpen. Maar niets roerde er. Hij lei zijn oor aan 't sleutelgat om beter te hooren, klopte heel hard. Doch het geluid zinderde weg en daar was dan niets meer dan het verre vreemde suizen van de stilte, zooals men hoort in een kinkhoren. Agnes was er niet.

Misschien was ze even weg om een boodschap en kwam seffens terug, peinsde hij.

Hij liet de valies staan en meende heur op straat te gemoet te loopen, als daar onder het kokerende gewelf, dat onder een huis doorliep een deur open-klikte. In het rosse licht van het lantaarnken dat er van tegen den muur de donkerte openpinkte, kwam de zwarte, breedgerokte gestalte van een vrouw staan.

Michiel wachtte tot ze weg zou zijn.

Ze kuchte luid en vroeg toen met een lijze, vette stem:

‘Is daar iemand?’

Michiel hield den asem in en durfde niet antwoorden.

‘'k Vraag of daar iemand is,’ herhaalde ze luider nu.

Hij wist eerst niet wat doen. Ten slotte antwoordde hij bevend en kort: ‘Ja.’

‘Ziede wel dat er iemand is,’ zei de vrouw en ze draaide heur hoofd het deurken binnen.

Meisjesstemmen vroegen: ‘Ja, moeder?’ en seffens daarop zag Michiel de silhouette van twee hoofden die naar buiten werden gestoken.

‘Moete gij daar iets hebben?’ hernam de vrouw.

Michiel kwam nader en in de rosse schemering zag hij oogen blinken die hem groot en nieuwsgierig aankeken. Het maakte hem bang.

‘Is Agnes... Is juffrouw Agnes niet thuis?’ vroeg hij schuchter.

‘Moete gij Agnes hebben?’ vorschte de vrouw. ‘Ja...’ zei hij.

Er kwam toen voor een wijle een vreemde stilte onder het gewelf hangen, waarin scherp het fluiten van een voorbij gaanden straatjongen weerklonk.

Hij hoorde het eene meisje fluisteren: ‘Wie mag dat zijn?’ waarop de andere heur hoofd verder naar buiten stak en hem opnieuw aankeek.

‘Wel... 'k geloof dat het die lange jongen van Brandts is... die daar zoo goed viool speelt... Wat komt dien hier doen?’ fluisterde ze terug.

‘Zie nu, ja!... dat's curieus!’ zei de eerste weer. ‘Moeder, 't is die van Brandts.’

Michiel voelde zich herkend en 't maakte hem zenuwachtig.

‘Is Agnes... Is juffrouw Agnes niet thuis?’ vroeg hij opnieuw.

‘Neen!’ zei de vrouw.

‘Waar is ze dan?’ stamelde hij.

De vrouw trok heur schouders omhoog.

‘Dat weet ik niet...’

‘Is ze een boodschap gaan doen, misschien?’

‘Dat geloof ik niet. Ze is weg. Met een voiture vertrokken dezen noen!’

't Was of Michiel een slag op den kop kreeg. Zijn knieën knikten en alles begon te draaien.

‘Waar is ze dan naar toe?’

‘Dat weet ik niet. Vraagt het eens aan ullie vader. Die is hier geweest met den onderpastoor van 't Begijnhof. En dezen noen is ze dan met de pastoor vertrokken in een voiture... Och arme! Ze schreide zoo, het kind... Als ge nu toch maar een weesken zijt, ni-waar?’ kloeg de vrouw in een opwelling van medelijden en ze sloeg heur hoofd zuchtend overentweer.

Michiel moest zich aan den muur vasthouden om niet neer te stuiken. ‘Die doet nu toch zoo vreemd... Zie nu is, Julja!’ zei het eene meisje angstig.

Michiel had een gevoel alsof zijn hart uit het lijf getrokken werd. Hij sloeg de handen om de borst en riep: ‘ai mij!’

‘Moeder hij gaat vallen!...’ kreste ineens het

andere meisje en verschrikt weken de vrouwen achteruit.

Plots schoot er iets door Michiel zijn hoofd wat hem vermande: misschien wist de blinde wel wat?

Hij stotterde ‘Merci... Goeienavond’, liet de valies staan waar ze stond en in eenen asem rende hij achter de donkere Groote Kerk om het doodsche Kloosterstraatje door en recht het Sint-Jans-Godshuis binnen.

Het witte, laag-gewelfde portaal lag stil en verlaten, met toe de vele grijze deuren die er in uitkwamen, en geen geluidje leefde er. Roerloos droomde er een lichtje in een rood glas vóór den bontgekleurden Sinte-Jozef in zijn nis. Een deurken alleen hing half-open en liet onduidelijk een baksteenen trap zien die steil naar boven klom.

‘De blinde!... De blinde!...’ kreunde Michiel ongeduldig.

Hij klopte op al de deuren luid en lang, floot, riep: ‘hela! hela!’ de steenen trap omhoog, stampvoette op de keitjes, doch niets of iemand gaf eenig bescheid.

Gejaagd wandelde hij 't portaal op en neer, bonkte en riep andermaal, totdat daar eindelijk een kloonstap de steenen trap afzakte en het kleine, ronde, pijprookende, figuur van den Godshuis-vader uit den donkeren verscheen. Als hij Michiel verkende, vaagde hij rap de handen af aan zijn blauw schort, nam de hollandsche pijp uit zijn rooden kop, boog en sprak gemaakt-beleefd:

‘Zoo?... Mijnheer Brandts? Wat eer van ute zien zoo laat op den avond? Komt binnen, komt binnen!’ en uitnoodigend wees hij naar de trap.

Michiel zijn handen weerden het af. Schuchter week hij achteruit tot tegen de poort.

‘Is de blinde soms niet te spreken?’ vroeg hij eindelijk.

‘Da's nu eens spijtig!’ meewaarde de vader ten antwoord. ‘Dien is juistekens dezen noen vertrokken. Hij is afgeschreven uit den boek. Waar hij naar toe is weet ik niet. Dat zou u Mijnheer den Onder-Pastoor van 't Begijnhof wel kunnen zeggen. Die is den blinde komen halen. In een koets nogal. Daarin zat ook het meisken van zijn dochter zaliger. Ze zijn naar de statie gereden. Meer weet ik niet...’

Michiel liet het hoofd zakken, stotterde iets van ‘dank u’ en draaide zich om. De vader hield hem de poort open: ‘Mijnheer Brandts... tot uwen dienst...’

In een vlaag van opstandigheid en woede, wilde hij naar den Pastoor loopen. Waar haalde die het recht Agnes weg te voeren? Het was zijn meisje immers?

Hijgend jachtte hij de Gevangenpoort onder door en dan de Begijnenstraat in die donker lag. Hij luchtte grommelend zijn toorn, stak dreigend de vuisten omhoog, wankelde bijwijlen lijk dronken en hij zag de menschen niet die hem verwonderd bleven nakijken.

Maar al loopende bedacht hij zich. Zou de Pastoor hem iets willen zeggen? Misschien was hij ook niet thuis? Beter was het ineens naar de statie te loopen, daar zouden ze het zeker weten.

Hij draafde de pastorij voorbij, de straat uit en dan de donkere Begijnenvest op die uit heur hooge, duisterwelvende olmen een tragen bladregen liet neerritselen.

Michiel begreep alles nu: Agnes heur zorgelijke triestigheid, de gesleutelde deuren gisteren nacht en zijn plotse reis voor vandaag om hem weg te hebben, Vader had het gedaan. En niets had hij ervan gezien noch vermoed, blind in zijn schoon, verholen geluk.

Doch hij zou Agnes terug vinden. Er stond een koppigheid op in hem die hem stampen deed op den grond en al had de zee tusschen hem en haar gelegen, hij zou erover gaan!

De statie treurde verlaten op dit uur. De winketten waren toe en de lichten daarbinnen uit. Alleen een ijzeren lantaarn met een kapotgebrand gloeikousje erin dat bibberde, liet een armelijk groen schijnsel schemeren op de uitgesleten steenen, de vuil-ontverfde muurbanken en de loshangende, gescheurde plakaten.

In een klein, smerig kamerken met spinnewebben vóór de ruiten vond Michiel den kaartjesknipper duttend op een omgekeerden, groenen bak achter de verroeste stoof.

De vent schoot beduusd uit zijn slaap voor 't

knarsen der hengsels, trok zijn klak recht en vroeg met heesche stem naar het smalle, witte gezicht in de deurspleet: ‘Wat moete gij hebben?... De bagage is toe... 't Is te laat vandaag...’

Angstig voor wat de man zou antwoorden, hakkelde Michiel: ‘'t Is niet daarvoor... Maar gij kunt mij misschien zeggen waar de blinde met het meisken, die hier dezen noen vertrokken zijn... waar die heen reden?’...

Het bruine, verrimpelde gezicht van den knipper vertrok achterdochtig en zijn kleine oogskens monsterden Michiel van den kop tot de voeten: ‘Waarom moete gij dat weten?’... Doch bereidwilliger daarop: ‘Waarhenen, dat weet ik niet. 'k Geloof dat ze met den trein van den eenen naar Leuven vertrokken zijn...’ Michiel asemde op. Nu wist hij toch iets. Hij zou er naar toe, dezen avond nog. Naar 't ende van de wereld als het moest.

‘Merci...’ zei hij, trok de deur toe en draaide gauw de kleine statie uit.

Buiten bleef hij even staan tot hij den knipper weerom op zijn bak mocht wanen, sloop dan heel stil terug naar binnen en zocht met zenuwachtigen vinger op den uurwijzer wanneer er nog een trein naar Leuven vertrok. In afwachting daarvan en bang voor een toevallige ontmoeting met bekenden, vluchtte hij daarop haastig het statieplein over en liep zijn eigen verbergen in den donkeren langs een kanaal dat ritselde van 't water en den wind...

* * *

Aan den draai van een eenzamen zandwegel, onder een ouden, gelen lindeboom waaraan een blauw Lievevrouwenkappelleken hing, had Michiel zijn eigen laten neervallen om naar den avond te wachten...

Vijf dagen lang zonder rust of duur had hij gezocht, zot bijkans van de pijn en de wanhoop om Agnes, en niets was hem te veel of te zwaar geweest.

Hij had Leuven 't onderste boven geloopen, had pakjesdragers en huurkoetsiers aan de statie één voor één uitgevraagd, was aan de honderd godshuizen, kloosters en gestichten die deze oude stede telt, gaan bellen, had binst den mistijd de eene kerk na de andere afgerend, maar ach! van haar mocht hij schijn noch schaduw ontdekken.

Duf en ziek gepeinsd naar allerhande mogelijkheden was hij t' einde raad, op 't wild geluk af, alle de dorpen tusschen Leuven en de kleine stad gaan afzoeken, gedreven door de waanzinnige zekerheid heur toch ievers te mogen vinden...

Doch zijn hert bedroog hem telkens en alles bleek aleven nutteloos. En zoo was hij hier aangeland...

Verslagen en gebroken, met slechts één groote, onweerstaanbare behoefte naar rust en vergetelheid in hem, zat hij hier nu en tuurde gedachteloos en suf naar de kleine stad die daar in het verre dal, vreemd en onwerkelijk lijk een schim uit een droom, uit den gelen kring heurer vesteboomen

heur torens, daken en draaiende molenwieken blauwig lijnde tegen den gelen avondhemel.

Was het daar dat hij geleefd had? En dat hij nu terug naar toe zou gaan?...

Effen, bij het luiden van een ver kloksken, priemde er wel iets wakker in hem en stond hij gereed om de oneindigheid van zijn verlies te voelen.

Maar ver kwam het nooit. De moe- en matheid duwden die beelden en die pijn opnieuw in hunnen zwaren sluimer en feller pijnden hem weer het gloeien van zijn voeten en de steken in den rug.

Hij kon aan niets meer denken nu.

Wat baatte het ook?

Alles was nu voorbij en keerde nooit meer terug. De werkelijkheid niet en ook zijn droomen niet. En waar zou hij anders naar toe dan naar huis om er het leven van alle dagen t' herbeginnen...

Waarom had hij zijn eigen daaruit weggelokt? Met hem mocht het immers nooit goed gaan!...

Samen met de blauwe nevels die uit de Nethe en de beemden opstonden en lijk wierook voor de elzenkanten en de canada-roten gingen hangen, steeg de avond uit de grond. De zon zakte weg achter de stad, de hemel vloeide groenig toe en de lindeboom boven Michiel zijn hoofd verzamelde duisternis. Wegen, akkers en beemden verdoezelden, de geruchten stierven een voor een en uit verre boerenhuisjes kwam lamplicht pinken...

Nu werd het tijd om maar voort te gaan...

Michiel daalde moeizaam den heuvel af en langs de hooggetijde Nethe die den hemel met zijn sterren in zich droeg, sleepte hij werktuigelijk, als gedreven door een macht buiten hem, zijn leegheid naar huis...

Derde boek

De overkomst

ACHTER de groene weelde van den zomerschen hof, op het stille, vergeten graspleintje waarover de oude kastanjelaar zijn koele, breedbladerige kruin open hield, zou Pharaïlde heur koffiefeestje geven dien achternoen.

Eveline, - heur herte-vriendin uit het nonnenpensionaat, - was voor deze kermisweek op overkomst bij Matant Vernimmen op den Lindendijk, en dit eerste weerzien sints Paschen toen ze voorgoed de kloosterschool verlieten, moest met een schoone verrassing gevierd worden.

Dagen achtereen had ze er met een bezorgd gezicht loopen op zinnen hoe en wat ze daarvoor doen zou, om dan ten leste, na angstvallig wikken en wegen en gewichtige gesprekken in de keuken bij Philomeen, voor een feestje lijk dit, waaraan geeneen zich kon verwachten, te besluiten. Ze bedacht dan nadien nog van alle fijns op de tafel en noodigde er ook, tot grootere feestelijkheid, andere kostschoolvriendinnen uit de kleine stad op uit.

Den heelen morgen door was Pharaïlde blijzaam opgewonden in de weer geweest: boven in de lijnwaadkasten zoekend naar 't fijnste tafellinnen, dan in de eetkamer waar Vader heur van op een stoel, uit de hooge glazen kast, met lange voor-

zichtige handen 't oude, roze-en-goud-gebloemde porcelein - nooit meer gebruikt sedert Moeder heur dood - aanreikte, en daarna onder de kastanjelaar-lommerte bij de lange, blekkend-gespreide tafel.

Thans, aan den noendisch, gunde ze zich amper een vogelenbeetje. Heur lang, wasbleek nonnengezicht met het zedig-weggekamde haar roerde zenuwachtig overentweer en vuurrood brandde de blos rond de witbewimperde oogen die vochtig pinkten. Effen maar was het traag- en dof-gemummelde gebed na 't eten koud op Vader zijnen mond, of ze was al recht.

‘'t Zal gauw vier uren zijn. 'k Ga rap voort doen. 't Moet nog alles geschoteld worden!’ knikte ze tegen Vader binst ze vlug de plooien uit heur blauw-beblomd zomerkleedje schudde en daarmee draaide ze zich om.

Michiel keek heur verstolen na, waar ze smal en haastig, door de open vensterdeur den tuin in zwenkte, lonkte naar den onbeholpen, vreemden glimlach op Vaders geelpuntbaard-gezicht en met een zucht liet hij het schuddende hoofd zakken. Zijn vingeren trommelden een wijle rap en hard op den tafelrand, hij duwde zijn glas verder weg tusschen schalen en schotels en begon toen ten leste uit puren wrevel met het mes in zijn telloor de afgeëten kersensteenen tot een draaienden paternoster te rije te schrepen.

't Was hier al wat te zeggen geweest sedert

Pharaïlde terug thuis was uit de kostschool. Al die bezoeken van familie en kennissen, pastoors en nonnen, zonder einde, met iederen keer daarachter de verveling der tegenbezoeken, Zondag aan Zondag bijkans. En dan in de week, van 's morgens tot 's avonds vriendinnen die met hun gesnebber en gegichel en pianolawijd 't huis en den hof angstig deden schrikken. Geen half-minuutje eenzaamheid meer. Altijd en eeuwig menschen over den vloer. Om te gaan loopen.

Almaar scherper schreepte 't staal over 't glijs, totdat daar plots Vaders trage stem naar hem toe neuzelde en zijn hand stil hield.

‘'k Verwacht da' gij dezen achternoen toch bij 't gezelschap zult blijven, Michiel?’

Even trok Michiel den linkerschouder op en begon opnieuw met zijn mes.

‘'k Kan hier niks blijven doen,’ sprak hij dof terug.

‘Altijd averechts!... al-tijd!’ grommelde Vader. ‘Nooit van-zijn-leven zal dat eens meedoen!’

Nijdig frommelde hij zijn servet neer nevens zijn telloor. Hij kuchte en werkte zijn mager, hoekig figuur recht uit den zetel.

Michiel liet dieper het hoofd zakken. Wat kon hij hier blijven doen? Was het dan nog niet wel geweest dezen laatsten tijd?

Schemerig zag hij hoe Vader zijn zwart solideeken op den kop trok en driftig achter de hooge, leeren stoelruggen de kamer uit-trapte. Pijnlijk steende

't gekraak van zijn schoenen de noene-stilte van den hof in.

Groot zwol toen in Michiel het verlangen naar de verlatenheid en de milde stilte van beemden en mastebosschen. Maar 't gedacht aan 't schetterend vertier van 't kermissend volk, vullend straten en pleintjes langswaar hij gaan en keeren moest, maakte hem seffens daarop angstig en weifelend.

Totdat daar almeteens een reddend uitzicht hem het hoofd omhoog deed steken. Even luisterde hij waar 't schoengekraak kreunde, of Filomeen en Pharaïlde nog wel achter in den hof waren, teende alsdan de gang in naar den kapstok om zijn hoedeken en vluchtte in eenen asem naar 't kamerken boven de keuken. Hij draaide de deur op slot, lei zijn hoed op het hoekkastje naast den plaasteren Sint-Antonius en liet zich neer in 't biezen zetelken vóór de tafel. Opgelucht lachte Michiel. Vader of niemand-niet kon hem hier wanen en de meisjes noch de kermis daarbuiten zouden hem een haarken deren dezen achternoen.

't Gaf zelfs een heimelijk genot aan 't hart, zoo van uit de milde broeikas-warmte van 't kamerke die hem lui en gemakkelijk achterover leunde tegen den ronden ladder-rug, te luisteren naar 't krakende gaan en keeren van Vader door den hof, naar 't geslef en geschotel van Filomeen onder hem in de keuken of naar 't zwellend gezoem van 't feest dat alover de verre achtergevelen en de groene

hoven door de spleet van 't wijngaard-omkranste vensterken naar binnen hommelde. Af en toe denderde daar boven uit, het geratel van een rappen wagen, een draaiorgel tjinkelde, kinderfluitjes sneden scherp, blekken trompetten tetterden, ievers ver zinderde een muziek van trommel en klarinet, totdat dan, alles overklankend, hoog uit de zomersche lucht, de Sinte-Gommarustoren een beiaard-liedeken open-sprinkelde:

‘Aan den oever van een snelle vliet...’

Michiel zijn asem schuifelde een wijle het vooisken mee, maar 't vervaagde weldra, en in de stilte die inviel na 't gebeier voelde hij vagelijk hoe zijn handen van de leuningen gleden, zijn hoofd vooroverknikte en hij wegdoezelde in een diepen, warmen slaap.

Lang sliep Michiel, een hollen, luien slaap zonder droomen.

't Helder-sprinkelend geluid van meisjeslachen was het eerste wat terug tot zijn oor drong. 't Deed hem op-schokken, angstig-verdwaasd, alsof hij niets anders dan 't roze-en-wit gewemel van schaterende meisjes-monden rond zich verwachtte. Hij kromp er ontzet voor ineen, klemde de rillende handen om de zetel-armen en zijn asem stokte in zijn keel.

Doch 't plotse bewust-zijn van 't koffie-feestje liet zijn oogen gauw de oude, vertrouwde dingen van het kamerken zien en 't was daarbuiten dat het gelach en gegichel spetterde en rondliep.

Michiel zijn handen en zijn schouders ontspanden zich en glimlachend asemde hij op.

Even hield hij zijn eigen nog tegen den zetelrug geplakt, gespitst luisterend of er onder hem of binnenshuis achter 't grijze deurke niets roerde, en dan eerst kwam hij traag-voorzichtig recht, nieuwsgierig om te weten of Vader ook in den hof was. Met uitgerokken hals en pierende oogen, schoof hij langs den achtermuur naar 't vensterken toe dat in zijn wijngaardomlijsting den groenen, overzonden hof liet rijzen. Bij elken tred zag hij de boomen klimmen, zag dichterbij de perelende pluim van het fonteintje zijn waterstraal verschijnen en verderaf dan het donkere, dichte groen van het kruidnagels-en-jasmijnen-boschke, de palmboomen, het grasplein, hun haantjes en bollen, de witte Diana met boog en pijlenkoker, en daar, op de hoogte van den hond opspringend tegen het beeld zijn beenen, ter plaatse van de tuinbank, Vader en Juffrouw Vernimmen hun hoofden.

Michiel trok zijn eigen onwillekeurig achteruit om daarna, van opzij, door een holleken van 't gordijnende wijngaard-loof, weer toe te kijken.

Vaders ouden, perkamenten kop met het zwarte solideeken op, vertelde blijkbaar iets zeer gewichtigs, want hij knikte veel, zijn oogen bleven veelal toe en de opgestoken wijsvinger beefde somwijlen. En ook Juffrouw Vernimmen heur dik gezicht, rood en vol in 't wit van heur kanten boerinnenmuts, keek buiten alle gewoonte ernstig dezen keer.

Heur dik bovenlijf, waarover spande heur pompadouren sjaal, ging op en af van ontroerde aandacht.

Michiel moest er om lachen Vader zoo ernstig doende te zien en hij die hier ongeweten verdoken zat! Verder in den hof ging almaardoor het gekraai en gegichel en koekoek-geroep, en af en toe helderde in een gele zonplek tusschen het lommer-groen van boom en struikgewas het wit of roze van rapzwenkende zomerkleedjes.

Een stem riep plots: ‘Wie is er nu aan?’ en een andere antwoordde: ‘Henriette!’

Michiel hoorde het en meteen kwam er onrust en wrevel over zijn hert. Waren ze nu zoowaar geen katteken aan 't spelen?

Hij draaide zich reeds om een boek uit het hoekkastje te nemen en terug te gaan zitten, als daar uit het boschken achter Vader en Juffrouw Vernimmen een meisje gesprongen kwam en gichelend het grasplein op vloog achtervolgd door een ander. Ze slingerde rond de palmboomkens en dan rond het vijvertje, almaardoor, rakelings nevens het water, zoodat Michiel onwillens schrok en al zei: ‘Nu ligt ze er in!’, totdat de tweede het opgaf en met de hand op de borst, hijgend 't en kon niet meer, in 't gras op de knieën zonk.

De eerste bleef toen ook staan, klapte juichend de handen ineen boven heur blond hoofd en triomfeerde:

‘Hier ben ik! Hebde mij nu, Henriette?’

Vader keek verpaft als kwam hij zóó uit den

hemel gevallen, juffrouw Vernimmen lachte dat ze schokte en van t' allenkante, uit wegels en boschkens, kwamen de andere meisjes lachend en roepend naderbij geloopen. 't Meisje bij den vijverrand klapte nog eens in de handen, vingerde behendig de losgewaaide haarkrullekens vast en tippelde dan uitdagend naar heur achtervolgster toe.

Toen zag Michiel dat ze licht mankte. Of deed ze maar zoo uit spelerij? Neen, 't was wel echt. Niet te gelooven na zoo'n rappe vlucht als daarjuist.

Ze bukte zich over den vijverrand, schepte water en dreste het met een breeden zwaai van heuren blooten arm naar 't meisje in 't gras.

‘Kom, Henriette!’ plaagde ze kluchtig. ‘Pak dat aan. 't Verfrischt danig, mijn kind. Ziel en lichaam. Dan kunnen we seffens nog een loopken probeeren!’

Iedereen schaterde luidop. Juffrouw Vernimmen heur kop hing van 't lachen achterover en ze plakte heur handen op heur hert. Zelfs Vader begon er ten leste om te lachen.

Michiel vond ze goed, danig goed. Die geneerde zich niet. En wie kon dat wel zijn? Hij herinnerde zich geen mank meisje. De andere verkende hij toch allemaal: de twee van den vrederechter, die van brouwer Lindekens, enzoovoort.

Henriette boog verschrikt onder het regentje dat rapper en rapper viel, boog een wijlke 't hoofd in de armen, riep: ‘Schei er uit, plaaggeest!’ doch stond algauw recht.

Allen gilden, wilden wegstuiven, maar ze wenkte ze nader te komen:

‘Nee, manne! Luister eens. Laat ons uitscheiden en pensionnaat spelen. Ze geeft het anders toch niet op, al loopt ge u dood!’

Vlug sprongen ze bij, de anderen, lachten dat het goed was, lieten zich in 't groene gras neerzakken en riepen bevelend dooreen naar 't manke meisje aan den overkant van 't vijvertje:

‘En gij moet mère zijn, Eveline!’

‘O! die is het dus,’ zei Michiel en nieuwsgieriger nog keek hij toe naar wat nu ging gebeuren.

Eveline maakte een gebaar van: ‘Mij ook al goed!’ en hinkte naar het troepje toe. Ze plooide een aangereikte serviette tot een nonnekenskap over het hoofd, liet zich door Pharaïlde een langen, zwarten sjaal omhangen en nam toen positie vóór de klas.

‘Stilans!’ gebood ze. ‘Wie wilde 't eerst?’

‘Mère Angélique!’

Sito veranderde heur houding: ze kreeg een hoogen rug, de linker schouder zakte laag als hing er een lamme arm aan, en 't hoofd begon traagzaam van links naar rechts te zwenken, precies alsof 't er iederen moment ging afvallen.

Eenigen begonnen al te gichelen, maar klagend en langgerokken smeekte ze: ‘Silence, Mesdemoiselles!’ en begon toen met slepende, tranerige stem het verhaal van ‘L'Enfant Prodigue.’

Eerst luisterde de klas met ingehouden lachen, dan kwamen de zakdoekjes voor den mond, maar

't en duurde niet lang of allen begonnen ze te schetteren. Er waren er die tusschen de lachbuien in riepen: ‘Schei er uit. Ge maakt ons nog ziek!’

Juffrouw Vernimmen hijgde 't en kon niet meer en heur gezicht zag rood als vuur. En Vader die zat met zijn zakdoek aan zijn gezicht te schokken.

Michiel moest zijn eigen geweld aan doen om niet uit te proesten.

‘Da's een goei!’ zei hij. ‘Da's een goei!’

Stilaan gierde het lachen uit en stemmen riepen reeds: ‘Nu Mère Boniface, Eveline!’ begeerig naar nog meer.

Doch even maar had ze weer: ‘Stilans’ geboden, of in den Sint-Gommarustoren hommelde de Angelusklok heur vrome klanken open, en al de torens en torentjes van de kleine stad klepten heur na. 't Gegichel stokte en meteen was de heele klas recht, boog eerbiedig het hoofd en vouwde de handen ten gebed. Vlug rukte Eveline de kap af, liet den sjaal vallen en zij was het die met heldere stem voorbad:

‘L'Ange du Seigneur a annoncé à Marie’.

Vader luisterde toe met bloot den grijzen kop, Juffrouw Vernimmen zonk op de knieën en allen te zamen antwoordden ze met een weesgegroet in het Fransch. Er vloeide plots een schoone stilte over den hof. Michiel hoorde weer het dripselen van 't fonteintje en in den lindeboom het fluiten van een merel. Hij wist niet hoe het kwam, maar

als Eveline den Angelus besloten had met:

‘Et le Verbe s'est fait chair et il a habité parmi nous’ vouwde hij ook de handen en bad mee den laatsten weesgegroet.

Er waren er die terug aan 't spel wilden nadien, maar Juffrouw Vernimmen sprak kordaat:

‘Kinderen, 't is nu wel voor vandaag. Morgen zij-de nog een heelen dag samen. Nu is 't tijd, ni-waar Menheer Brandts?’

Vader knikte van ja en samen wandelden ze naar binnen, gevolgd door het heele gezelschap. Er was nog wat verward gekwetter beneden in de gang, de voordeur kreunde open en 't geroezemoes stroomde buiten.

Met het oor tegen de deurspleet luisterde Michiel naar wat Vader en Pharaïlde zouden doen. Als ze den hof inwandelden dan was 't moment om naar beneden te teenen. Doch de deur bonsde toe en hij hoorde niets meer in de gang: geen stap, geen stem. Suizend steeg er open de oude, bekende stilte met erin den tragen tik der kasthorlogie en bijwijlen het holle gehommel van een gerucht op straat.

‘Die zijn zeker een eindeken mee opgestapt,’ besloot hij ten laatste.

Blij om dit verloop liep hij de trap af, hing zijn hoedeken aan den kapstok en wilde dan langs de eetkamer den hof in die mat-geel gloorde in de late zon. Doch als vastgenageld bleef hij op den

dorpel der vensterdeur staan: uit den deemster van 't druivelarenwelfsel onder 't glazen afdak kwam ineens Vaders verwonderde stem naar hem toe:

‘Zie nu... Zij-de gij dan ni weg geweest?’

Michiel meende eerst een uitvluchtsel te verzinnen, maar in een plots verzet, mompelde hij gemaakt-onverschillig: ‘Neen, 'k ben niet weg geweest’, en liep door, den donkerenden hof in.

De dag daarop was voor Michiel een dag geweest van vrede en zoeten, innigen weemoed, lijk geenen sedert lang.

't Gezelschap van gisteren-achternoen was met zijn uitgelaten vertier ter spelevaart gereden naar de mastebosschen en zandheuveltjes van Kruiskesberg en weerom lijk vroeger, had zijn hart de teere vreugde van 't ongestoorde alleen-zijn gekend.

Michiel was door 't huis aan 't zwerven gegaan, alle de kamers in die hem met hun gedempt, wit kloosterlicht, hun ovale lijsten en oude, naar wierook-riekende meubelen vol stille stemmigheid ontvingen; hij had ontroerd staan droomen over het wereldje van honderd kleine dingen uit grootmoeder heur en tijd dat de laden hem vertoonden: albums, portretten, doodsbeeldekens en brieven, vergeeld en kreukerig, van nonkels, nichten en kozijns, van wie hij nooit had hooren spreken, om daarna dan weer te gaan leunen in een der kleine gevelvensterkens op zolder die hem een open,

schoon gezicht gaven over de kleine stad heur roode daken en groene boomentrossels, heur torens en heur duiven-zwermen wiegend hoog in de zonlucht.

Hij wist niet hoe het kwam, maar bijwijlen had hij moeten terugdenken aan het manke meisje van gisteren. Doch, uit de wazigheid waarin zijn schuchterheid en deemoedige berusting zijn eigen droom stilaan had laten wegdoezelen, was iederen keer een droef gezichtje komen lijnen dan. En om de ontroering te luchten die hem meteen het hart deed bonzen had hij dan de viool laten jagen en klagen...

Thans, in den avond, terwijl het teruggekeerde gezelschap na den avonddisch daar binnen lachte en rumoerde, zat Michiel in het kantoortje.

Het was hier goed na zoo een dag. Alles was ijl en rustig in hem, zijn asem en zijn harteslag, en in zijn ziel waarde een teere, blanke stemming als bij iemand die zoo juist het laatste blad van een schoon boek omsloeg en opgeheven verder droomt.

In het schijnsel der olielamp lagen blond zijn handen op de groene tafel en op den richel van 't open venster rankte donkerkleurig en roereloos het rijtje geraniums tegen den komenden nacht, die boven de doezeligheid van 't afdak en de hofboomen zijn sterren liet bloeien. Hij hoorde een krekel tsjirpen, ievers kwijnde òp een wegwandelend muziekske dezen laatsten kermisdag uit, ginder blafte een hond en af en toe kwam

het rumoer der meisjesstemmen dat de open vensterdeuren den avondlijken tuin inlieten, naar hem toe.

Gedachteloos luisterde Michiel naar dit en 't gene en zijn asem was een fluisterend vooiske tusschen zijn tanden.

Totdat zoo meteen in huis 't verward gestrij van stemmen zijn aandacht spitste: Ge moet het doen! G' hebt het beloofd! Laten hooren! en zelfs Juffrouw Vernimmen schel heur belletje liet gaan, waarna alles weer stil wierd.

Iemand sprak luid daarop:

Lammeke Smeerbuik

en begon toen met kluchtig boersch accent te declameeren:

Bökske vol, he'tteke list, zie, da's de lees van mane petere, Boer Klôemp.

Al dadelijk sprinkelde er gegichel los en willens of niet, Michiel moest er mee om lachen.

Hij hoorde het seffens: 't was het manke meisje. Hij zag meteen heur vroolijk, onbevangen vertier op het grasplein weerom, zag heur juichend, zonnig kopje met de spitse, uitdagende kin, de vinnige oogen en de blonde, loswoelende haren, en ongewoon werd hij geboeid door 't spel daarbinnen.

Na elken komieken zet schaterde het los, aldoor feller en luider, en vergetend zijn eigen, gichelde Michiel onwillens mee.

Doch pas was zij begonnen met Boer Klomp en Lamme's speelreis naar Brussel, of ze riep: ‘Papper-

lapap, 'k schei eruit!' en seffens werd er op de piano een felle, lawijende marsch afgegeven dat het pijn deed in 't oor en in 't ronde de honden begonnen te huilen.

Stemmen protesteerden luid, maar 't baatte blijkbaar luttel want de marsch werd uitgetrommeld tot zijn einde en na de korte stilte die daarna inviel was 't muziek van viool en piano die slepend omhoog steeg. 't Was maar krammankelijk die viool, vond Michiel; 't kraste danig valsch dat het pijn aan de ooren deed. Hij wilde er liever niet naar luisteren, greep reeds een boek om er zijn eigen van af te maken, als 't gekrabbel zoo ineens, midden in het stuk, ophield.

Michiel asemde er van op, liet het boek liggen, benieuwd wat kluchten er nu gingen uitgehaald worden. Even was er weer strijd van stemmen, Vader liet eenige woorden hooren en dan luchtig, boven alles uit, Juffrouw Vernimmen: 'Probeer het maar eens, Eveline! Wie ni' waagt, wie ni' heeft!'

Stemmen kwamen buiten: 'Ja, ginder is 't,' en dan uit de stilte werd hoorbaar 't gedruisch van voeten over 't grint van de wegels.

Wat gingen ze nu uitsteken? 't Was maar eenen stap en precies of hij dichter en dichter kwam. En hinkte die stap niet?

Michiel schrok angstig op als daar plots 't ijzer van het hofdeurken klikte en 't getippel der manke voeten over de luide keien van de fabriekskoer

nader klonk. Wat moest dat meisje van hem hebben? Konden ze hem dan toch nooit gerust laten? Als hij nu eens de lamp uitblies, de deur in 't slot sloeg en gewoonweg geenen praat gaf?

Doch eer hij iets besloten had, schoof achter 't groene haagsken geraniums iets bleeks voorbij en uit de blauwe donkerte van 't open deurken wipte heur wit figuur naar binnen.

Michiel voelde de woede naar zijn kop schieten. Hij stond recht, greep het beenen papiermes waarmee hij zenuwachtig op den tafelrand begon te kloppen, rapper en rapper, als hij gewaar werd hoe ze hem met smalle, schelmsche oogen monsterde, hoe ze traagzaam de spitse kin vooruit stak en heur mond, die een lach bedwong, iets vragen wou. Brutale woorden beefden alree op zijn lippen.

Doch ineens werd heur gezicht zacht-ernstig en heur oogen gingen groot open, blij-verwonderd: naar hem een wijle, naar de bronzen, empirevoetlamp, naar de groen-begordijnde kasten, de witte muren langs met hun zwarte lijsten die, onduidelijk, zeilende schepen lieten zien. Een goede glimlach kwam op heur mond spelen.

‘Wat is het hier goed...’ sprak ze eindelijk, innemend-zacht. ‘En wat is het hier stil...’

Michiel zijn kordaatheid viel en een schuwe verwondering welde over zijn hert. Hij kwam aarzelend van achter zijn zetel, droeg heur beleefd een stoel aan, verlegen fluisterend:

‘Als ge zitten wilt... Juffrouw...’

Ze knikte hem dank toe, liet zich langzaam neer en heur handen vouwden zich in heuren schoot.

‘'t Spijt mij dat ik het niet geweten heb...’ verontschuldigde ze zich met bedeesde stem en meteen liet ze den glimlach van heur oogen gaan over de stille dingen in het kantoortje. ‘Anders zou ik u niet komen storen zijn... Maar zie... 'k hoor danig gaarne viool... bij de anderen is er niemand die er iets van kent... en 't was Matante die 't zei: als 'ge 't aan Michiel eens vroegt, misschien doet hij het wel...’

En dan, in een zucht, terwijl er over heur gezichtje dat boog een blos wipte:

‘- Daarvoor was ik nu tot hier gekomen.... Als ge nu mee wilde gaan...’

Michiel luisterde toe, nog meer verwonderd ditmaal en wrevel deed hem het hoofd afkeeren. Wat ze van hem toch wilde! Hij zag zijn eigen al in 't volle licht der zaal met rond hem 't uitgelaten rumoer van al die meisjes, 't roode, ronde gezicht van Juffrouw Vernimmen dat aldoor lachte en Vader zijn speurende puntoogen. 't Maakte hem warrelig uitermate. Neen, dat kon hij niet!

Hij keerde zich terug naar heur, wilde het afwijzen, resoluut. Doch weer zag hij dien vragenden, kinderlijken glimlach die hem verwarde, en ten tweeden male stokten de woorden in zijn mond en zijn harte stond stil, weifelend...

En zie, toen streken ze weer neer vóór hem, de herinneringen en hij huiverde. Het kamerken zag

hij in den vrede van lampelicht, het borduurraam streepte er wit en daarboven, lichter dan het licht, straalde de blij-ontroerde glimlach van een ander gezichtje... En voor haar speelde hij, speelde hij... God! wat was dat een gejubel!... 't Pakte Michiel geweldig aan en rap neep hij de hand om 't voorhoofd om 't pinken van zijn oogen te verbergen.

Maar seffens sloeg dan ook de oude wanhoop op, schrijnender dan ooit te voren, en t' ende raad, in angstige vlucht voor zich zelf, stapte hij plots naar 't deurken toe, dwong zijn eigen tot een buiging, stotterend met gemaakte beleefdheid: ‘Als 't u dan plezier kan doen... Juffrouw!’

Hij zag heur nader hinken en lachen, dankbaarverrast; en toen was 't lijk in droom dat hij de koer overliep en dan onder donker-welvende boomen den hof door naar waar in den bleeken achtergevel de twee open vensterdeuren zacht-gouden vierkantten. Hoorde hij nu werkelijk iemand nevens hem vertellen van heuren thuis en van een nicht die ook goed viool speelde en die ze begeleidde somwijlen?

Effen, op den dorpel van de venster-deur, voor al die meisjes die verwonderd zwegen en rechtstonden, voor Vaders verpaft gezicht en Juffrouw Vernimmen die, - ginder in de voorzaal van bij een groen speeltafelken met dominosteenen geplaveid, - lachte en riep: ‘Ziede 't wel... Z' heeft het gewonnen!...’ schrok de droom ineens weg en angstig-verlegen bleef hij staan een wijle.

Maar bij den piano die in den schemer van een hoek wachtte met zijn kaarslicht, wenkte hem algauw een ongeduldig hoofdje en een hand toonde hem de opengelegde muziek.

Michiel groette kort, schoof de kamer door en nam zijn viool.

‘Laat ons dit spelen,’ sprak ze vriendelijk. ‘Ik hoor het danig gaarne... Ge zult het wel kennen ook...’ en dadelijk al sloegen heur handen zachtgedempt het voorspel open.

Michiel bracht de viool onder de wang, keek even naar het papier dat mat-gouden lichtte in den kaarsenschijn. Ja, hij kende het. 't Was een schoone zang, vol van weemoed, een fantaisie op een oud lied. ‘Der Hirt’ heette het. En hij kende ook de woorden die hier en daar onder elken nieuwen muziek-zin gedrukt stonden. En hij speelde, bedeesd en onvast eerst, met den rug naar de meisjes in de kamer en 't gezicht gebogen. Maar algauw beefde zijn herte los, 't verlangen naar de verre geliefde doorzwoelde zijn heele wezen, en voller, als een menschelijke stem, kloeg het:

> Hörst du mein Horn,
> es erschallt so weit,
> bringt dir mein Liebe
> klagt dir mein Leid!

om dan weg te rillen en te breken in een gesmoorden snik.

't Meisje zuchtte ontroerd, hief langzaam het blonde hoofd op.

‘Nog eens... Wilt gij?’ vroeg ze gedempt.

Roerloos stond er Michiel, met den strijkstok nog op de snaren. Hij deed de oogen open.

‘Ja, ik wil wel...’ sprak hij fluisterend terug.

En andermaal zette zij het voorspel in. Slepend, wegend van treurnis en ingehouden tranen, liet hij het lied opendeinen.

Doch ver liep ze niet mee dezen tweeden keer. Daar waar de muziek plots klom en oversloeg in een warme, zinderende liefde-belijdenis, deed de aandoening heur handen stil vallen, en alleen zong hij het uit.

Even bleef het stil in de kamer. Niemand zei iets. Alleen de domino-steenen tikten.

‘...God!..... daar zou 'k mijn heele leven naar kunnen luisteren...’ sprak Eveline.

Doolage

DE viool had het goed ingezet...

Want om harentwille, na dien eersten, wonderlijken avond van muziek, was Eveline na 't lof met Tante Vernimmen nog menigmaal op bezoek gekomen en in den zoeten schemer van den pianohoek, bij de stille, mat-gouden klaarte van het droomende kaarsenpaar, had zij verder geklaagd en gejubeld, warmer en inniger steeds, tot ze de zielen ijl en week van wille had gezongen en ongeweten naar malkanderen deed nijgen.

Het waren dagen van een teere en zachte ontroering voor Michiel, 't wekte den naklank van iets wat ver weg was, en in de alleenigheid van het kantoortje, gedragen door een weemoedig verlangen, kon hij er opnieuw zitten van droomen hoe goed het was te spelen mogen en iemand bij zich te voelen binstdien die vroom en stil te luisteren zat. Zooveel had hij te vertellen immers, 't herte noch de handen wisten van geen uitscheiden en telkens verraste hem even pijnlijk het luie luiden der elf-urenklok en 't afscheid dat hem alleen liet in de leege, verdonkerende zalen, waarin vervagend en stom het stijve, hoekige armgebaar van Vader, die de gasluchters uitdraaide sa Pharaïlde die zwijgzaam de vensterdeuren toe trok...

Drie weken bleef Eveline op overkomst. Dan zou ze afreizen...

En zoo, op dien laatsten avond, toen ze op 't verwonderd geroep van Tante Vernimmen even de muziek hadden laten liggen en in den nachtelijken hof naar de vallende sterren stonden te kijken, was het dan ook gebeurd dat als van zelf hun handen in malkaar gevallen waren.

Toen regende het zaligheid over Michiel.

't Was of hij plots in een wolk van wit, zinderend licht stond, of er fijne muziek van hooge orgelpijpen neerdroop omendom in de boomen, op het gras en op het vijvertje dat de sterren weerspiegelde, en overloopend van vervoering hief hij heur handekens op en boog er den mond op neer...

Buitenmate rap was alles verloopen nadien.

Vader en Tante Vernimmen waren vol zenuwachtige zorg om alles te beredderen en 't was een overentweer geloop van den Lindendijk naar hier om te beraadslagen over honderd kleine dingen en nog. Een huis werd gekocht, alles verder in gereedheid gebracht en eer het zes weken later was, was de bruiloft gevierd.

Als afwezig was Michiel dien heelen tijd.

Was dat nu werkelijkheid of iets uit een jachtigen droom: al die drukte en eeuwig bespreken, die bezoekers zonder ende die met hun gelukwenschen kwamen, die reizen naar al die vreemde, nooitvermoede onkels en nichten in hun oude, beloken

huizen en wat hem wachtte daarachter: de zoete, innige stilte van een nieuwen thuis met daarin de simpele, glimlachende goedheid van zijn meisje?

Somwijlen, in stonden van vermoeienis kwam de oude schuwheid nog even beven in hem, voelde hij zich warrelig worden en onrust beklemde hem dan 't herte. Was het mogelijk dat dit nog weggelegd was voor hem, en zou dit alles van voor zijn verwonderde oogen niet weggevaagd worden even rap als dat het er voor was opengegaan?

Eerst als 't al voorbij was en Michiel daar eindelijk met Eveline alleen in het traphuis stond waarin bloemen geurden, met toe de witte poort en uitstervend het geratel der wegrollende koets, toen besefte hij met volle klaarheid wat het leven hem gegund had. En van al te overweldigende ontroering, had hij in stilte geweend dien avond.

Blij en blank, lijk de jonge lente, welfden zich de dagen over zijne liefde en in zijn borst leefde onafgebroken het ijle, lichte gevoel als wanneer hij in droom zwevend was door het geluchte.

't Werk op 't kantoor en in de fabriek ging gemakkelijk en als spelende van de hand, en na het kleppen der Angelus-klokken sluitend den werkdag, was het voor Michiel alleen al een genot onder den Sinte-Gommarustoren het Kerkeplein op te draaien en ginder, schuin achter de gothieke stijging van het oude kerkschip, hun huis te zien helderen. Roomgeel lijnde de late zon zijn krulgevel af tegen den blauw-groenen hemel en de populieren-

toppen in den hof bezijds ritselden dof-gouden.

't Hief zijn ziele op, de menschen ver te weten, alleen met heur te zijn, met heur in dit huis dat stil en licht-open was en zoo, met zijn arm teer om heur gebogen, te dwalen door de kamers en gangen, malkander zacht vertellend van de nietsjes die men beleefd had; en daarna, gedachteloos, met heur hoofdje op zijn schouder, door de regenboogschemerende ruitjes van een der breede voorvensters het mysterie der deemstering over het gemoed te laten streelen.

Danig stil en dichterlijk was het om dat ure op het pleintje: de trap- en krulgevels aan den overkant klommen schoon en zuiver tegen het ijle, kwijnende geel van het westen en blauwig doezelde de avond alle ding in zijn goeden vrede: de huiswaartsslenterende godshuispeekens, de heiligen in de nissen der uitspringende kerkdrummers en de steenen Lieve-Vrouw die op een pilaar midden van het plein heur glimlach neerewaarts neeg.

't Gaf steeds een vreemd, week-zoet gevoelen 't rijzen van de donkerte te volgen alzoo over de daken en de schouwen, langs de pinakels en steunbogen van de kerk den bleek-grijzen Sinte-Gommarustoren op, en tevens dan de goede warmte heurer aanwezendheid, leunend tegen hem!

Dubbele vreugde wekte 't daarna zich in den gouden lampenschijn aan den avonddisch neer te laten en heuren tevreden glimlach naar hem geheven te zien!

Met welke overgave liet hij de viool niet zingen nadien, binst ze daar onder de lamp met een boek of een handwerkje zat; frazelen, kinderlijk en frisch, als vogelkens in den koelen ochtendschemer of openslaand op dubbele snaren als licht-spel van een meie-zonnenopgang.

En hoe goed was het, voor een verandering door den nachtelijken hof te wandelen die geurde van rijpend fruit, of, als 't maneschijn was, na 't luiden der elfurenklok en de herbergen gesloten, voor een half-uurken door de zilveren manestilte van de oude stad te zwerven: eenige slapende straatjes door, over den ronden rug der Sint-Jansbrug den witten spiegel van de Nethe over, langs een kade waar een schip droomde en 't blinkend maangezicht effen mee wandelde, nevens de vredig-blije daken-karteling-met-het-torenken van het Begijnhof en dan een eindeken onder de hooge, welvende wijding der vierdubbele olmenrij der Begijnenveste!...

God! schooner dan het schoonste gedicht zou Michiel het leven maken thans!...

* * *

Zóó had het echter niet lang geduurd, eenige weken maar.

Michiel voelde het, toen begon er iets van zijn droom te verzwinden...

Den heelen dag reeds had hij in de stilte

heid van het kantoortje zitten zuchten en zoeken naar voorzichtige, simpele woorden om er Eveline over te spreken, en nu, na het avondeten, terwijl zij onder de lamp doende was in heur werkdoos, stond hij gespannen van zenuwachtigheid in een boekje te blaren, bedeesd wachtend naar een goed oogenblik.

Bijwijlen deed twijfel hem nog zijn handen stilhouden: was het wel de moeite waard? Overdreef hij soms niet en kon het niet van zelfs weer worden zooals het geweest was?

Maar dan moest hij weer aan alles denken wat er gaande was en wat hij verder aan voelde komen, en voort bladerden zijn vingeren, rap en gejaagd.

Michiel had er in den beginne geen erg in gehad. Zoo terloops maar, in 't voorbijgaan van de kerk terug naar huis, waren ze eens voor een kort bezoeksken aan de witte poort komen aanbellen: Tante Vernimmen, Pharaïlde en wat daar verder was aan vriendinnen en kennissen, 's morgens vóór den noen of in de leegheid der achternoenuren als Michiel op de fabriek was. En als Eveline er 's avonds met een half woordeken van gewaagde, rilde steeds zoo vol de vreugde om het samenzijn over zijn gemoed, dat het hem langs 't eene oor in en langs 't andere was uitgegaan.

Doch sedert een week of twee had Tante Vernimmen er een gewoonte van gemaakt, ook in de avonduren als het zoo goed was stil te gare te zijn bij de lamp, te komen binnengewandeld met ver-

tellingen en kluchten van genen en gindschen uit de kleine stad, om daarna, als ze was uitgebabbeld, het speeltafelken bij heuren zetel te doen schuiven en er nog een potje kaarten bij te doen.

Michiel had er zich telkens in geschikt: hij had geluisterd met gemaakte aandacht en meegespeeld zoo goed en kwaad hij 't kon nadien, doch wrevel had hem in een zucht het hoofd doen buigen als hij aan den wand, in het geheimzinnige half-donker van den piano-hoek het ranke lichaam der viool zag blinken of, in een moment van plotse stilte, daarbuiten in den hof het ritselen van het windeken gewaar werd.

Uit schuchterheid had hij er aan Eveline niets willen van zeggen en zich laten dragen door de stille hoop dat Tante wel van zelf heur geloop zou staken. Zij beiden waren immers geen menschen om opgetrokken te worden en mee te leven in al die historiekens!

Maar gisteren nu had ze Michiel angstig doen opschrikken. Bij 't ende van 't spel, onder het drinken van een borrelken likeur, had ze heur voldaanheid laten schetteren en gesproken wie ze er als vierde man zouden kunnen bijnemen om het plezier met de kaarten voller te maken.

En als Eveline daarop ingenomen knikte, was zijn hart pijnlijk samengekrompen en was daar ineens, hij wist niet hoe, klaar als geschilderd, de herinnering opgesprongen aan den eersten keer dat hij heur zag in Vaders hof: uitgelaten rennend

rond het vijvertje en heur klucht van het schooltjespelen tusschen die gierende meisjes. God! als dat nu eens opnieuw beginnen ging, en dat hier in dit huis van zijn droom!

Neen, dat kon toch niet!...

Eveline was gaan zitten, streek op 't groene tafeltapijt een witte lap open, waarover blauwe potloodstrepen krulden, en de weerslag daarvan maakte helder heur gezicht dat verdoken glimlachte, als van iemand die plezierige gedachten spelemeien laat.

De stilte woog op Michiel en pijnlijk tikte de zwart-marmeren pendule op de schouwplaat.

Hij keek heur een wijle aan, lei het boekske neer en wou beginnen met zachte, gedempte stem: ‘Eveline... Luister eens... 'k Zou iets willen vragen... Over Tante is het...’ doch eer hij asem had opgehaald sprong er een krop in zijn keel, zijn oogen spoten vol tranen en rap raapte hij het boeksken op om zijn aandoening te verbergen.

Hij zou wachten tot het over was. Den heelen avond had hij nog voor zich. Misschien sprak ze zelf nog over iets en dan kwam 't er wellicht van zelvers wel op. Hij zette zich ook neer en las, werktuigelijk.

En weer woog daar de stilte. Een stap klonk op straat, een deur bonsde en ievers schreeuwde er een kind.

Michiel voelde zich weer kalmer worden.

Totdat daar plots in 't traphuis luid de bel galmde en hij opschrok. Hij zag Eveline opkijken blijverrast en hoe heur handen van gespannen aandacht roerloos bleven hangen boven heur werk. Met het hoofd schuin naar de deur gewend, volgde ze 't sleffen der meid die liep opendoen om seffens, bij 't eerste stem-geluid der binnenkomende recht te schieten en verheugd te roepen: ‘Tante is daar, Michiel!’ Ze sprong de kamer uit en de gang in die dadelijk helmde van uitbundige vrouwenstemmen.

't Pakte Michiel pijnlijk aan. 't Leek of er daar binnen iets brak en een wijle was 't hem of hij in elkaar ging zinken.

Doch hij hield zich sterk, groette Tante die schetterend en lachend heur rood, wit-omkapt gezicht en heuren pompadoeren sjaal ronddraaide, en liet zich dan in den schemer van den kamer-hoek achter de deur in een zetel neer vallen.

Zóó stond het er dus mee? Gisteren was ze geweest en vandaag was ze er weer...

En vertelde ze daar nu niets van haar zoeken naar een vierden man voor 't kaartspel?... Dat Lieneke Beek wel geerne zou komen en dat het zoo'n plezante ziel was... En met wat lachten ze nu weer zoo uitgelaten?... Was het niet van Koster Vertomme zijn zoon die in een biechtstoel was gekropen en van Boer Ceulemans die er bij te biechten wou gaan?...

Michiel zijn hoofd begon te zoeven lijk een smids-

vuur en dan was het of alles plots te draaien begon met een wild lawijd: de gebeeldhouwde plafondrozas, de koperen hang-lamp met heur delftsche lamp, de groene tafel, de kasten, de piano, Tante Vernimmen en Eveline.

Tante heur stem was het die hem uit de duizeling riep om bij te komen en mee met de kaarten te doen.

Moeilijk werkte Michiel zich recht, streek zich over het hangende hoofd.

‘Ik ben niets wel...’ mompelde hij. ‘...Mijnen kop...’

Seffens hinkte Eveline naar de dresse, schonk hem een glas water.

Hij weerde het met moede hand.

‘Neen, dat is het niet... dat is het niet...’ zei hij.

Tante Vernimmen monsterde hem over heur brilglazen en raadde dan:

‘Ga u een beetje wasschen, jongen! En loop dan eens door den hof. 't Zal dan wel overgaan...’

En daarop tegen Eveline, met een moederlijk handgebaar:

‘Blijf gij maar gerust hier, mijn kind. Laat hem maar alleen. 't Gaat zóó over. Met menschen erbij verergert het nog.’

Michiel liep door, naar buiten. 't Kropte hem in de keel te bedenken dat hij nu ook hier in dezen tuin om stilte en eenzaamheid moest komen. Maar de koele lucht en die veilige donkerte lieten hem een wijle asem halen.

Totdat hij daar plots, als een beklemming, de nachtelijke omgeving op hem toe zag dringen: de lange, hooge zijgevel van het huis, de kaarspopulieren langs den straatmuur, donker rijzend tegen verwaterd lantaarnschijnsel met erachter, lijk het drukken van een berg, het sombere geweld der Groote Kerk, de mysterieuze dreiging der twee cederboomen bezijds in den Jezuïetentuin en van achter, waar een vlietje was met een volksbuurt, pijnlijk harmonica-gejank, kinderen die schreeuwden en dronken herberglawijd.

Michiel kromp er onwillens voor ineen.

En daar dan, door de glazen tuindeur die bleekgeel lichtte, drong de luide stem van Tante Vernimmen en Eveline's gegichel tot hem door.

Toen werd het hem angstig te moede.

Ach! de vertrouwelijke rust van het Vaderhuis!..

En verslagen, in hopelooze onmacht, sloeg hij de handen om het hoofd en begon stil te weenen...

* * *

Op een winteravond met veel sneeuw, na een korte ziekte van slechts eenige dagen, was het, dat Vader plots het hoofd kwam neer te leggen.

Temet was er voor Michiel zijn oogen een uitzicht op redding komen openliggen.

Seffens na Vaders uitvaart, was hij met zijn plan bij Eveline voor den dag gekomen: zíj zouden het Vaderhuis bewonen met alles onaangeroerd erin

zooals het al zoovele jaren gestaan had, en Pharaïlde kon in het hunne komen. Hij drong er op aan: de fabriek en de zaken vroegen het.

Eveline wilde er eerst niets van weten. Maar Tante Vernimmen was er zich toen gaan mee moeien, gewichtig oreerend over familietradities die moesten gerespecteerd worden en over hun aanzien in de stad, en algauw had ze er heur eigen dan bij neergelegd.

En in de vredige stilte die toen neerstreek over het nieuwe leven in dit oude huis, was stilaan het zoete licht eener nieuwe hoop opgestaan in Michiel, verhelderend zijn ziel en zijn oogen.

De piano zweeg, buiten eenige korte beleefde bezoeken van deelneming in hun rouw, kwam er bijkans niemand meer, en 't was zoo goed in zijn alleenigheid te kunnen dwalen en droomen opnieuw de kamers en de gangen door en de stem van al die oude dingen over 't herte tevoelen streelen.

Zwaar genoeg hadden de voorbije dagen gewogen op Michiel in 't huis op 't Kerkeplein...

Na Tante Vernimmen had Lieneke Beek heur gemaakt-snibbig oud-vrouwen gezicht en heur zot mengelmoes van vlaamsch en fransch ondereen, dat hem zoo verwarde, bijgezet aan het groene speeltafelken; en nadien waren er nog anderen komen binnenvallen, vriendinnen en kennissen, allemaal belust op eenige uren lachen en plezier.

Met de ziele hol van verdriet had hij gevolgd hoe Eveline meeleefde in dat vertier van lachen en

vertellingskens en menigmaal, omwille van de tranen die in zijn oogen spoten, had hij hoofdpijn voorgewend en was de kamer uitgegaan.

Viel er eens een avond tusschen dat de bel zweeg en zij weer alleen waren, dan was Eveline zoo afwezig, opgetrokken in de honderd dingen van de kleine stad waarvan ze hem plezierig-opgewonden vertelde, dat er voor een beetje stilte en innigheid, geen minuutje overbleef.

Eenige keeren had Michiel heur erover willen aanspreken, heur klagen zijn nood, doch bij de eerste woorden die hij bedeesd gestotterd kreeg was hij, voor 't verwonderd onbegrip op heur gezicht, verward terug gedeinsd en had gezwegen.

'Toe, toe... Da's juist goed voor u!' had ze lachend vergoeilijkt. 'Hoe meer zielen, hoe meer vreugde, jongen! Gij moet er een beetje aan wennen!'

Aldoor was het maar voortgegaan. Met het korten van de dagen en 't waaien van het kwade weer daarbuiten, erger en erger, zoodat het er op 't laatst bijwijlen een echtig kransken wierd en Michiel de poort was uitgevlucht naar de eenzaamheid van het kantoortje... De hoop dat dit alles nu voorbij was, dat het misschien weer goed en vertrouwelijkzacht zou worden tusschen hun beiden, hief hem in die dagen 't herte een beetje op. Het was weer zoo stemmig-stil in huis: Tante Vernimmen en de eenige menschen die zich af en toe lieten zien dempten van op den dorpel reeds stem en gebaren,

't werk op 't kantoor ging opnieuw licht en gemakkelijk van de hand en in den zoeten, warmen vrede 's avonds bij den haard was zijn ziele geduldig wachtend tot ook Eveline's oogen en glimlach naar hem zouden wederkeeren...

Doch eer de zes weken van grooten rouw om waren, schoof de kleine stad over den wit-en-blauwen gangvloer ook dit huis binnen om heur uit deze stille belokenheid te halen en voorgoed voelde Michiel de hoop uit het herte lekken.

Eerst waren het de Dames van Bermhertigheid, deftig en stijf-voornaam: ze waren nog zoo weinig voor 't beoefenen van de 7 christelijke werken, er waren hier nog geen kinderen, het huis was groot en 't kon niet anders of ze zouden wel hier hun avonden-van-naad voor den Schamelen Arme, mogen komen doen. Daarna was het dit of gindsch congregatie-bestuur waarvan Eveline lid was, dat onder 't plechtige voorzitterschap van een pastoor vergaderingen hield, of zangsters die rond de piano geestelijke liederen kwamen repeteeren voor een lof, een processie of een beeweg...

Toen stierf er iets in Michiel en na den disch trok hij zich steeds weg, schuw en zwijgzaam.

Het leven had hem immers niets meer te geven en 't eenige wat hem 't hoofd nog kon doen heffen en hem droomend, vol van een weemoedig, heim-wee-zwaar verlangen, glimlachen deed, was ginder, achter het bruin-en-mosgroen gewei van den kastanjelaar, het oude, witte gevelken.

Daar alleen was het eenmaal goed geweest voor hem... En uit de vrome vereering voor de goudene stonden waarmee Agnes hem eens begenadigd had, stond er een schoon, devoot gedacht op, dat hem gelukkig maakte: Hij zou het oude huizeken koopen, een brug over het vlietje laten timmeren en in oogenblikken dat de herinneringen hun wijding over zijn ziel lieten dauwen, zou hij er naar toe gaan als naar een heiligdom om er ter harer eere de viool te doen zingen...

De bruidvaart

EVEN vóór dat de beevaart-trein op zijn reis van Scherpenheuvel terug naar dat kleine stadje binnenrolde het opgehouden met regenen en binst de trein daar nu stil te puffen stond, wachtend naar het binnen-stoomen van een anderen convooi, trokken er plots blauwe scheuren in 't geluchte, kladden zon tuimelden over de wereld en t' allenkanten blonken jong en frisch de lentekleuren. Meteen stierf ook het doffe gehommel der rozenhoedjes-biddende beevaardersmonden, stemmen klonken op hier en ginder, er helderde een lach en ievers in de achterste wagens begon men een Marialieken te zingen.

't Gaf Michiel een aangenaam gevoel van verluchting, dat licht en die andere geluiden.

Want de dag was saai geweest en zwaar van natte, kille verveling als geene sedert lang: 't vertrek in de regentriestigheid van den vroegen, halfdonkeren voorjaarsuchtend, de eeuwige diensten in de kapel rond het zwarte, mirakuleuze Lievevrouwenbeeldje, het kruiswegdoen onder de paraplu over de slijkerige heuvelen achter het dorp en nu, na 't ongezellige rumoer van het middagmaal, de terugreis door grijs-beregende beemdenlandschappen met almaardoor het eentonige gemompel van weesgegroeten.

En wijl nu, ook in hun compartiment, de monden even het bidden staakten, was het als van zelf dat Michiel recht kwam zitten uit zijn hoek en 't gezicht naar buiten draaide, weg van Tante Vernimmen en Eveline en Pater Fleerackers die over de zangrepetities voor de aanstaande Mei-loven te spreken begonnen.

't Deed goed effen de oogen te kunnen verheugen aan het avondlijk over-zonde rood-en-wit van deze kleine stad op zijn heuvel.

Kinderlijk-vredig en frisch, uit de groene omklemming van den vestenbarm met een dubbele root olmen erop en een water er langs, klom de karteling van roode en blauwe daken en witte gevels naar waar, bleek-grijs met natte zwarte strepen en plekken, de gothieke kerk heur glimmend lei-dak en heuren toren opstak in de zon. Hier en daar priemde er vroom een kloostertorentje uit, kaarspopulieren wuifden slank, helder kleurde er een klad klimop tegen een baksteenen achterhuis, of een tuinmuur blekte wit met de peerse ruigte van voorjaarshout er boven uit.

Iets van die rustige blijheid, zacht-stralend tegen het donker blauw-en-grijs van de aftrekkende regenlucht waarin een stuk regenboog gloorde, zeeg mild over Michiel zijn hart en maakte hem zoet gedachteloos. Zijn oogen stonden een wijle op de hooge, groen-uitgeslagen molens ginder bij de stadspoort wier wieken trage, goud-gele kruisen sloegen naar de zon, volgden een weg-

zeilende schuit op het kanaal, zwenkten dan met een vlucht duiven, óp-klappend uit het dak van het geel-gekalkt stationneken, de lucht in over de stad.

Plots van onder de veste-olmen, verschijnend van achter een boschken struikgewas, trok het trage beweeg van een ouden man zijn aandacht.

't Was of er een scherpe schok door Michiel zijn merg priemde, of alle bloed met den slag uit het lijf wegstortte en hij voelde zich koud worden als ijs.

De blinde grootvader!

Alles stond stil in hem van klimmende spanning: zijn hart, zijn asem, zijn handen, en staal, grootopen van 't verschieten, stonden zijn oogen almaardoor naar hem, naar 't minste zijner gebaren, als konden ze 't maar niet gelooven.

Ja, hij was het wel. Zooals Michiel hem honderden keeren door de smalle straten van hun stadje had zien voortsukkelen; op dezelfde trage, aarzeltastende stappen en 't wit-bebaarde gezicht steeds geheven naar iets daar boven, zoo schoof de oude man ginder achter zijn zwarten poedel en den uitgestoken stok voort tusschen de veste-olmen.

Toen sprong er iets los in Michiel. Zijn harte bonsde op, en 't bloed kolkte in éénen, warmen, zingenden straal naar zijn hoofd. Alles sloeg weg: de beevaart, het huis en 't heele leven en er was maar een uitgelaten gejuich in hem van Agnes!

Agnes! als voelde hij heur zóó voor zich staan, als kon hij zóó heur handen grijpen en er zijn blijdschap in uitschreien!

Tante Vernimmen heur angstig-kressende stem was het die Michiel wakker schokte:

‘Jongen! Jongen!... wat scheelt er u nu?...’

Hij wou het bits afweren, antwoorden: niets, niets! maar meteen voelde hij 't gloeien van zijn voorhoofd, de koude pijn der vingeren die krampachtig klampten aan den insprong van het vensterken en dan dien kring van verwonderde gezichten uit het compartiment sluitend om hem.

Michiel kromp er van ineen, niet wetend wat te zeggen of te doen en zijn gezicht boog zuchtend.

‘'t Is hier ook zoo benauwd...’ stotterde hij plots, ‘laat mij 't raampje wat open doen...’

Hij wou recht staan, doch Eveline die tegenover hem zat, was hem voor.

‘Als 't maar dat is’, sprak ze geruststellend. ‘Dan zal 't wel gauw over zijn.’

Ze trok het vensterken naar omlaag en alsof het alles daarmee goed was ging ze voort met vertellen omtrent een nieuw Maria-liedje.

Stil zat Michiel aldoor, met de handen tusschen de knieën geknepen en als vertrokken in pijn het gezicht, doch starlings stonden zijn oogen opnieuw op den blinde ginder onder de veste-olmen.

't Pakte hem danig den trein rollende te voelen ineens, den blinde te zien verdwijnen achter een voortschuivende huizenroot en weer in hun comparti-

ment en daarnaast en overal het eentonige paternoster-gehommel te hooren stijgen.

Even bij 't zien hoe het stedeken ineenkromp meer en meer kropte spijt hem de keel toe, waarom hij daarjuist niet brutaal-weg den trein was uitgesprongen den grootvader achterna.

Maar te groot en te stralend zong in hem de blijdschap dezer terugvondst. 't Was maar uitgesteld immers! Waar hij dien herfst vóór twee jaar dagen aan een stuk als zot van wanhoop naar gezocht had, daar lag de weg thans ineens naar open!

En terwijl zijn mond als werktuigelijk met al de anderen de weesgegroeten beantwoordde die Pater Fleerackers voorbad, waarden zijn gedachten verder en verder weg en bouwden vol schoonen ijver opnieuw den ouden droom op.

* * *

Eens thuis, uit vrees van onbewust door een blij gebaar of 't lachen van een oogopslag iets bloot te geven van wat daar binnen in 't herte gloorde en zong, had hij zich seffens teruggetrokken in de eenzaamheid van het kantoortje.

Slechts even, na den avonddisch, was Michiel schuchter uit zijn gebogen zwijgzaamheid gekomen om met doffe, gemaakt-onverschillige stem aan Eveline te gewagen van een zakenreis met sjees en paard de Kempen in, morgen heel vroeg...

Dat was een schoone vlucht, zóó door den ochtend die stilaan klaarde, Agnes tegemoet!

In de stad, die diep en donker sliep nog en waar niets roerde dan een kwijnend heiligenlichtje hier en daar op een straathoek, een luien kloonstap van een nachtwaker en uit de stomme belokenheid der huizen het tikken van wandhorlogies, had hij het paard bedwongen tot een tragen tred. Doch eens de poort onder door had hij de teugels losgelaten, met de tong geklakt en in rappen draf ging het ronkend vooruit alsdan over den mullen zijweg.

Michiel asemde op. 't Was stil, en zoo goed als niets te zien omendom, dan alleen in 't bruine schijnsel der twee sjeeslantaarns het vertrouwde, vlugge wippen van het paard zijn rug en kop en bezijds daarvan het regelmatige helderen der wegboomen uit den nacht. Af en toe schemerde vaag het lage wit van een boerenhuis met dof ruitjesgetwinkel erin voorbij, een straatkapelleken keek bleek van onder zijn linden aan een driesprong, een hond baste of hoog windgezoef en 't verschrikte piepen van vogels liet voor een wijle een bosch gewaar worden. Maar dat leek alles zoo ver thans voor hem alsof het niet bestond.

Gespannen van verwachting zat hij onder de buigende sjeeskap en alsof het alles maar pas van gisteren was, zóó bedwelmend frisch en geurend, beleefde zijn herte weer de goudene stonden hunner jonge liefde: het eerste ontmoeten met

tusschen hen in het vlietje dat hen scheidde, den schoonen meie-nacht en zijn mei van bloemen en muziek en dan dien eersten keer dat hij al spelende bij heur binnen ging!

't Leek soms of alles wat sedert dien gebeurde plots wegzonk uit 't zicht van zijn oogen. Was Vader nu waarachtig dood of niet? En wie had het hem toevertrouwd waar men Agnes naar toe gevoerd had? Was het de Baas van 't Godshuis, of die vrouw uit de gang?

Een wijle neep Michiel zijn aandacht saam om het te ontwarrelen. Maar de vreugde van 't weeromzien trok hem er seffens van af. 't Was eender wie. Hij zou heur terugvinden immers, heur handen kunnen grijpen, er in snikken en lachen en zeggen: ‘Zie, hier ben ik. Kom nu! En dan tegare zou de vlucht verder gaan, ievers naar een land dat hij zag groengolvend van bosschen en weiden met in de dalen vele heldere, wolkenspiegelende vijvers.

't Deed Michiel zijn harte zingen, een feestelijke, blijde muziek nooit gehoord. 't Liep rap en tintelend-verheugd op 't geklop der paardenhoeven, wiegde lijzer en slepender dan weer op maat der voorbijnijgende boomen en als de weg een heuveltje opklom zwol het aan tot een machtig, breed geruisch om bij 't dalen daarna weer weg te smelten in het lichte, innige gesuizel van daarstraks.

Grijs rees binst-dien van achter uitgereepelde wolken 't schemeren van den dag. Duidelijk

wiegde de welvende ruigte der wegcanada's daarboven af van 't klarende geluchte en uit de blauwdonkere diepte van het land lijnden stilaan veldvierkanten, boomenroten, boerenhuizen met hagen en boogaerden errond, een toren puntte er, een molen sloeg er trage kruisen of een vlucht kraaien wiekte er omhoog.

Als van zelf viel het lied stil in Michiel. Hij blies de kaarsen uit, dook zich diep in zijn hoek. Hij wist niet hoe het kwam, maar met het ontwaken omendom der landelijke geruchten van hanen en vogelen en honden, beuzelend vee en verwijderd klok-getamp, ritselde een vage onrust over zijn herte. En als samen met wagen-gedokker en beweeg van menschen op de binnenwegen, en hier langs de baan met 't geratel van honden-karrekens en luide stemmen van boerinnen die opstapten met paanders op den kop, begon de vraag hem te beklemmen waar hij Agnes wel vinden zou. Hij had het zich voorgesteld dat ze precies lijk vroeger alleen in een huizeken zou wonen, maar zijn twijfel liet hem heur zien een wijle in een weeshuis met de strenge, blauw-grijze wacht van breed-gehuifde Marollen rond haar, daarna in een zwart nonnengewaad in een klooster en zelfs kwam eens 't gedacht aan heur dood hem de keel toenijpen. 't Maalde Michiel angstig te moede, hij kwam er hijgend van recht en 't koude zweet brak hem uit ten leste.

Doch pas maar, bij den uitdraai uit een boschken,

zag hij 't stadje kleuren ginder op zijn heuvel of een vlaag van vreugde veegde alle gedub en twijfel weg, 't bloed sloeg hem naar 't hoofd en hij voelde weer 't heerlijke, machtige spannen van zijn geestdrift om heur te bereiken, al moest hij er zeeën voor over!

Maar dat moest niet, hij voelde het. Zoo zeker als hij zijn hart voelde kloppen in zijn keel, hier en vandaag nog zou hij Agnes vinden!

Rap, in de eerste beste afspanning vóór de poort, stalde hij zijn gerij, en opgetrokken van een schoone, blijde verwachting, met een gevoel alsof er plots zon over de daken en de luidende torens tuimelde en de boomen ineens vol groen en vogelenzang hingen, stapte hij de oude bruine stadspoort onderdoor het stedeken binnen, dat rumoerde van een ontwakenden marktdag.....

Asemloos bijkans van aandacht naar elke gestalte die hij ontmoette of schemeren zag achter huizenvensters, was Michiel de vesten afgeloopen, straat op en straat neer. 't Begijnhof rond, een eindje alle de vijf poorten uit en dan maar weer eens de Groote Markt op dwars door 't lawijd van 't marktvolk dat wriemelde en drong rond kramen en liedjes-zangers.

Aan elken straat-hoek, vóór iedere kerk of kapel die hij binnen ging, was hij blijven staan ontroerd door de verwachting dat hij nu den blinde of misschien Agnes zelf ging zien. Maar nievers

vond hij wat. 't Eene uur na 't andere rammelde uit den toren binstdien en de morgen was voorbij zonder dat hij het goed wist.

Zenuwachtig en moe ten leste van 't drentelen door 't immer klimmend lawijd en marktgewoel, was Michiel tegen de ure van den noen de eerste beste stille straat ingedraaid.

't Was er danig stil en geen mensch te zien. T'ende een witten hofmuur rees er de gekalkte spitse driehoek van een kapelgevel met een klokhuizeken in 't hoogste punt en open stond er nog de ronde, laag-gewelfde poort.

Hij meende er juist binnen te gaan om de goedheid van een beetje rust en eenzaamheid, als daar plots uit den portaalschemer de blinde met zijn poedel en den tastend-uitgestoken stok naar buiten schoof.

Michiel deed van 't blijde verschieten een stap achteruit. Moeheid en twijfel zonken met den slag weg en zingend stroelde de vreugde weer naar boven. Hij stak onwillens de handen uit om er naar toe te schieten, seffens àlles te weten en in ééne vaart naar Agnes te rennen. Maar temet hield een vage vrees hem ervan tegen en voor twee witte paters die daarop buiten kwamen en hem verwonderd bekeken liet hij schuw de handen vallen, trok het hoofd in en gebaarde verder de kerk binnen te gaan.

In het portaal bleef hij even staan en eerst als hun stappen verklonken waren de straat uit, kwam

hij terug buiten en liep vol spanning den blinden grootvader achterna.

Over een stil plein met een kruis in het midden, langs vredige binnenstraatjes zonder beweeg bijkans en dan nevens het witte Begijnhof af daalde de oude zijn weg naar de vesten toe.

Op korten afstand volgde Michiel en duizend twijfels rilden over zijn hert. Waar liep hij thans heen, achter zijn trekkenden poedel aan? Naar een Godshuis of een klooster ievers, of naar menschen bij wie hij inwoonde? En hoe zou hij het dan weten waar Agnes was?

Doch dat leek wel niet, want de blinde ging de stadspoort onderdoor, een smallen zijweg in met van weerskanten eenige lage groenbeluikte boerenhuizen. Plots begon de poedel te springen en te bassen, snokte aan de lijn en trok den ouden man in 't laatste huis binnen.

Ontroerd bleef Michiel staan. Zou hij daar Agnes vinden?

Langzaam, als aarzelend, wandelde hij verder, kwam aan het huis en keek gespannen de lage, vierkanten vensterkens binnen. Maar niets leefde er dan alleen het rood en groen van eenige geraniums tegen witte gordijntjes, en niets was er te hooren.

Een endeken liep hij nog door, keerde terug alsdan en draaide het pad in dat nevens het huis met den afhellenden, hoogomhaagden hof daalde naar waar een kronkelende root canada's en groen weiland een waterken beduidden.

Zou hij heur daar soms zien?

Doch 't was er even stil. De groene achterdeur was er toe en in den hof roerde er evenmin iets. Lange schildersladders hingen er onder de euzing van het achterhuis, kiekens kakelden in hun ren en heelemaal t'ende, onder een scheeven appelaar, stond er een witte geit die hem pimpeloogend bekeek.

Michiel wist niet hoe 't kwam maar hij voelde het, het kon niet anders, daar binnen moest Agnes zijn.

Als ze nu eens naar hier achter kwam. 't Was hier zoo goed en zoo stil thans en geen mensch ver of nabij.

De geit die plots luid en aanhoudend te blaten begon deed hem verschieten en uit vrees voor vreemd volk dat nu komen kon, meende hij verder te wandelen. Doch 't klikken van een deurklink en daarop geluid van een vrouwenstem, deden Michiel seffens blijven staan en verlangend zochten zijn oogen en zijn hart over de bottende dorenhaag.

Hij zag er den blinde met een emmer doende bij den witgekalkten borreput, zag een vrouw de deur uitkomen die een woord sprak en dan onder de welving der laaggetakte hofboomen het middenpad kwam afgeloopen.

Zij was het!

't Sloeg Michiel zijn hart tot in den hemel. Hij wou het uitjubelen, wou de handen over de haag uitsteken maar zijn asem stokte en geen lid kon hij verroeren van al te groote aandoening.

Dichter kwam ze nu, wou naar de geit gaan, doch ineens kreeg ze hem in 't oog en als vastgenageld bleef ze staan. Heur gezicht keek angstig-verwonderd eerst, werd rood en dan bloeide er een schoone, weemoedige glimlach op open.

Een wijle zag Michiel heur zoo...

Maar dan liet ze als beschaamd het hoofd zinken, draaide zich om en gebogen liep ze terug den hof op naar de open deur toe waaruit een kinderstemmeken klonk...

Alles sloeg met den slag weg uit Michiel en zijn knieën knikten onder hem.

Hij hoorde nog de deur toeslaan en dan werd het stil om hem, een leege, grijze stilte die zich als een dikke mist dichter en dichter sloot om zijn wanhoop...

Mei-avond...

WEKEN lang heeft Michiel het oude huizeken gemeden. Maar dezen eersten mei-avond is er in zijn hert een week verlangen komen rillen om nog eens onder den hagedoorn te zitten en er iets van zijn bitteren weemoed uit te weenen in licht, gedempt vioolspel.

Na 't mei-lof, terwijl het in huis onder de lampen rumoert en lacht van kennissen en vriendinnen door Eveline en Tante Vernimmen uit de kerk mee binnen gepraat, is hij boven zijn viool gaan halen en wandelt er droomend mee naar het huizeken toe.

Door het ijle lenteloover van den kastanjelaar zag hij stilaan het gevelken schemeren waarop wat late zon smeult.

Onwillens blijft Michiel staan en glimlacht er droevig tegen.

Even maar, want daarmee schiet het oude verdriet hem weer in de keel. Uit angst voor zich zelf keert hij er zich plots van af en loopt het paviljoentje binnen... De avond is van een teere, kinderlijke blijheid.

Bleek-gouden rijst er de Sinte-Gommarustoren boven uit en van uit die hooge helderheid sprinkelt de beiaard lichte Meiliedekens naar beneden,

waar de oude daken, de boomen en de gevels blauwig luisterend zijn. De straten gonzen zoet van wandelend volk en af en toe, als de beiaard zwijgt, hoort men hier en ginder klare kinderstemmen een Maria-liedje inzetten.

Michiel komt er stilaan onder de bekoring van. Het verdriet gaat liggen een beetje en zijn hoofd komt recht, terug naar de dingen rond hem.

De avond wasemt hooger en hooger. De kruinagelboschkens, den klimop van het muurken en den kastanjelaar doezelt hij tot een fluweelen ritseling ineen. Ook het brugsken smelt weg; alleen het gevelken met zijn donker-beloken luiken treurt nog bleek-grijs tegen den blauwgroenen hemel waarin de avondster ontbloeit.

Plots valt de beiaard stil. Het kindergezang zwijgt ook algauw nadien en 't gegons in de straten sterft geleidelijk uit.

In huis duurt het gelach en geluid van vrouwenstemmen ook niet lang meer. Hij hoort weldra het volk afscheid nemen van malkander, het huis uitstroomen en hun stemmen en stappen verspreiden zich en vergaan. De eerste stilte van den nacht welft thans zijn vrede over de kleine stad. Het kinderlijk gefezel van het vlietje, een krekel ievers of 't piepen van een vogel in slaap, maken de stilte nog schooner en milder voor Michiel.

Het maakt hem zoet gedachteloos en hij weet maar van geen opstaan...

Het onduidelijke, verre ruischen van muziek,

trekt ineens zijn aandacht. Hij luistert, meent er spel van violen en mannenstemmen in te herkennen. Dat doet hem droef glimlachen en de oogen toenijpen. Het weeke gevoelen van daarstraks zwelt aan, kropt in zijn keel en hij voelt tranen in zijn oogen springen.

Als van zelf dan, raapt hij de viool op klemt er het hoofd op neer en gedempt begint hij te spelen. Hij speelt van het leed van zijn ziel, van zijn eeuwige, machtelooze verlatenheid en zijn snakken naar een beetje warmte en liefde. En dan wil hij beginnen van wat er eens over zijn leven is komen stralen en zijn ziel in de wolken droeg...

Maar de naderende muziek der Mei-zangers doet hem even luisterend wachten.

Er ritselt een windeken omhoog; een vleug hagedoorn waait het paviljoentje binnen en omhult Michiel met zijn bedwelming.

Dat doet zijn hert openspringen. De herinneringen schieten op, de eene nog feller en levendiger dan de andere: zijn Meinacht met zijn muziek en zijn bloemen, en den eersten keer als hij bij haar kwam, en nog en nog, en 't is of hij alles weer beleeft, nog veel inniger en blanker dan toen. 't Schateren van Tante Vernimmen heuren lach snijdt pijnlijk door zijn ooren en meteen priemt koud het besef der werkelijkheid een enkel oogenblik door dit wonder geluk: Eveline, en het huis hier, en Agnes ginder...

Maar de herinneringen overweldigen hem op-

nieuw, sterker nog dan daarjuist, heffen zijn ziel op van zaligheid en laten hem niet meer los...

Weer staat hij onder den bloeienden hagedoorn en speelt.

De deur van 't huizeken staat open en laat de blondverlichte kamer zien met zijn twee balsamienen op het kastje.

Daarbinnen wacht hem Agnes. Hij weet heur zittend achter de deur, gebogen over heur borduurraam en glimlachend luisterend naar zijn spel. Het is zoo goed en heerlijk te spelen voor haar! Zijn ziel is al muziek haar ter eere. Zijn vingeren springen en glijden en weten van geen ophouden, de strijkstok gaat in groote, feestelijke bogen op en af, en de snaren zingen al te gare harder en luider maar. Eéne jubeling is het!.....

God! was is zijn leven heerlijk en vol nu!

Eveline is de eerste die ontzet komt aangeloopen naar het woeste, verwarde vioolgekras dat daar plots van achter in den tuin te razen begint. Angstig komt Tante Vernimmen heur achterna. Ze zoeken gejaagd hun weg tusschen de donkere struiken en komen vóór het paviljoentje te staan.

Het is er donker als een graf en geeneen van beiden durft het trapken op te gaan.

Eveline roept en smeekt dringend: ‘Michiel! Michiel!’ Maar ze krijgt geen antwoord. Alleen het plotse springen van een hooge snaar komt tot hen en doet hen nog meer schrikken.

‘'k Ga licht halen,’ zegt Tante Vernimmen.

't Lijken wel eeuwen voor Eveline eer Tante terug is en ze rilt en snikt en wringt de handen, aangegrepen van bange voorgevoelens.

Eindelijk is ze daar en traagzaam gaat de lamp omhoog. Ginder in den hoek zien ze Michiel, 't gezicht star vertrokken in een pijnlijken lach, strijkend als een razende.

Ontzetting grijpt hen aan en de asem stokt in hun keel.

Met een luid gekreun springt de tweede snaar, de derde en dan de vierde en de strijkstok raast voort over het hout der viool.

Eveline kan het niet langer aanzien, keert zich wankelend af en barst in luide snikken uit.

‘Och God! och God!’ krest Tante Vernimmen en heur oogen blinken wild in het schijnsel der opgeheven lamp...

EINDE